

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Rijksbegroting 2015

A Infrastructuurfonds

Vergaderjaar 2014–2015

34 000 A

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds voor het jaar 2015

Nr. 1

VOORSTEL VAN WET

16 september 2014

Wij Willem-Alexander, bij de gratie Gods, Koning der Nederlanden, Prins van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat ingevolge artikel 105 van de Grondwet de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Rijk bij de wet moet worden vastgesteld en dat in artikel 1 van de Comptabiliteitswet 2001 wordt bepaald welke begrotingen tot die van het Rijk behoren en dat overigens de inrichting van de begroting van de uitgaven en de ontvangsten van het Infrastructuurfonds moet geschieden met inachtneming van de bepalingen van de Wet op het Infrastructuurfonds (Stb. 1993, 319);

Zo is het, dat Wij, de Afdeling advisering van de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De bij deze wet behorende begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds voor het jaar 2015 wordt vastgesteld.

Artikel 2

De vaststelling van de begrotingsstaat geschiedt in duizenden euro's.

Artikel 3

Deze wet treedt in werking met ingang van 1 januari van het onderhavige begrotingsjaar. Indien het Staatsblad waarin deze wet wordt geplaatst, wordt uitgegeven op of na deze datum van 1 januari, treedt zij in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van dat Staatsblad en werkt zij terug tot en met 1 januari.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven

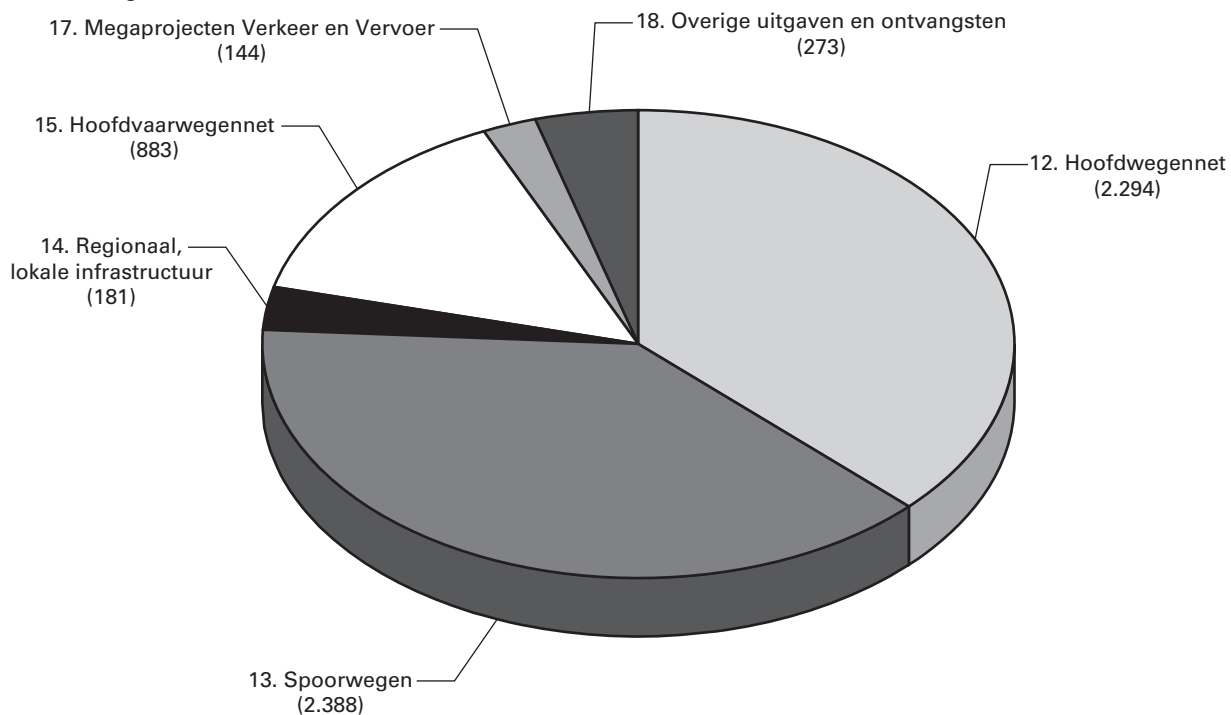
De Minister van Infrastructuur en Milieu,

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds voor het jaar 2015

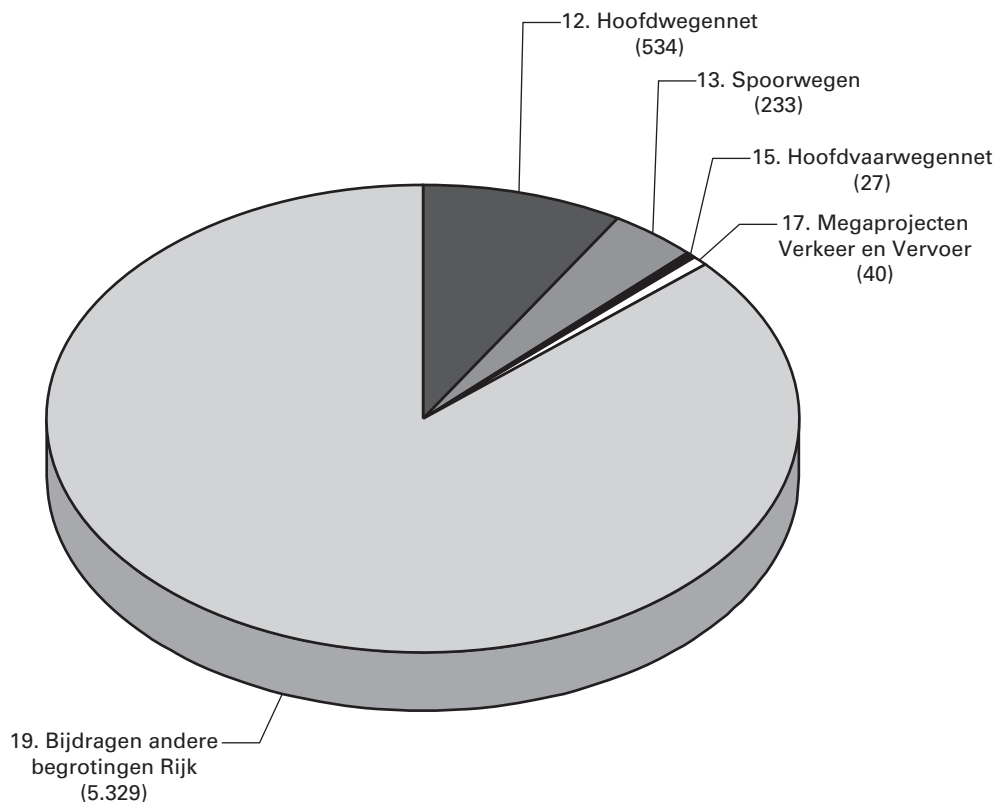
Begrotingsstaat (A) behorende bij de Wet van ..... 20., Stb. ...
 Begroting 2015
 Infrastructuurfonds
 Bedragen x € 1.000

Art.	Omschrijving	Oorspronkelijke vastgestelde begroting		
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
12	Hoofdwegennet	2.211.002	2.293.979	533.670
13	Spoorwegen	1.733.921	2.387.881	232.720
14	Regionaal, lokale infrastructuur	67.024	181.447	
15	Hoofdvaarwegennet	825.542	883.428	26.980
17	Megaprojecten Verkeer en Vervoer	96.890	143.740	40.347
18	Overige uitgaven en ontvangsten	271.880	272.602	
19	Bijdragen andere begrotingen Rijk			5.329.360
TOTAAL			6.163.077	6.163.077

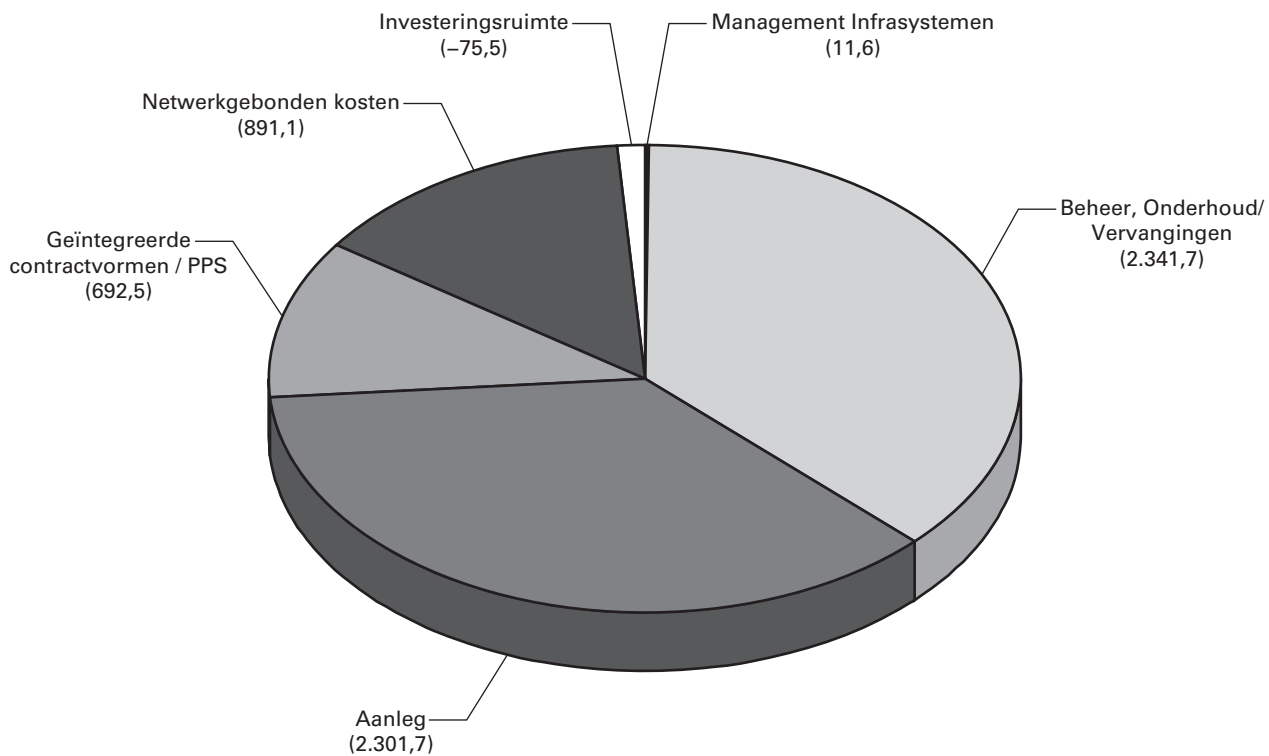
Geraamde uitgaven van het Infrastructuurfonds 2015 (€ 6.163 mln)

Geraamde ontvangsten van het Infrastructuurfonds 2015 (€ 6.163 mln)

Geraamde uitgaven van het Infrastructuurfonds voor 2015 naar soort (€ 6.163 mln)

Vergaderjaar 2014–2015

34 000 A

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Infrastructuurfonds (A) voor het jaar 2014

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

Inhoudsopgave

A.	ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ DE WETSARTIKEL- LEN	2
	Wetsartikel 1	2
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	3
1.	Leeswijzer	3
2.	De Infrastructuuragenda	7
3.	De Productartikelen	13
4.	Bijlagen:	84
1.	Voeding van het Infrastructuurfonds en begrotingstaat per productartikelonderdeel	84
2.	Verdiepingsbijlage	86
3.	Overzichtsconstructie Kustwacht	113
4.	Begroting beheer, onderhoud, vervanging en renovatie RWS	115
5.	Toelichting artikel 13 Spoorwegen	124
6.	Lijst van afkortingen	126

A. ARTIKELGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET BEGROTINGSWETS- VOORSTEL

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk jaar afzonderlijk bij de wet vastgesteld. Het wetsvoorstel strekt ertoe om de onderhavige begrotingsstaat voor het aangegeven jaar vast te stellen.

Alle voor dit jaar vastgestelde begrotingswetten tezamen vormen de Rijksbegroting voor dat jaar. Een toelichting bij de Rijksbegroting als geheel is opgenomen in de Miljoenennota.

Met de vaststelling van dit wetsartikel worden de uitgaven, verplichtingen en ontvangsten vastgesteld. De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Infrastructuur en Milieu,
M.H. Schultz van Haegen-Maas Geesteranus

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM) stelt de begroting van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (Begroting hoofdstuk XII) op van de Rijksbegroting, de begroting van het Infrastructuurfonds en de begroting van het Deltafonds.

Voor u ligt de begroting van het Infrastructuurfonds.

Door een apart fonds voor infrastructuur kan beter invulling worden gegeven aan de doelstellingen zoals genoemd in de wet op het Infrastructuurfonds, te weten het bevorderen van een integrale afweging van prioriteiten en het bevorderen van continuïteit van middelen voor infrastructuur. Zo mag het fonds jaarlijkse saldi (meer of minder uitgaven in enig jaar) overhevelen – in tegenstelling tot de beleidsbegroting van IenM – waardoor (kasmatige) vertragingen en versnellingen van projecten niet hoeven te leiden tot budgettaire knelpunten.

Het Infrastructuurfonds wordt voor het grootste deel gevoed door een bijdrage uit de begroting van IenM (artikelonderdeel 26.02). Daarnaast worden voor een aantal projecten uitgaven doorberekend aan derden, zoals andere departementen, lagere overheden, buitenlandse overheidsinstaties en de Europese Unie.

De begroting bestaat uit de volgende onderdelen:

1. Leeswijzer.
2. Infrastructuuragenda, waarin de mijlpalen in het lopende infrastructuurprogramma worden gepresenteerd.
3. Productartikelen, waarin per investeringsdomein de begrotingcijfers worden gepresenteerd. Hierin zijn ook de projectoverzichten opgenomen.
  - Mutaties in de projectsfeer worden in deze begroting toegelicht als deze financieel groter zijn dan tien procent van het projectbudget of in absolute zin meer bedragen dan € 10 miljoen;
  - Een nadere toelichting op deze en alle overige infrastructuurprojecten is te vinden in het MIRT (Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport) Projectenboek 2015.
4. Bijlagen; de volgende bijlagen zijn opgenomen in deze begroting:
  1. Voeding van het Infrastructuurfonds en begrotingstaat per productartikelonderdeel
  2. Verdiepingsbijlage
  3. Overzichtsconstructie Kustwacht
  4. Begroting beheer, onderhoud, vervanging en renovatie RWS
  5. Toelichting artikel 13 Spoorwegen
  6. Lijst van afkortingen

Verantwoord Begroten

Op 20 april 2011 is de aanpassing van de presentatie van de Rijksbegroting onder de naam «Verantwoord Begroten» in de Tweede Kamer behandeld (Kamerstukken II, 2010/11, [31 865, nr. 26](#)). De nieuwe presentatie geeft meer inzicht in de financiële informatie. Als uitzondering op de systematiek van «Verantwoord Begroten» worden via het Infrastructuurfonds ook onderdelen van het apparaat van RWS bekostigd. In de agentschapsparagraaf RWS – onderdeel van de beleidsbegroting van

lenM (Begroting hoofdstuk XII) – worden alle apparaatskosten van RWS inzichtelijk gemaakt.

Kolom «vorig»

In de tabellen projectoverzichten bij de verschillende artikelen is de kolom «vorig» opgenomen. In deze kolom is de laatste stand van de projectbudgetten opgenomen, i.c. de stand na de voorjaarsnota 2014.

Groeiparagraaf: wat is nieuw in deze begroting

Minregel rentevrijval

Met het in 2009 uitgekeerde superdividend van NS (€ 1,4 miljard) is een eeuwig lopende schuld van ProRail afgelost. De rentevrijval die door deze aflossing ontstond binnen het Infrastructuurfonds tot en met 2020 werd daarbij ingezet voor de financiering van spoorambities (Kamerstukken II, 2009/10, 28 165, nr. 105). Er vindt bij deze begroting een correctie plaats op Infrastructuurfonds voor de rentevrijval in de periode 2021–2028 (€ 64 miljoen per jaar). De verlaging wordt voorlopig technisch verwerkt via een minregel op artikel 18. Bij verlenging van het Infrastructuurfonds zal de minregel ingepast worden binnen de begroting van het Infrastructuurfonds.

Overprogrammering

In de Begroting 2014 is de inzet van het instrument overprogrammering toegelicht. Het doel van dit instrument is om zorg te dragen dat projectvertragingen in enig jaar niet onmiddellijk onderbesteding tot gevolg hebben. Een resultaat is dat gedurende het uitvoeringsjaar 2013 de budgetten op het Infrastructuurfonds volledig uitgeput zijn (overbesteding € 12 miljoen). De overprogrammering wordt uitsluitend gedurende de begrotingsperiode (de begroting tot en met het jaar 2019) toegepast op de artikelen voor aanleg. In de totale periode tot en met 2028 is het volledige programma altijd gedekt. Hoofdzakelijk is de overprogrammering geplaatst op de artikelen voor verkenning- en planuitwerking. In deze projectfasen is de onzekerheid rondom de plannings- en daarmee het risico op vertraging – namelijk het hoogst. In de onderstaande tabel is de omvang van deze overprogrammering weergegeven.

Overprogrammering Infrastructuurfonds (in miljarden euro's)

	t/m 2019	Vanaf 2019	Totaal
Aanlegprogramma	18,8	18,2	36,9
Aanlegbudget	17,0	19,9	36,9
Overprogrammering (-)	- 1,8	1,8	0,0

Op de artikelen voor realisatie is er in de eerste jaren sprake van een beperktere overprogrammering. Zowel de omvang als het ritme hiervan is inzichtelijk gemaakt in de projecttabellen bij de realisatieartikelen van de modaliteiten. Over de begrotingsperiode (de begroting tot en met het jaar 2019) genomen is het volledige programma gedekt op de artikelen voor realisatie; de overprogrammering is dus per saldo nul.

Prijsbijstelling tranche 2014

Aan de Tweede Kamer is toegezegd (Kamerstukken II, 2013/14, 33 750 XII nr.14) dat de Kamer uiterlijk bij ontwerp-begroting 2015 wordt geïnformeerd over de effecten van de korting op de prijsbijstelling tranche 2014

voor de lenM begrotingen. Als gevolg van deze korting zijn de projecten en programma's op de fondsen geïndexeerd uit de resterende investeringsruimte bij de modaliteiten. Daarbij is kritisch bezien bij welke projecten en programma's indexatie dit jaar noodzakelijk was (bijvoorbeeld vanuit juridische en/of bestuurlijke verplichtingen). Bij de Voorjaarsnota is het restant van de aanvullende post prijsbijstelling tranche 2014 daarnaast toegevoegd aan de lenM begrotingen.

Per saldo effect op lenM begrotingen (periode 2014–2028)	
Infrastructuurfonds	€ 387 mln
<i>waarvan</i> Hoofdwegen	€ 303 mln
Spoorwegen ¹	–
Regionaal/Lokale Infrastructuur	€ 11 mln
Hoofdvaarwegen	€ 73 mln
Deltafondsen	€ 79 mln
Hoofdstuk XII	–
Totaal effect op de lenM begrotingen	€ 466 mln

¹ De besluitvorming over indexatie van de budgetten voor Beheer, Onderhoud en Vervanging van Spoorwegen is aangehouden tot de begroting 2016.

De bedragen uit de tabel zijn ten laste van de investeringsruimte op de fondsen gebracht. Evenals vorig jaar resteert er op de fondsen een kasprobleem. Technisch is dit kasprobleem verwerkt via een minregel op de investeringsruimte van de modaliteiten. In het uitvoeringsjaar wordt een risico op een kasoverschrijding ter omvang van het minbedrag in de begroting geaccepteerd. lenM lost de minregel uiterlijk bij ontwerpbegroting 2017 op, maar zo mogelijk bij de eerstvolgende herijking van het investeringsprogramma.

Intertemporele aanpassingen Fondsen

Investerings in aanleg, beheer en onderhoud zijn gebaat bij continuïteit en een kasbeeld met beperkte schommelingen. In de Infrastructuurfondsenbegroting was er in 2016 echter sprake van een forse terugloop van de totale beschikbare middelen ten opzichte van het jaar 2014. Bij het realiseren van meerjarige infrastructuurprojecten is dit een onwenselijke situatie. Het is immers niet zonder meer mogelijk om projecten gedurende 2014 in uitvoering te nemen indien de daarvoor beschikbare kasmiddelen in het uitvoeringsjaar 2016 zeer schaars zijn.

Het verloop van de budgetten vergde daarom een oplossing om het programma zo veel mogelijk volgens planning in uitvoering te blijven nemen. Deze oplossing is gevonden in twee kasschuiven op het Infrastructuurfonds ten gunste van het jaar 2016. Eén via het generaal beeld (€ 250 miljoen uit 2014 naar 2016 en 2017) en één via het Deltafonds (€ 150 miljoen uit 2018 en 2019 naar 2016). Met deze laatste schuif is tevens een bijdrage geleverd aan een evenwichtiger kasbeeld op het Deltafonds. Op dit fonds was juist in 2016 sprake van een budgettaire piek en een terugloop in 2018 en 2019. Beide kasschuiven zijn reeds verwerkt en aan de Tweede Kamer gemeld bij Voorjaarsnota 2014. Bij het opstellen van de Miljoenennota bleek dat er binnen de volledige Rijksbegroting nog ruimte was om – aanvullend op deze reeds verwerkte kasschuiven – de beschreven dip in 2016 verder te verlichten. Om deze reden wordt bij

Miljoenennota voorgesteld om aanvullend € 40 miljoen te versnellen van 2017 naar 2016.

Raming modaliteiten

De ambitie is om – op termijn – alle uitgaven per modaliteit te ramen op de desbetreffende artikelen, opdat alle uitgaven die verband houden met een modaliteit op de betreffende artikelen zijn geraamd. Hiertoe is in deze begroting een eerste aanzet gedaan.

Ter voorbereiding op de af te sluiten Service Level Agreements 2017–2020 (tussen RWS en opdrachtgevers) zijn de budgetten voor de landelijke taken geraamd onder de Overige Netwerkgebonden Kosten (dit betreffen de activiteiten die door RWS centraal worden uitgevoerd). Deze middelen werden tot en met de vorige begroting integraal geraamd onder verkeersmanagement / watermanagement en beheer en onderhoud. De verdeling van de budgetten voor de landelijke taken naar verkeersmanagement en beheer en onderhoud is extracomptabel inzichtelijk gemaakt in de bijlage beheer, onderhoud, vervanging en renovatie bij deze begroting. Het betreft hier een technische, beleidsneutrale mutatie.

In de ontwerpbegroting 2016 zullen aanvullende mutaties worden doorgevoerd om het eindbeeld te bereiken. Dit betreft onder meer het toedelen van de middelen op artikelonderdeel 18.12 «Nader toe te wijzen Beheer en Onderhoud en vervanging», waarop in deze begroting middelen zijn geraamd, welke nog niet aan netwerken kunnen worden toebedeeld.

2. INFRASTRUCTUURAGENDA

De infrastructuuragenda beperkt zich tot het presenteren van de agenda op projectniveau, met aandacht voor de mijlpalen in het lopende infrastructuurprogramma. Zo wordt inzichtelijk gemaakt welke projecten in 2015 worden opgeleverd en bij welke projecten de uitvoering in 2015 begint.

Mijlpalen en resultaten 2015

Beheer, onderhoud en vervanging

In 2015 wil lenM onder meer de volgende activiteiten in het kader van beheer, onderhoud en vervanging uitvoeren:

Beheer, onderhoud en vervanging	
Mijlpaal	Project
Hoofdwegen	<ul style="list-style-type: none"> – Verkeersmanagement waaronder inzet wegininspecteurs bij incidenten, het op alle bemeeten wegvakken inwinnen van betrouwbare reis en route-informatie. Deze informatie tijdig aan de NDW te leveren, het realiseren van benuttingsmaatregelen en connecting mobility. – Beheer en onderhoud waaronder verhardingsonderhoud, onderhoud aan kunstwerken en onderhoud aan Dynamisch Verkeersmanagement (DVM) systemen. – Uitvoering van het programma vervangingen en renovaties waaronder het programma Stalen Bruggen.
Spoorwegen	<ul style="list-style-type: none"> – Verkeersleiding en capaciteitsmanagement – Regulier beheer en onderhoud, waaronder het inspecteren en schouwen van de infrastructuur, functieherstel bij verstoringen, het saneren van geluidsschermen en het onderhouden en schoonmaken van stations. – Groot onderhoud, waaronder het slijpen van spoorstaven en het seizoenbestendig houden van de sporen. – Het vervangen van spoorstaven (circa 100 kilometer), dwarsliggers (circa 40 kilometer) en wissels (circa 200) en de vervanging van andere systemen, zoals energie, transfer en treinbeheersing.
Hoofdvaarwegen	<ul style="list-style-type: none"> – Verkeersmanagement waaronder activiteiten in het kader van verkeersbegeleiding, bediening van objecten en vaarwegmarkering. – Beheer en onderhoud maatregelen om de breedte en diepte van de vaarweg te handhaven en maatregelen om de kunstwerken (sluizen en bruggen) en verkeersvoorzieningen blijvend te laten functioneren. – Uitvoering van het programma vervangingen en renovaties waaronder NoMo achterstallig onderhoud vaarwegen programma «NoMo AOV» en het resterend deel uit het plan van aanpak Beheer en Onderhoud (impuls).

Voor een nadere toelichting op de stand van zaken van beheer, onderhoud en vervanging wordt verwezen naar de toelichting op de productartikelen en naar het MIRT Projectenboek 2015.

Aanleg

Hieronder volgen de mijlpalen die lenM in 2015 wil halen per modaliteit.

Hoofdwegennet

Mijlpaal	Project
Oplevering	<ul style="list-style-type: none"> – A4 Delft-Schiedam – A4 Dinteloord-Bergen op Zoom – A7/A8 Purmerend-Coentunnel (Beter Benutten) – A15 Maasvlakte-Vaanplein (incl. A29 Knooppunt Vaanplein-aansluiting Barendrecht) – A50 Ewijk-Valburg – N61 Hoek-Schoondijke
Start realisatie	<ul style="list-style-type: none"> – A6/A7 Knooppunt Joure – A7 Zuidelijke Ringweg Groningen – SAA Deelproject A9 Gaasperdammerweg – A7/A8 Purmerend-Coentunnel (Beter benutten) – A1 Bunschoten-Hoevelaken

Spoorwegen

Mijlpaal	Project
Oplevering	<ul style="list-style-type: none"> – Station Barneveld Zuid – Zutphen-Winterswijk: snelheidsverhoging Zutphen-Vorden – Fietsenstalling Amsterdam; Noordwest stalling – Page: emplacementen Delfzijl – Rijswijk-Delft: indienststelling 2-sporige tunnel – Toegankelijkheid: diverse projecten – Programma Fietsparkeren: diverse projecten – Programma Kleine functiewijzigingen: diverse projecten – NaNov 2e fase: Zutphen Nieuwstad – Programma Ontsnippering (kleine faunavoorzieningen); diverse projecten – Uitvoeringsprogramma Geluid: geluidschermen (Almelo, Hengelo Onnen en Zutphen) en gevelisolatie (Zwolle en Dordrecht) – Uitvoeringsprogramma Geluid: geluidschermen (Almelo, Hengelo Onnen en Zutphen) – Programma PVVO; diverse projecten
Start realisatie	<ul style="list-style-type: none"> – NSP Arnhem: 2e fase OV-terminal – Fietsenstalling Amsterdam; Noordwest stalling en Zuidoost stalling – Landelijk Verbeterprogramma Overwegen (LVO); diverse projecten – Groningen-Leeuwarden; partiële uitbreiding – Amsterdam Cuyperhal Oosttunnel – Waalhaven Zuid; herinrichting emplacement – Valleilijn; Robuustheid vergrotende maatregelen – Programma Toegankelijkheid: diverse projecten – Programma Fietsparkeren: diverse projecten – Programma Kleine functiewijzigingen: diverse projecten – Programma Ontsnippering (kleine faunavoorzieningen); diverse projecten – Programma PVVO; diverse projecten

Hoofdvaarwegennet

Mijlpaal	Project
Oplevering	<ul style="list-style-type: none"> – Dynamisch Verkeersmanagement (een aantal maatregelen loopt nog door) – Diverse projecten in het kader van Quick-wins regeling Binnenhavens – Amsterdam-Rijnkanaal (keersluis Zeeburg) – Wilhelminasluis (Zaan) – Zuid-Willemsvaart, omleggen en opwaarderen (Maas-Veghel) – 4e sluis kolk Ternaaien
Start realisatie	<ul style="list-style-type: none"> – Vaarweg Eemshaven-Noordzee – Ligplaatsen Rijn-Scheldeverbinding – Quick winmaatregel Volkeraksluizen

Voor een nadere toelichting over de stand van zaken voor het lopende programma wordt verwezen naar de toelichting op de productartikelen en naar het MIRT Projectenboek 2015.

Regionale/lokale infrastructuur (> € 112,5 miljoen / > € 225 miljoen)

Voor de grote regionale en lokale infrastructuurprojecten (kosten van de meest kosteneffectieve oplossing hoger dan € 112,5 miljoen respectievelijk € 225 miljoen) ligt de verantwoordelijkheid voor voorbereiding, aanleg, beheer en onderhoud en exploitatie bij de betreffende regionale of lokale overheid. IenM is dus niet zelf verantwoordelijk, maar kan een bijdrage leveren in de aanlegkosten van een dergelijk project als nut en noodzaak zijn aangetoond en het project van (boven)regionaal belang is. In artikelonderdeel 14.01 van het Infrastructuurfonds van de Rijksbegroting zijn de grote regionale/lokale projecten nader aangeduid.

Begroting op hoofdlijnen

De onderstaande tabel geeft de belangrijkste wijzigingen in de uitgaven en inkomsten aan ten opzichte van de eerste suppletoire begroting 2014. Een volledig overzicht van de mutaties is terug te vinden in bijlage 2: Verdiepingsbijlage.

	art	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Stand ontwerp-begroting 2014		6.594.555	5.888.540	5.621.479	6.262.137	5.874.966	6.103.917	
Mutaties 1e suppletoire wet 2014		- 327.580	56.037	199.408	88.289	- 61.274	- 109.960	
Stand Voorjaarsnota 2014		6.266.975	5.944.576	5.820.887	6.350.426	5.813.692	5.993.956	
Belangrijkste mutaties Infrastructuurfonds		- 118.001	218.500	90.138	- 283	34.125	65.384	
<u>Kader-relevante mutaties IF</u>								
1	Index 2014	Div.	8.065	4.068	2.943	3.398	2.144	2.877
2	Desalderingen	12/13	24.199	143.541	- 3.322	- 2.471	- 1.679	- 746
3	Kasritme regiobijdragen	Div.	- 61.858	30.316	24.275	2.346	0	6.554
4	Waddenveren	14	- 9.000					
5	Cyber security	12/15	15.254					
6	Loonbijstelling	Div.	1.040	1.032	953	918	891	884
7	Overboekingen RSP	14	- 93.703					
8	Diverse overboekingen met HXII	Div.	- 1.998	651	1.177	248	407	- 109
9	Generale kasschuif	12/15			40.000	- 40.000		
<u>Belangrijkste mutaties binnen kader IF</u>								
10	Conversie ZuidasDok (incl. bijdragen derden)	12/13/17	0	38.892	24.112	35.279	32.363	55.924
Stand ontwerp-begroting 2014		6.148.974	6.163.077	5.911.024	6.350.144	5.847.817	6.059.340	

Ad. 1 Net als in de vorige begroting, dekt lenM de korting op de prijsbijstelling tranche 2014 uit de resterende investeringsruimte per investeringsdomein. Er resteert dan een kasprobleem. lenM lost dit uiterlijk bij ontwerp-begroting 2017 op, maar zo mogelijk bij de eerstvolgende herijking van het investeringsprogramma. In het uitvoeringsjaar wordt een risico op een kasoverschrijding ter omvang van het minbedrag in de begroting geaccepteerd.

Ad 2. De belangrijkste desalderingen (uitgaven/ontvangstenboekingen) betreffen.

- A2 Holendrecht: In 2008 zijn bestuursakkoorden gesloten tussen Rijk en provincies. Hierbij is afgesproken dat de provincie Utrecht € 20 miljoen bijdraagt aan het project A2 Holendrecht – Oudenrijn. De rijksbijdrage aan het project is hiermee destijds niet verlaagd.
- Sluiskil: Conform het advies van de commissie van wijzen ontvangt lenM vanuit Vlaanderen € 15,7 miljoen. De bijdrage wordt door Vlaanderen aan de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC) overgemaakt en dan door de VNSC aan lenM.
- A1 Apeldoorn – Azelo: Met de provincies Overijssel en Gelderland, en de regio Twente is afgesproken, dat zij in een bijdrage leveren van € 142 miljoen aan dit project. Dit is vastgelegd in een bestuursovereenkomst. Een bedrag van € 28,5 miljoen wordt in 2024 terugbetaald aan provincie Overijssel en Gelderland.
- SAA: Dit betreft een bijstelling van de ontvangsten voor het deeltraject 5 Amstelveen (€ -60 miljoen).
- A28/A1 Knooppunt Hoevelaken: Dit betreft de bijdrage van de regio (€ 28,3 miljoen).

- Spoor: Een afboeking op het saldo van de bijdragen van derden voor aanlegprojecten uit het verleden (€ 13,2 miljoen). Met uitzondering van de bijdragen van provincies voor de decentrale lijnen zijn alle bijdragen van derden tot en met 2013 ontvangen en resteert er feitelijk geen saldo meer.
- Verwerking van de opgelegde boete NS.
- Bijstelling naar aanleiding van afrekening 2012 voor HSA en indexering contract naar prijspeil 2014 (€ 13,5 miljoen).
- Diverse kleinere bijstellingen, met name de afrekening van aanlegprojecten.

Ad 3. Dit betreft een aanpassing van het kasritme van de regionale bijdragen. Het gaat met name om de bijdragen bij de projecten A4 Dinteloord- Bergen op Zoom, A4/A9 Badhoevedorp, decentrale lijnen en overige aanlegontvangsten HVWN.

Ad 4. Een betaling aan de Waddenveren (9 miljoen). De concurrentiestrijd tussen TSM Doeksen en Eigen Veerdienst Terschelling (EVT) is beslecht. Doeksen neemt de veerdienst over van Eigen Veerdienst Terschelling. EVT stopt met varen. Hiermee is de veerverbinding voor de komende 15 jaar veiliggesteld.

Ad 5. Beveiligd Werken richt zich op het «in control» brengen en houden van de missiekritieke systemen (MKS) en Industriële Automatisering ter ondersteuning van de maatschappelijk vitale en primaire processen van RWS. Missie Kritieke Systemen zijn ICT systemen die een essentiële rol spelen in een informatieketen (mensen, processen en techniek). Onderdeel hiervan is het voldoen aan de eisen van informatiebeveiliging (Cyber Security). In dit kader is nu € 21 miljoen vrijgemaakt voor die werkzaamheden die in 2014 op het IF (€ 15 miljoen) en DF (€ 6 miljoen) noodzakelijk zijn.

Ad 6. Dit betreft de toevoeging van de aan het Infrastructuurfonds uitgekeerde loonbijstelling 2014.

Ad 7. Dit betreft overboekingen naar Provincie- en Gemeentefonds ten behoeve van het RSP. Voor het project FlorijnAs, een concreet project binnen het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn, vervult de gemeente Assen de rol van contracterende partij. Om deze rol te kunnen vervullen, stort lenM, in lijn met 2010, 2011 en 2012, delen van het taakstellende budget in het Gemeentefonds. Het regiodeel van het Ruimtelijk Economisch Programma, onderdeel binnen het RSP, is indertijd geparkeerd op de begroting van lenM. lenM stort, in lijn met 2010, 2011 en 2012, delen van dit budget in het Provinciefonds.

Ad 8. Het gaat hier om een aantal overboekingen tussen de Begroting hoofdstuk XII en het Infrastructuurfonds. De mutaties zijn bij de individuele artikelen in het Infrastructuurfonds (en in de Begroting hoofdstuk XII) toegelicht.

Ad 9. Bij Voorjaarsnota 2014 is een kasschuif van € 250 miljoen van 2014 naar 2016 (€ 150 miljoen) en 2017 (€ 100 miljoen) verwerkt. Bij het opstellen van de Miljoenennota bleek dat er binnen de volledige Rijksbegroting nog ruimte was om – aanvullend op deze reeds verwerkte kasschuiven – de budgettaire dip in 2016 verder te verlichten. Om deze reden wordt aanvullend € 40 miljoen versneld van 2017 naar 2016.

Ad 10. De budgetten voor het integrale project ZuidasDok worden met een specifieke herschikking van artikel 12 (Hoofdwegennet) en artikel 13 (Spoor) overgeheveld naar het projectartikel 17.08 voor het integrale project ZuidasDok. Hiermee worden alle budgetten voor het project ZuidasDok begroot en verantwoord op één artikel. Daarnaast draagt het bij aan een efficiënte projectadministratie, conform de bestuursovereenkomst van 9 juli 2012. In de bestuursovereenkomst is ook vastgelegd dat de gemeente Amsterdam, stadsregio Amsterdam en de provincie Noord-Holland bijdragen leveren aan het project. De bijdragen van de regio worden nu ook verwerkt in de begroting van het Infrastructuurfonds.

3. DE PRODUCTARTIKELEN

Artikel 12 Hoofdwegennet

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Op dit artikel worden de producten op het gebied van Rijkswegen verantwoord. Het betreft de onderdelen verkeersmanagement, beheer, onderhoud en vervanging, aanleg, GIV/PPS, netwerkgebonden kosten en de investeringsruimte.

Artikel 12 Hoofdwegennet op het Infrastructuurfonds is gerelateerd aan beleidsartikel 14 Wegen en Verkeersveiligheid op de Begroting hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 12 Hoofdwegennet (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	1.698.213	3.215.774	2.211.002	3.584.239	2.857.164	2.166.259	2.937.554
Uitgaven	2.481.852	2.419.368	2.293.979	1.935.634	2.421.527	2.152.256	2.745.942
Waarvan juridisch verplicht:			95%				
<i>12.01 Verkeersmanagement</i>	<i>21.794</i>	<i>19.421</i>	<i>4.038</i>	<i>3.617</i>	<i>3.617</i>	<i>3.617</i>	<i>3.618</i>
<i>12.02 Beheer, onderhoud en vervanging</i>	<i>544.354</i>	<i>669.806</i>	<i>658.195</i>	<i>605.451</i>	<i>543.436</i>	<i>528.116</i>	<i>501.659</i>
<i>12.02.01 Beheer en onderhoud</i>	<i>456.913</i>	<i>530.986</i>	<i>427.979</i>	<i>486.602</i>	<i>478.752</i>	<i>472.217</i>	<i>478.659</i>
<i>12.02.04 Vervanging</i>	<i>87.441</i>	<i>138.820</i>	<i>230.216</i>	<i>118.849</i>	<i>64.684</i>	<i>55.899</i>	<i>23.000</i>
<i>12.03 Aanleg</i>	<i>1.065.903</i>	<i>788.866</i>	<i>723.322</i>	<i>440.657</i>	<i>935.060</i>	<i>862.100</i>	<i>1.548.085</i>
<i>12.03.01 Realisatie</i>	<i>1.060.444</i>	<i>772.868</i>	<i>612.938</i>	<i>383.284</i>	<i>556.211</i>	<i>329.793</i>	<i>710.724</i>
<i>12.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen</i>	<i>5.459</i>	<i>15.998</i>	<i>110.384</i>	<i>57.373</i>	<i>378.849</i>	<i>532.307</i>	<i>837.361</i>
<i>12.04 GIV/PPS</i>	<i>412.956</i>	<i>601.717</i>	<i>545.431</i>	<i>527.315</i>	<i>585.329</i>	<i>395.843</i>	<i>333.259</i>
<i>12.06 Netwerkgebonden kosten HWN</i>	<i>436.844</i>	<i>407.957</i>	<i>424.674</i>	<i>419.242</i>	<i>414.248</i>	<i>411.795</i>	<i>411.554</i>
<i>12.06.01 Apparaatskosten RWS</i>	<i>381.576</i>	<i>355.573</i>	<i>338.633</i>	<i>333.150</i>	<i>328.106</i>	<i>325.660</i>	<i>325.411</i>
<i>12.06.02 Overige netwerkgebonden kosten</i>	<i>55.268</i>	<i>52.384</i>	<i>86.041</i>	<i>86.092</i>	<i>86.142</i>	<i>86.135</i>	<i>86.143</i>
<i>12.07 Investeringsruimte</i>	<i>0</i>	<i>- 68.399</i>	<i>- 61.681</i>	<i>- 60.648</i>	<i>- 60.163</i>	<i>- 49.215</i>	<i>- 52.233</i>
Van totale uitgaven							
- Bijdrage aan agentschap RWS	952.479	970.902	911.978	961.364	942.847	934.326	931.125
- Restant	1.529.372	1.448.466	1.382.001	974.270	1.478.680	1.217.930	1.814.817
12.09 Ontvangsten	150.887	141.028	533.670	87.200	66.346	28.414	38.276

Budgetflexibiliteit

Met uitzondering van verkenningen en planuitwerking, worden de budgetten in 2015 als juridisch verplicht beschouwd op de peildatum 1 januari 2015. Voor de mate van verplichting van het verkenningen en planuitwerkingsprogramma tot en met 2028 wordt verwezen naar het betreffende projectoverzicht.

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op het niveau van artikelonderdeel. In de verdiepingsbijlage bij de begroting zijn de mutaties op hetzelfde detailniveau toegelicht voor de periode tot en met 2028.

Bedragen x € 1.000

			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
12	Hoofdwegen	uitgaven	2.293.979	1.935.634	2.421.527	2.152.256	2.745.942	3.291.954	2.316.420
12.01	Verkeersmanagement		4.038	3.617	3.617	3.617	3.618	3.617	3.614
12.02	Beheer, onderhoud en vervanging		658.195	605.451	543.436	528.116	501.659	483.547	454.157
12.03	Aanleg		723.322	440.657	935.060	862.100	1.548.085	2.163.221	1.082.928
12.04	GIV/PPS		545.431	527.315	585.329	395.843	333.259	280.398	276.481
12.06	Netwerkgebonden kosten HWN		424.674	419.242	414.248	411.795	411.554	411.479	411.342
12.07	Investeringsruimte		- 61.681	- 60.648	- 60.163	- 49.215	- 52.233	- 50.308	87.898
12.09	Ontvangsten	Ontvangsten	533.670	87.200	66.346	28.414	38.276	226.716	719

(vervolg) Bedragen x € 1.000

			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
12	Hoofdwegen	uitgaven	2.633.602	2.421.370	2.382.186	2.205.849	2.085.084	2.024.863	2.122.256
12.01	Verkeersmanagement		3.611	3.610	3.609	3.607	3.607	3.607	3.615
12.02	Beheer, onderhoud en vervanging		454.074	454.031	454.152	454.451	427.976	682.668	430.267
12.03	Aanleg		1.512.989	1.362.607	1.290.724	1.095.693	931.751	395.032	350.524
12.04	GIV/PPS		246.065	239.753	220.928	245.892	327.917	176.833	253.595
12.06	Netwerkgebonden kosten HWN		411.863	412.072	412.768	413.173	413.163	413.199	411.927
12.07	Investeringsruimte		5.000	- 50.703	5	- 6.967	- 19.330	353.524	672.328
12.09	Ontvangsten	Ontvangsten	64.019	719	719	719	719	0	0

12.01 Verkeersmanagement**Motivering**

Met verkeersmanagement streeft lenM naar optimaal gebruik van informatie over de beschikbare infrastructuur en draagt lenM bij aan het bereiken van een voorspelbare en betrouwbare reistijd van deur tot deur. Daarmee worden de bereikbaarheid en verkeersveiligheid in Nederland, binnen de randvoorwaarden van duurzaamheid, bevorderd.

Producten**Verkeersmanagement**

Bij verkeersmanagement wordt onderscheid gemaakt in de volgende maatregelcategorieën:

- Verkeersgeleiding bij grote drukte, inclusief crisissituaties (onder andere weeralarm).
- Hulpverlening voor doorstroming en informatievoorziening bij pech en ongevallen (incidentmanagement).
- Maatregelen ter bevordering van gedisciplineerd en sociaal weggedrag, bijvoorbeeld ter voorkoming van bumperkleven en het negeren van rode kruizen.
- Voorlichting over rijkswegen, zoals voorlichting over de gevolgen van wegwerkzaamheden.

Verkeersmanagementmaatregelen betreffen onder andere de inzet van weginspecteurs bij incidenten, toeritdosering, gebruik van spitsstroken, maar ook verkeersinformatie op panelen boven de weg. De meeste van deze maatregelen worden ingezet vanuit vijf regionale verkeerscentrales en een landelijke verkeerscentrale. Hierbij wordt het rijkswegennet in samenhang met het regionale wegennet beschouwd door toepassing van gebiedsgericht verkeersmanagement waarbij wordt ingezet op regionale

samenwerking. Dit krijgt ook vorm in het programma Beter Benutten. Hierin wordt samen met andere infrabeheerders, vervoersorganisaties en bedrijfsleven gewerkt aan regionale maatregelen om bestaande weg-, vaarweg-, spoor- en OV-verbindingen beter te benutten. Hetzelfde geldt ook voor de Praktijkproef Amsterdam, waarbij door gecoördineerd en netwerkbreed inzetten van maatregelen een bijdrage wordt geleverd aan de beleidsdoelen zoals verbeteren van de reistijd en bereikbaarheid in de regio Amsterdam. In deze proef zullen zowel wegkantsystemen als dynamische navigatiesystemen worden ingezet op het hoofd- en onderliggend wegennet in de regio Amsterdam.

De activiteiten die door RWS centraal worden uitgevoerd, worden gefinancierd uit de budgetten voor netwerkgebonden kosten. In het kader van de transparantie van de budgetten voor verkeersmanagement en beheer en onderhoud, zijn deze in de begroting intracomptabel inzichtelijk gemaakt. Hiertoe zijn de Landelijke taken van RWS zoals opgenomen in de artikelonderdelen Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud geraamd onder de Overige Netwerkgebonden Kosten. De verdeling naar onder meer Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud is extracomptabel inzichtelijk gemaakt in de bijlage beheer, onderhoud, vervanging en renovatie bij deze begroting.

In 2013 is het actieprogramma «Beter geïnformeerd op weg» gestart om in samenwerking met marktpartijen een gezamenlijke koers en een concrete agenda voor ontwikkeling en innovatie van verkeersmanagement voor de komende jaren te formuleren. Het actieprogramma bestaat uit een publiekprivate routekaart over Reisinformatie & Verkeersmanagement, waarin de strategische lijnen voor de beoogde ontwikkelingen worden beschreven. Deze routekaart is in november 2013 naar de Tweede Kamer gestuurd. De routekaart wordt concreet uitgewerkt in een uitvoeringsagenda voor de overheden en het bedrijfsleven onder de naam «Connecting Mobility». Het actieprogramma biedt een meerjarig richtsnoer (2013–2023) dat de basis legt voor publieke en private investeringen in reisinformatie en verkeersmanagement.

Meetbare gegevens

Specificatie bedieningsareaal				
Areaalomschrijving	Eenheid	2013	2014	2015
Verkeerssignalering	km op rijbaan	2.647	2.634	2.662
Verkeerscentrales	aantal	6	6	6
Spits- en plusstroken	km	338	319	336

Toelichting:

De verwachte toename van verkeerssignalering op rijbanen is de resultante van enerzijds uitbreiding (A4 Delft-Schiedam in 2015) en anderzijds vermindering van de verkeerssignalering in 2014 door versoberingsmaatregelen (onder andere A18L, A12, A2). De versobering van de signalering A7, gepland voor 2014, is vervallen. Zie ook de begroting van het Infrastructuurfonds over 2013, bijlage 5 (Kamerstukken II, 2012/13, [33 400 A](#)).

De verwachte toename van het aantal kilometer spits- en plusstroken eind 2015, is de resultante van enerzijds permanente openstelling van een aantal plusstroken in 2014 (onder andere A12 Woerden – Gouda) en

anderzijds realisatie in 2015 van onder andere extra spitsstroken op A7/A8 Purmerend – Zaandam – Coenplein (Beter Benutten) en op de A15 Maasvlakte-Vaanplein bij Rozenburg.

Indicator Verkeersmanagement		
	Eenheid	Streef- waarde 2015
Beschikbaarheid data voor derden (compleet en tijdig beschikbaar)	% van bemeten rij baanlengte	89%

Toelichting:

De indicator kent twee aspecten, namelijk de mate van beschikbaarheid van de RWS meetlocaties en de mate waarin meetgegevens tijdig verstuurd zijn naar de Nationale Databank Wegverkeergegevens (NDW). In combinatie met de verkeersgegevens van andere wegbeheerders kan dit aan serviceproviders beschikbaar worden gesteld.

12.02 Beheer, onderhoud en vervanging

Motivering

Het rijkswegennet en de onmiddellijke omgeving daarvan in een dusdanige staat houden dat het vervullen van de primaire functie gewaarborgd is: het faciliteren van vlot en veilig vervoer van personen en goederen. Daarbij gelden randvoorwaarden voor milieu (natuur, lucht, geluid en duurzaamheid).

Producten

Het regulier beheer en onderhoud van rijkswegen omvat maatregelen aan verhardingen, kunstwerken zoals bruggen, tunnels en viaducten, verkeersvoorzieningen, landschap en milieu en voorzieningen voor verkeersmanagement zoals signalering en verkeerscentrales.

Vervanging en renovatie betreft het tijdig programmeren en nemen van maatregelen aan kunstwerken en wegen waarbij regulier beheer en onderhoud niet meer voldoende is. Voornamelijk in de eerste helft en vanaf de jaren »60 van de vorige eeuw zijn kunstwerken gerealiseerd die, mede door het intensieve gebruik, nu of in de komende decennia het moment van einde levensduur naderen. Op basis van onderzoek wordt concreet gemaakt voor welke kunstwerken wanneer vervanging of renovatie aan de orde is.

Voor de volledigheid wordt verwezen naar artikelonderdeel 18.12 «Nader toe te wijzen Beheer en Onderhoud en vervanging», waaronder middelen voor vervanging zijn bestemd, die nog niet aan netwerken kunnen worden toebedeeld.

In bijlage 4 is een nadere toelichting opgenomen met betrekking tot beheer en onderhoud en vervanging.

12.02.01 Beheer en Onderhoud

Voor een optimaal gebruik van het wegennet zet lenM in op een zo groot mogelijke beschikbaarheid, betrouwbaarheid en veiligheid van de infrastructuur van wegen, bruggen, viaducten, tunnels, aquaducten, matrixborden, verkeerscentrales en verkeersvoorzieningen. Daarbij gelden de eisen ten aanzien van het landschap en het milieu rond de rijkswegen

als randvoorwaarden. Zowel het preventief als het correctief onderhoud vallen onder het beheer en onderhoud.

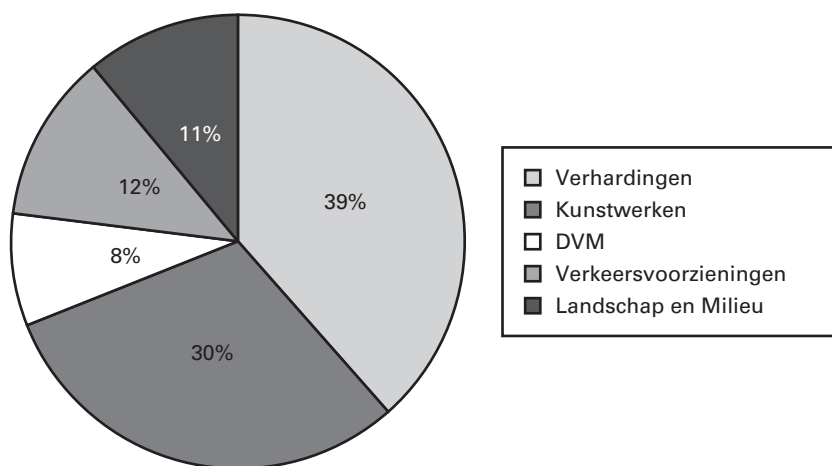
De uitgaven voor het beheer en onderhoud bestaan hoofdzakelijk uit:

- Uitgaven voor onderhoud van verhardingen waaronder het herstel van vorstschade en het zoveel mogelijk voorkomen daarvan.
- Uitgaven voor onderhoud van kunstwerken.
- Uitgaven voor onderhoud aan DVM-systemen zoals matrixborden, informatiepanelen en verkeerscentrales.
- Klein variabel en vast onderhoud aan verkeersvoorzieningen, zoals onderhoud aan bermen, geleiderail, bewegwijzering, geluidsschermen en verlichting.
- Uitgaven voor geluidmaatregelen (landschap en milieu) door naleving van geluidproductieplafonds voor zover geen onderdeel van een aanlegproject.

De activiteiten die door RWS centraal worden uitgevoerd, worden gefinancierd uit de budgetten voor netwerkgebonden kosten. In het kader van de transparantie van de budgetten voor verkeersmanagement en beheer en onderhoud, zijn deze in de begroting intracomptabel inzichtelijk gemaakt. Hiertoe zijn de Landelijke taken van RWS zoals opgenomen in de artikelonderdelen Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud geraamd onder de Overige Netwerkgebonden Kosten. De verdeling naar ondermeer Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud is extracomptabel inzichtelijk gemaakt in de bijlage beheer, onderhoud, vervanging en renovatie bij deze begroting.

Meetbare gegevens

In onderstaande figuur is een verdeling gegeven van de beheer- en onderhoudskosten voor verhardingen, kunstwerken (bruggen en viaducten), DVM, verkeersvoorzieningen, landschap en milieu. Deze percentages zijn gebaseerd op een langjarig gemiddelde.

Areaal rijkswegen

		Eenheid	2013	2014	2015
Rijbaanlengte	Hoofdrijbaan	km	5.721	5.768	5.819
Rijbaanlengte	Verbindingswegen en op- en afritten	km	1.526	1.544	1.613
Areaal asfalt	Hoofdrijbaan	km ²	75	76	76
Areaal asfalt	Verbindingswegen en op- en afritten	km ²	13	13	13
Groen areaal		km ²	197	197	197

Toelichting:

- De toename van de rijbaanlengte (hoofdrijbaan) van 5.768 km in 2014 naar 5.819 km in 2015 wordt verklaard door de realisatie van verschillende projecten, waaronder de A4 Dinteloord-Bergen op Zoom, de A4 Delft-Schiedam en de N61 Hoek-Schoondijke.
- De toename van de rijbaanlengte (verbindingswegen en op- en afritten) van 1.544 km in 2014 naar 1.613 km in 2015 wordt verklaard door de realisatie van verschillende projecten, waaronder de A4 Dinteloord-Bergen op Zoom, de A4 Delft-Schiedam en de A15 Maasvlakte-Vaanplein.

Omvang Areal				
	Areaal	Eenheid	Omvang 2015	Budget x € 1.000 2015
Beheer, onderhoud en ontwikkeling	Oppervlakte wegdek ¹	km ²	90	427.979

¹ exclusief verzorgingsbanen

Indicatoren Beheer en Onderhoud

	streefwaarde 2015
De verhouding verstoringen door aanleg, beheer en onderhoud t.o.v. totale verstoringen.	10%
Tijdsduur (%) van het jaar dat de weg veilig beschikbaar is, zonder dat rijstroken zijn afgesloten door aanlegwerkzaamheden, onderhoudswerkzaamheden, door falen infra of falen verkeersmanagement.	90%
Voldoen aan norm voor verhardingen (stroefheid en spoorvorming) en gladheidbestrijding en neemt tijdig, na constatering, maatregelen bij het (tijdelijk) niet voldoen van de norm bij wegen, viaducten, aquaducten, bruggen en tunnels (eenheid: % van de gevallen).	98%

12.02.04 Vervanging

De veiligheid en de beschikbaarheid van het hoofdwegennet moeten in stand worden gehouden tegen de achtergrond van een beperkte technische levensduur van kunstwerken. Het einde van de levensduur kan ontstaan door de ouderdom van het kunstwerk of door intensiever gebruik dan bij het ontwerp is voorzien. Door de intensieve aanleg in de eerste helft en voornamelijk ook vanaf de jaren «60 van de vorige eeuw valt te verwachten dat deze problematiek geleidelijk toeneemt.

Op dit artikel staan de budgetten die reeds zijn toegewezen in het Programma voor Vervanging en Renovaties aan concrete objecten die in het MIRT Projectenboek inzichtelijk worden gemaakt. Op artikel 18 staat een reservering voor vaarwegen en wegen vooruitlopend op een nadere onderbouwing. Deze reservering wordt aangesproken als de opgave bekend is. Dit gebeurt in tranches. In deze begroting is aan het Programma voor Vervangingen en Renovaties een tweede tranche projecten voor het Hoofdwegennet toegevoegd. Deze projecten worden voor 2020 uitgevoerd.

Het betreft: Renovatie fundering A27, Renovatie Suurhoffbrug, Vervanging tunneltechnische installaties Noord en Zuid Holland, Vervanging

fundering N3 en A6 Ketelbrug-Lelystad Noord en de Vervanging van de Rijnlandse Boezemwaterbruggen in de N200. Met deze nieuwe tranche is een bedrag gemoeid van € 230 miljoen tot en met 2019. Het totale Programma Vervanging en Renovatie HWN 2014–2019 (inclusief programma Stalen Bruggen) bedraagt daarmee circa € 631 miljoen. De projecten zijn opgenomen in het MIRT Projectenboek 2015.

Wegnr.	Objecten	Gereed
A50	Brug tussen de knooppunten Valburg en Ewijk	2015
A58	Kreekrakbrug tussen knooppunt Markiezaat en afslag Rilland	2015
A12	Galecopperbrug tussen de knooppunten Oudenrijn en Lunetten	2015
N3	Wantijbrug tussen Papendrecht en Dordrecht	2018
N15	Suurhoffbrug tussen Europoort en Oostvoorne	2018
A16	Brienoordbrug tussen de knooppunten Ridderkerk en Terbregseplein	2018
A44	Kunstwerken A44/zuidelijke en noordelijke Kaagbruggen/Hoofdvaart/Lisserweg	2016
A15	Viaduct Wilhelminakanaal/Hardinxveld-Giessendam	2014
A15	Viaduct Veerdijk/Papendrecht	2015
A59	Brug Drongelens kanaal en Viaduct Hoogeinde/Drunen	2017
A22	Velsertunnel	2016
A6	Lelystad Noord-Ketelbrug, vervanging wegfundering	2020
N3	Dordrecht Zuid-Papendrecht, vervanging wegfundering	2019
N200	Rijnlandse Boezemwaterbruggen	2018
div.	Tunneltechnische Installatie tunnels in Zuid- en Noord- Holland	2016
A76	Zuidelijk viaduct Daelderweg/Nuth	2020
A27	Renovatie A27 Stichtse brug-Knooppunt Almere	2016

12.03 Aanleg

Motivering

Door middel van voorbereiding en uitvoering van infrastructuurprojecten wordt bereikt dat de noodzakelijke capaciteit beschikbaar is en komt, met als doel om de verwachte verkeersgroei te faciliteren en een betrouwbaar netwerk te realiseren met voorspelbare reistijden. Daarbij wordt rekening gehouden met de kaders van veiligheid en leefbaarheid.

12.03.01 Realisatie

Producten

Dynamisch Verkeersmanagement

Afgelopen jaren is onder andere via het programma Mobiliteitsaanpak € 200 miljoen geïnvesteerd in verkeersmanagement maatregelen die zijn gericht op het verbeteren van de verkeerssituatie van trajecten uit de file top-50. Het betreft onder andere betere benutting van de bestaande infrastructuur en verbeteren van aansluitingen tussen de snelweg en regionale wegen. De laatste resterende werkzaamheden zullen in 2014 worden afgerond. Een deel van het programma Mobiliteitsaanpak vindt inhoudelijk opvolging in het programma Beter Benutten.

Mijlpalen Realisatieprojecten

In 2015 wil lenM de volgende mijlpalen realiseren:

Mijlpaal	Project
Oplevering	A4 Delft–Schiedam A4 Dinteloord–Bergen op Zoom A7/A8 Purmerend–Coentunnel (Beter Benutten) A15 Maasvlakte–Vaanplein (incl. A29 Knooppunt Vaanplein-aansluiting Barendrecht) A50 Ewijk–Valburg N61 Hoek–Schoondijke
Start realisatie	A6/A7 Knooppunt Joure A7 Zuidelijke Ringweg Groningen SAA deelproject A9 Gaasperdammerweg A7/A8 Purmerend–Coentunnel (Beter benutten) A1 Bunschoten–Hoevelaken

Overige maatregelen

Meer veilig-2

Met dit pakket wordt een bijdrage geleverd aan het verder terugdringen van het aantal verkeersslachtoffers veroorzaakt door incidenten op het rijkswegennet. Het totale programma bestaat uit 121 maatregelen. Deze zijn grotendeels ultimo 2014 gerealiseerd. Naar verwachting worden circa 5 maatregelen opgeleverd in 2015.

Meer veilig-3

In 2015 wordt gestart met de uitvoering van het pakket Meer veilig-3 (uitvoeringsperiode 2015–2018). Het pakket bevat naast kosteneffectieve maatregelen voor het oplossen van verkeersonveilige locaties ook maatregelen voor het oplossen van significante onveilige situaties op routes. De totale omvang van het programma is € 40 miljoen, waarvan € 5 miljoen bestemd is voor verbetering op de N35 Wijthmen-Nijverdal, conform motie Elias/Kuiken (Kamerstukken II, 2012/13, [33 400 A, nr. 55](#)). In 2015 wordt gestart met de voorbereiding van de realisatie van de eerste tranche maatregelen. Het gaat om 51 maatregelen met een financiële omvang van € 26,2 miljoen. In 2015 wordt besloten over de invulling van de tweede tranche maatregelen.

Maatregelpakket Verzorgingsplaatsen

Dit pakket is gericht op het oplossen van de meest acute kwantitatieve en kwalitatieve knelpunten op verzorgingsplaatsen langs (inter-)nationale vrachtcorridors. Binnen dit pakket worden landelijk ruim 300 extra parkeerplaatsen voor vrachtwagens gecreëerd en nog eens ruim 400 parkeerplaatsen meerjarig gehuurd. Daarnaast wordt ingezet op een structurele kwaliteitsverbetering van naar verwachting 35 tot 40 verzorgingsplaatsen. Het totaal hiervoor beschikbare budget bedraagt € 25 miljoen.

Meer Kwaliteit Leefomgeving

Dit pakket betreft het Meerjarenprogramma Ontsnippering. De geplande werkzaamheden binnen het programma lopen door tot 2018. Een voorbeeld van een ontsnipperingsproject is het plaatsen van een ecoduct of een dassentunnel. Hierdoor worden twee gescheiden natuurgebieden met elkaar verbonden. In de afgelopen jaren zijn diverse ecoducten gereedgekomen zoals die over de A27 (Zwaluwenberg), over de A28 (Sterrenberg en Leusderheide) en over de A12 (Rumelaar en Mollenbos).

In 2015 komt het ecoduct Laarderhoogt gereed als één van de laatste verbindingstukjes in het herstel van een doorlopende Utrechtse Heuvelrug. Over de A67 komt ecoduct Kempengrens op de grens van Nederland en Vlaanderen gereed. Dit ecoduct wordt betaald door beide landen. Dit MJPO-knelpunt is in goede samenwerking met België in productie genomen.

Belangrijkste budgettaire aanpassingen

- Dynamisch verkeersmanagement: Verlaging budget van € 30 miljoen als gevolg van een meevaller bij diverse maatregelpakketten uit de mobiliteitsaanpak. De maatregelen zijn vrijwel afgerond.
- A1/A6/A9 SAA: Betreft de indexering IBOI 2014 (+ € 20 miljoen).
- N2 Meerenakkerweg (A2 zone): Betreft een meevaller ad € 4 miljoen.
- A2 Passage Maastricht: Het budget bij dit project wordt aangepast vanwege:
  - het manifesteren van een indexeringsverschil waarvoor het Rijk garant staat;
  - de mogelijkheid om met een totaalaanpak het toekomstig indexeringsverschil af te kopen en de kans op vertraging te verkleinen en;
  - een scopewijziging die bij het TB (2010) is doorgevoerd, maar waarvoor nu budget beschikbaar is gesteld.
- A2/A76 Maatregelenpakket Limburg: Het onderdeel Aansluiting Nuth is als een apart project opgenomen in de begroting (€ 63 miljoen); verder zijn met het niet doorgaan van het onderdeel Imstenraderweg (€ 5 miljoen) middelen gereserveerd voor aanpassing aan het knooppunt A76/A73 Knooppunt Zaanderheiken en is het restant toegevoegd aan de investeringsruimte (12.07).
- A76 Aansluiting Nuth: Dit is een apart project geworden; vanuit Maatregelenpakket Limburg zijn middelen overgeboekt.
- A50 Ewijk – Valburg: € 6 miljoen betreft meevaller door een bijgestelde raming en vrijval van een deel van de post onvoorzien.
- A28 Knooppunt Hoevelaken: Het project is van planuitwerking overgegaan naar de realisatiefase.
- A12 Ede – Grijsoord: Het project is van planuitwerking overgegaan naar de realisatiefase.
- A1 Bunschoten – Knooppunt Hoevelaken: Het project is van planuitwerking overgegaan naar de realisatiefase.

Projectoverzicht behorende bij 12.03.01 Realisatieprogramma Hoofdwegennet

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln							Oplevering		
	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig	
Projecten Nationaal													
Dynamisch verkeersmanagement	129	159	128	1	0							-	
Kleine projecten / Afronding projecten	134	157	37	32	28	12	9	4	10	2	nvt	nvt	
Programma 130 km	57	57	16	16	10		14						
Programma aansluitingen	99	99	24	8	17	21	14	15	1		nvt	nvt	
Quick Wins Wegen	37	36	10	0	1	0				26		-	
ZSM 1+2 (spoedwet wegverbreding)	1.618	1.620	1.423	38	20	13	3				122	2016	2016
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland													
A10 Amsterdam praktijkproef FES	50	50	10	6	12	12	10					2017	2015

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln							Oplevering	
	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
A1/A6/A9 Schiphol-Amsterdam-Almere	1.658	1.638	445	140	72	154	318	118	194	218	2024	2024
A9 Badhoevedorp ¹⁾	339	336	43	48	48	36	20	8	0	136	2019	2017
A2 Holendrecht – Oudenrijn	1.219	1.219	1.201	1	3	6	8				2012	2012
A28 Utrecht – Amersfoort	224	224	186	9	6	1	6	16			2013	2013
A28 Knooppunt Hoevelaken	731	0	7	5	12	0	55	30	121	500	2022–2024	
A1 Bunschoten – Knooppunt Hoevelaken	24			3	16	5	0				2016	
Projecten Zuidvleugel												
A4 Burgerveen – Leiden ¹⁾	588	586	460	51	19	2	2	2	1	52	2015	2014
A4 Delft – Schiedam	657	661	266	183	116	60	18	3	3	9	2015	2015
Projecten Zuidwestelijke Delta												
N57/N59 EuroRAP (verkeersveiligheid)	10	10			0	1	2	3	3	1	nvt	
N61 Hoek-Schoondijke	118	117	67	17	28	5	0	1			2015	2014
Projecten Brabant												
A4 Dinteloord – Bergen op Zoom	275	274	194	32	11	29	10				2015	2015
N2 Meerenakkerweg (A2 zone)	7	11	2	4	1						2014	2014
A67 Aanpak toerit Someren	6	6		2	4						2015	
Projecten Limburg												
A2 Maasbracht – Geleen, 1e fase												
A2 Passage Maastricht	678	623	542	103	19	14					2016	2016
A76 Aansluitng Nuth	64	0			48	6	9				2017	
Projecten Oost-Nederland												
A50 Ewijk – Valburg	270	276	263	1	10	-6	2	0			2015	2015
N35 Combiplan Nijverdal	316	316	258	32	19		7				2014	2014
A12 Ede – Grijsoord	120	0	4	4	64	46	2				2017	
Projecten Noord-Nederland												
N31 Leeuwarden (De Haak) ¹⁾	194	193	120	49	24	1					2015	2014
Overige maatregelen												
Meer kwaliteit leefomgeving	108	107	2	1	20	16	20	20	20	10		
Meer veilig 2	27	27	27									
Meer veilig 3	40	40		0	10	10	10	10	0	0		
Verzorgingsplaatsen	25	25	4	5	5	10	0	0	0	0		
Afrondingen	2	-1		1		1	1			-1		
Totaal uitvoeringsprogramma	9.995		5.892	792	645	454	539	230	351	1.091		
Realisatieuitgaven op IF 12.03.01 mbt planuitwerking				131	117	89	17	0		0		
Programma Realisatie (IF 12.03.01)				923	763	543	556	230	351	1.091		
Budget Realisatie (IF 12.03.01)				773	613	383	556	330	711	1.091		
Overprogrammering (-)				- 150	- 150	- 160	0	100	360			

¹⁾ De openstelling van dit project vindt plaats in het kalenderjaar voor het jaar van oplevering.

12.03.02 Verkenningen en Planuitwerkingen

Belangrijkste (budgettaire) aanpassingen

- De taakstellende budgetten zijn op prijspeil 2014 gebracht.
- De projecten A12 Ede – Grijsoord, A28/A1 Knooppunt Hoevelaken en A1 Bunschoten – knooppunt Hoevelaken zijn in realisatiefase en opgenomen bij Art. 12.03.01 Realisatie.

- Eind 2013 is besloten om af te zien van tol op de A13/A16, het volledige taakstellend budget is nu begroot op artikel 12. Dit is gedekt uit de reservering tologgave DBFM aanbesteding Blankenburgverbinding en Via15. Zie Kamerstukken II, 2013/14, **33 750 A, nr. 19**.
- De taakstellende budgetten zijn bijgesteld als gevolg van een gewijzigde bijdragen van derden (A1/A6/A9 Schiphol – Amsterdam – Almere en A1 Apeldoorn – Azelo).
- Blankenburgverbinding: Bij de voorkeursbeslissing is het taakstellend budget vastgesteld op € 1.168 miljoen, waarvan € 315 miljoen door tol wordt opgebracht.
- A7/A8 Coentunnel Purmerend Noord: Naar aanleiding van de uitkomsten van het MIRT-onderzoek Noordkant Amsterdam is een reservering getroffen van € 300 miljoen onder de categorie gebonden.
- Beter Benutten: Betreft de terugboeking van middelen in 2016 en 2017 die vanuit Beter Benutten zijn voorgefinancierd voor de A1 Bunschoten Hoevelaken.
- A1/A6/A9 SAA, deeltraject A9 Amstelveen en A6 Almere: Betreft de toevoeging van de prijsindexatie 2014 en de verlaging van het projectbudget als gevolg van een neerwaartse bijstelling van de ontvangsten met € 60 miljoen als gevolg van een bijgestelde bijdrage vanuit de gemeente Amstelveen.
- Bij het Tracébesluit (maart 2011) is gemeld dat het project SAA een flinke opgave heeft om het project te realiseren binnen het taakstellend budget. Op dit moment is één deelproject open gesteld (A10), één deelproject in het begin van de uitvoering (A1-A6), één deelproject in de aanbestedingsprocedure (A9 Gaasperdammerweg) en moet de aanbestedingsprocedure voor twee deelprojecten nog starten (A6 Almere, A9 Amstelveen). Voor het project A9 Amstelveen moet het Ontwerp Tracébesluit deels opnieuw doorlopen worden, omdat de oorspronkelijk beoogde tunnel is vervangen door een verdiepte ligging. Dit betekent dat het project nog te maken heeft met technische en bestuurlijke risico's, waarvan op dit moment niet met zekerheid gezegd kan worden hoe deze financieel zullen uitpakken. Van de asymmetrische risicoverdeling, zoals ook bij het Tracébesluit in 2011 gemeld, is nog steeds sprake. Het project stuurt maximaal op een goede verhouding tussen geld en kwaliteit, het voorkomen van vertragingskosten en het ondervangen van gesignaleerde risico's. Het realiseren van SAA binnen het taakstellend budget behoort daardoor nog steeds tot de mogelijkheden. Met de ervaringen en inzichten van de realisatieprojecten en de financial close van de A9 Gaasperdammerweg, zal de Kamer bij Ontwerpbegroting 2016 nader geïnformeerd worden over de ontwikkeling van de budgetspanning.
- A10 Zuidas: De middelen voor het integrale project Zuidasdok zijn overgeheveld naar IF Artikel 17.
- A10 Knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel: middelen zijn overgeboekt naar IF Artikel 17 Zuidasdok. Dit betreft een overboeking voor de voorbereidingskosten van A10 Knooppunten die onderdeel uitmaken van de uitgaven door de projectorganisatie van Zuidasdok.
- A12/A27 Ring Utrecht: Betreft de toevoeging van de prijsindexatie 2014.
- A27 Houten – Hooipolder: Betreft de toevoeging van de prijsindexatie en de verhoging van het taakstellend budget door de keuze voor het alternatief met het meest oplossende vermogen en hoogste batenkostenverhouding (€ 57 miljoen).
- Stedelijke Bereikbaarheid Almere: Het taakstellend budget wordt, naast prijsindexatie 2014, verhoogd met € 2,5 miljoen naar aanleiding van de uitvoeringsovereenkomst Almere 2.0.

- A12/A15 Ressen – Oudbroeken: Betreft de toevoeging van de prijsindexatie 2014 en de verhoging van het taakstellend budget als gevolg van het in lijn brengen van de toltarieven met de Blankenburgverbinding.
- A1 Apeldoorn – Azelo: Het voorkeursalternatief is vastgesteld en de planuitwerking voor het project is gestart. Het taakstellend budget is vastgesteld en de regionale ontvangsten inclusief voorfinanciering (€ 142 miljoen) zijn opgenomen in de begroting. Een bedrag van € 28,5 miljoen wordt in 2024 terugbetaald aan de provincies Overijssel en Gelderland.
- A7 Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2: Het taakstellend budget is, naast toevoeging prijsindexatie 2014, bij het OTB als gevolg van een verschil tussen raming en budget met € 49 miljoen verhoogd.
- Reservering LCC: een bedrag van € 60 miljoen is overgeboekt naar de Reservering BenO-consequenties Blankenburgverbinding en een bedrag van € 15 miljoen is overgeboekt naar Reservering BenO-consequenties A1 Apeldoorn – Azelo.
- Er is een specifieke reservering getroffen voor de extra kosten voor Beheer en Onderhoud in de begrotingsperiode na de aanleg van de Blankenburgverbinding.
- De middelen voor de verbreding van de A4 Vlietland – N14 zijn apart begroot (€ 11 miljoen). Deze middelen waren voorheen gereserveerd bij A4–44 Rijnlandroute.
- N35 Nijverdal – Wierden: Het taakstellend budget is met € 10 miljoen verhoogd als gevolg van bestuurlijke afspraken met de regio.
- Er is een specifieke reservering getroffen voor de extra kosten voor Beheer en Onderhoud in de begrotingsperiode na de aanleg van de A1 Apeldoorn-Azelo.
- De provincie Overijssel en Gelderland financieren een deel van het project A1 Apeldoorn-Azelo voor. Een bedrag van € 28 miljoen is gereserveerd voor de terugbetaling van het Rijk aan de provincies in 2024.
- Er is een reservering getroffen voor de Landzijdige Bereikbaarheid Lelystad airport (€ 51 miljoen).
- Er is een reservering getroffen voor de A58 aansluiting Goes (€ 9 miljoen) naar aanleiding van afspraken met de regio.

Projectoverzicht behorende bij 12.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen Hoofdwegennet

Bedragen x € 1 mln.	Budget		Planning	
	huidig	orig	TB	Openstelling
Verplicht				
Realisatieuitgaven op IF12.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten	- 355	- 283		
Projecten Nationaal				
Beter Benutten	301	286		nvt
Geluidsaneringprogramma – weg	258	255		nvt
Lucht – weg (NSL hoofdwegennet)	235	235		nvt
Bijdrage aan agentschap t.b.v. externe kosten planuitwerkingen	235	240		nvt
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland				
A1/A6/A9 Schiphol – Amsterdam – Almere, deeltraject A9 Amstelveen (deel 4) en A6 Almere (deel 5)	992	1.039		Deel 4: 2024–2026 Deel 5: 2020–2022
A10 Zuidas		627	2016	2028
A10 Knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel	296	332	2016	2028

Bedragen x € 1 mln.	Budget		Planning	
	huidig	vorig	TB	Openstelling
A12/A27 Ring Utrecht	1.134	1.120	2016	2024–2026
Rijksbijdrage aan de Noordelijke Randweg Utrecht	165	163	nvt	2026–2028
A27/A1 Utrecht.N. – knp. Eemnes – asl.Bunschoten	264	260	2014	2018–2020
A27 Houten – Hooipolder	787	721	2017	2023–2025
Stedelijke Bereikbaarheid Almere	28	25	nvt	nvt
A7/A8 Purmerend – Zaandam – Coenplein (spitsstrook)	25	25	2015	2015–2017
Projecten Zuidvleugel				
A13/A16 Rotterdam	975	710	2016	2021–2023
A24 Blankenburgtunnel (excl. tologpave)	854		2015	2022–2024
A4-A44 Rijnlandroute	550	555		Regio
A4 Vlietland – N14	12		2014	2020–2022
Projecten Oost-Nederland				
A1 Apeldoorn Zuid – Beekbergen	36	36	2015	2016–2018
A12/A15 Ressen – Oudbroeken (excl. tolopbrengsten) (ViA15)	553	542	2015	2019–2021
N18 Varsseveld – Enschede	336	333	2013	2019–2021
N35 Zwolle – Wijthmen	48	47	2015	2016–2018
A1 Apeldoorn – Azelo				Fase 1: 2019–2021
	420		2017	Fase 2: 2026–2028
Projecten Noord-Nederland				
A7 Zuidelijke Ringweg Groningen, fase 2 ¹	608	551	2015	2019–2021
Projecten Limburg				
A2 't Vonderen – Kerensheide	256	254	2017	2025–2027
Gebonden				
Projecten Nationaal				
Beter Benutten	50	50		nvt
Reservering tologpave DBFM-aanbestedingen				
Blankenburgverbinding en ViA15	47	301		nvt
Reservering tegenvallende tolopbrengsten A12/A15	61	60		nvt
Reserveringen voor LCC	148	223		nvt
Reservering BenO Blankenburgverbinding	79			nvt
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland				
A7/A8 Coentunnel – Purmerend-Noord	300			
Projecten Zuidvleugel				
A4 Haaglanden (passage en poorten & inprickers)	446	440		
Projecten Brabant				
A58 Eindhoven – Tilburg	317	317		
A58 Sint Annabosch – Galder	116	116		
N65 Vught – Haaren ²	46	45		
Projecten Oost-Nederland				
N35 Nijverdal – Wierden	50	40		
Reservering Landzijdige Bereikbaarheid Lelystad airport	51			
Reservering BenO A1 Apeldoorn – Azelo	19			
Reservering Terugbetaling voorfinanciering A1 Apeldoorn – Azelo	28			
Bestemd	383	2.613		
<i>Projecten in voorbereiding</i>				
Projecten Nationaal				
Reservering consequenties areaaluitbreiding op beheer en onderhoud				
Reservering nalevingskosten SWUNG				
Studiebudget Verkenningen				
Projecten Zuidvleugel				
A20 Nieuwerkerk – Gouwe				
Projecten Zuidwestelijke delta				
Reservering A58 aansluiting Goes				
Projecten Noord-Brabant				

Bedragen x € 1 mln.	Budget		Planning	
	huidig	vorig	TB	Openstelling
Reservering landzijdige bereikbaarheid Eindhoven Airport Projecten Oost-Nederland <i>Overige projecten in voorbereiding</i> <i>Gesignaleerde Risico's</i>				
Totaal programma planuitwerking en verkenning	11.154			
Begroting 14.01.02	11.154			

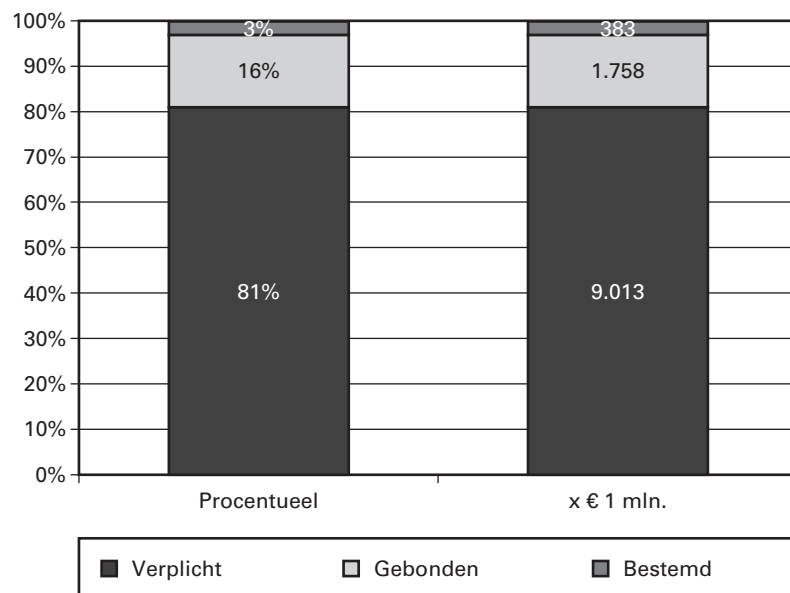
¹ Dit beschikbare budget is excl. de middelen die op artikel 14 worden begroot (€ 56 mln).

² Dit is exclusief de € 10,6 mln. die RWS heeft gereserveerd voor maatregelen op en langs de N65, conform het convenant tussen RWS en Vught van 13 juni 2007.

legenda

TB = Tracébesluit

Onderstaand is de budgetflexibiliteit voor de periode 2014–2028 weergegeven voor aanleg planuitwerkingen en verkenningen door inzicht te verstrekken in de opbouw van de MIRT-budgetten tot en met 2028.

12.04 Geïntegreerde contractvormen

Motivering

Infrastructuur projecten die via een DBFM (Design, Build, Finance en Maintain) contract worden aanbesteed, hebben als kenmerk dat sprake is van de overdracht van de integrale onderdelen van een bouwproject (ontwerp, bouw, onderhoud en financiering) aan een private opdrachtnemer. In plaats van een product wordt een dienst uitgevraagd, te weten de beschikbaarheid van de infrastructuur. De betaling vindt plaats aan de hand van de overeengekomen prestatie die wordt afgezet tegen de daadwerkelijk geleverde prestatie, de beschikbaarheid. Omdat het project gefinancierd is door banken en/of institutionele beleggers, is sprake van een sterke druk vanuit de financiers op de private opdrachtnemer om de afgesproken prestatie ook te leveren. Een lager prestatieniveau leidt tot

lagere betalingen, die op hun beurt de terugbetaling van de financiering moeten zekerstellen. In de bouwfase kan sprake zijn van een gedeeltelijke betaling (de beschikbaarheidsvergoeding) als sprake is van de uitbreiding van een bestaande weg die ook tijdens de verbouwing beschikbaar moet blijven voor het wegverkeer. Bij openstelling van de weg wordt overgegaan naar een volledige beschikbaarheidsvergoeding. Het afronden van een aanbesteding resulteert in een meerjarige verplichting van zowel aanleg als ook beheer en onderhoud op het desbetreffende project.

De Brief Prioritering Investerings Mobiliteit en Water (Kamerstukken II, 2010/11, 32 500 A, nr. 83, bijlage 3) bevat een lijst van in totaal 20 potentiële DBFM-projecten op het hoofdwegenet. Al deze projecten worden getoetst aan kwalitatieve criteria en op mogelijke financiële meerwaarde. In de Voortgangsrapportage DBFM(O) wordt periodiek gerapporteerd over de DBFM-dealflow op langere termijn.

Producten

Onderstaand een overzicht van de projecten waar reeds beschikbaarheidsbetalingen worden verstrekt danwel op korte termijn worden verwacht.

Het project A15 Maasvlakte-Vaanplein verkeert in de bouwfase en kent een partiële beschikbaarheidsvergoeding. De volledige beschikbaarheidsvergoeding wordt na oplevering betaald vanaf 2015 tot en met 2035.

De A12 Lunetten-Veenendaal bevindt zich in de exploitatiefase waardoor sprake is van een volledige beschikbaarheidsvergoeding.

De N33 Assen-Zuidbroek is gegund en de financial close heeft eind 2012 plaatsgevonden. Dit project kent een partiële beschikbaarheidsvergoeding. Naar verwachting wordt vanaf het najaar 2014 overgegaan naar een volledige beschikbaarheidsvergoeding. De N33 is een pilot met index linked financiering. Dit houdt in dat de beschikbaarheidsvergoeding jaarlijks wordt aangepast aan de inflatie-ontwikkeling.

Het project A1/A6 Diemen-Almere Havendreef, onderdeel van het programma Schiphol-Amsterdam-Almere (SAA), is gegund en de Financial close heeft begin 2013 plaatsgevonden. Naar verwachting zal in 2020 sprake zijn van volledige beschikbaarheidsvergoeding.

Het project A12 Ede-Grijsoord is in aanbesteding en zal vanaf eind 2014 partiële beschikbaarheidsvergoedingen betalen. Volledige beschikbaarheidsvergoedingen zullen op dit artikel verantwoord worden vanaf eind 2016 na oplevering. Dit geldt ook voor de N18 Varsseveld-Enschede waarvan de aanbesteding op korte termijn zal starten.

Voor 2015 en 2016 is voorzien dat de aanbesteding zal starten van het volgende deelproject van Schiphol-Amsterdam-Almere (de A6 bij Almere), de A13/A16 Rotterdam, de Blankenburgverbinding, de A12/15 Ressen-Oudbroeken (Via15) en de A27/A1 Utrecht Noord-Knooppunt Eemnes-Bunschoten.

Het project A9 Holendrecht-Diemen (Gaasperdammerweg), onderdeel van SAA, is in aanbesteding. Verwacht wordt dat het DBFM contract eind 2014 wordt getekend en vanaf dat moment partiële beschikbaarheidsbetalingen zal kennen. Volledige beschikbaarheidsvergoedingen zullen naar verwachting gaan lopen na de oplevering in 2020.

Belangrijkste budgettaire aanpassingen

- Aflossing tunnels: Stijging van € 9 miljoen betreft de indexering IBOI 2014.
- A10 Tweede Coentunnel: Stijging van € 17 miljoen betreft de indexering IBOI 2014.
- A1/A6/A9 SAA: Betreft overheveling van A1-A6 niet-DBFM-gedeelte (€ 536 miljoen) en indexering IBOI 2014 (€ 18 miljoen)
- A12 Lunetten – Veenendaal: Betreft indexering IBOI 2014 (€ 5 miljoen) en aanvulling indexering 2012 (€ 4 miljoen)
- A15 Maasvlakte-Vaanplein: Stijging van € 22 miljoen betreft de indexering IBOI 2014.
- N31 Leeuwarden – Drachten: Betreft € 19 miljoen correctie DBFM-conversie en indexering IBOI 2014 (€ 1 miljoen).
- N33 Assen – Zuidbroek: In de vorige opgave was de realisatie t/m 2012 niet meegenomen (€ 21 miljoen). Daarnaast wordt € 4 miljoen indexering IBOI 2014 toegevoegd.

Projectoverzicht behorende bij 12.04 geïntegreerde contractvormen Hoofdwegennet

Projectomschrijving	Totaal		t/m 2013	Budget in € mln							Oplevering	
	huidig	orig		2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	orig
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland												
Aflossing tunnels	1.234	1.225	429	53	59	56	58	59	62	458	-	-
A10 Tweede Coentunnel	2.213	2.196	838	91	74	76	53	53	53	975	2013	2013
A1/A6/A9 Schiphol – Amsterdam – Almere	2.017	1.999	40	43	17	57	376	186	125	1.173	2019	2019
A12 Lunetten – Veenendaal	636	627	218	24	24	24	24	24	19	279	2012	2012
Projecten Zuidvleugel												
A15 Maasvlakte – Vaanplein	2.053	2.031	215	340	352	294	54	54	54	690	2015	2015
Projecten Brabant												
A59 Rosmalen – Geffen, PPS	288	288	266			1	1	1	1	18	2005	2005
Projecten Noord-Nederland												
N31 Leeuwarden – Drachten	166	146	107	6	6	6	6	6	6	23	2007	2007
N33 Assen – Zuidbroek ¹	340	336	34	44	13	13	13	13	13	197	2015	2015
Afrondingen	0			1						- 1		
Totaal	8.947		2.147	602	545	527	585	396	333			

12.06 Netwerkgebonden kosten Hoofdwegennet

Motivering

Op dit artikelonderdeel worden de aan het netwerk te relateren apparaatskosten (incl. afschrijving en rente) van RWS en de overige netwerkgebonden kosten geraamd. De overige netwerkgebonden kosten komen ten goede aan verkeersmanagement, beheer, onderhoud, vervanging, aanleg en DBFM en betreffen taken die gecentraliseerd binnen RWS worden opgepakt. Het gaat bij deze zogeheten landelijke taken onder meer om het verzamelen van basisinformatie, onderhouden van ICT systemen, het inspecteren van het areaal en de ontwikkeling van kennis en innovatie. Er is gekozen voor centrale uitvoering met het oog op enerzijds uniformiteit in werkwijze en anderzijds kostenbesparing.

12.07 Investeringsruimte

Motivering

Op dit artikelonderdeel wordt de voor dit artikel beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 verantwoord. De investeringsruimte is onder meer beschikbaar voor risico's en de in het najaar van 2013 aangekondigde MIRT-onderzoeken (Kamerstukken II, 2013/14, 33 750 A, nr. 25).

De in de begroting 2014 opgenomen stand van de beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 bedroeg € 1.227 miljoen. Door de hieronder vermelde belangrijkste (budgettaire) aanpassingen bedraagt deze ruimte in de ontwerpbegroting 2015 nu € 639 miljoen.

- Aanvullende dekking van de nalevingskosten SWUNG (€ 77 miljoen) voor de periode tot en met 2028.
- Ophoging van verschillende taakstellende projectbudgetten (onder andere Zuidelijke Ringweg Groningen, A2 Passage Maastricht, A27 Houten-Hooipolder, N35 Nijverdal – Wierden). Zie hiervoor ook de toelichting bij IF artikel 12.03.
- Voor verschillende projecten is naar aanleiding van bestuurlijke afspraken met regionale partners in deze begroting budget gereserveerd (Landzijdige bereikbaarheid Lelystad Airport en Eindhoven Airport, Aansluiting A58 Goes).
- Verlaging van de toltarieven bij de A12/A15 Ressen – Oudbroeken (€ 12 miljoen).
- Verwerking van het saldo van mee- en tegenvallers binnen het realisatieprogramma.

12.07 Inv.ruimte Wegen	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Investeringsruimte	- 0	1	- 1	- 1	2	- 1	- 1	145.152
Kaseffect verwerking index2013	- 42.732	- 38.043	- 41.956	- 39.817	- 32.936	- 31.268	- 24.883	- 29.196
Kaseffect verwerking index2014	- 25.667	- 23.639	- 18.691	- 20.346	- 16.281	- 20.964	- 25.424	- 28.058
Totaal	- 68.399	- 61.681	- 60.648	- 60.163	- 49.215	- 52.233	- 50.308	87.898

12.07 Inv.ruimte Wegen	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
Investeringsruimte	46.685	10.478	43.480	19.756	22.106	- 32.553	384.004	639.107
Kaseffect verwerking index2013	- 31.260	- 30.113	- 19.885	- 15.537	- 16.360	393.986	0	1
Kaseffect verwerking index2014	- 10.425	- 31.068	- 23.590	- 11.186	- 25.076	- 7.910	288.324	0
Totaal	5.000	- 50.703	5	- 6.967	- 19.330	353.524	672.328	639.108

Artikel 13 Spoorwegen

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Op dit artikel worden de producten op het gebied van Spoorwegen verantwoord.

Het productartikel Spoorwegen is gerelateerd aan de beleidsdoelstellingen en beleidsinstrumenten zoals beschreven in de Begroting hoofdstuk XII over 2015 bij beleidsartikel 16 Spoor.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 13 Spoorwegen (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	2.727.691	2.221.826	1.733.921	2.242.943	2.382.804	1.751.358	2.027.819
Uitgaven	2.384.292	2.390.335	2.387.881	2.464.491	2.238.605	2.207.053	1.933.701
Waarvan juridisch verplicht:	95%						
<i>13.02 Beheer, onderhoud en vervanging</i>	<i>1.346.811</i>	<i>1.333.674</i>	<i>1.240.257</i>	<i>1.319.800</i>	<i>1.167.051</i>	<i>1.110.815</i>	<i>1.185.320</i>
<i>13.03 Aanleg</i>	<i>886.190</i>	<i>909.405</i>	<i>952.335</i>	<i>972.202</i>	<i>910.500</i>	<i>940.776</i>	<i>569.774</i>
13.03.01 Realisatieprogramma personenvervoer	801.687	803.312	662.580	700.795	491.121	363.875	306.494
13.03.02 Realisatieprogramma goederenvervoer	64.829	78.681	65.436	64.947	75.336	72.631	38.196
13.03.04 Verk. en planuitw. personenvervoer	18.360	15.929	210.246	183.822	268.459	438.134	225.084
13.03.05 Verk. en planuitw. goederenvervoer	1.314	11.483	14.073	22.638	75.584	66.136	0
<i>13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS</i>	<i>134.675</i>	<i>147.830</i>	<i>147.026</i>	<i>146.980</i>	<i>146.983</i>	<i>153.490</i>	<i>156.679</i>
<i>13.07 Rente en aflossing</i>	<i>16.616</i>	<i>16.578</i>	<i>48.397</i>	<i>16.597</i>	<i>16.597</i>	<i>16.597</i>	<i>16.597</i>
<i>13.08 Investeringsruimte</i>	<i>0</i>	<i>- 17.151</i>	<i>- 134</i>	<i>8.912</i>	<i>- 2.526</i>	<i>- 14.626</i>	<i>5.331</i>
Van totale uitgaven							
- Bijdrage aan agentschappen	0	0	0	0	0	0	0
- Restant	2.384.292	2.390.335	2.387.881	2.464.491	2.238.605	2.207.053	1.933.701
13.09 Ontvangsten	202.042	120.869	232.720	177.161	193.583	192.830	204.490

Budgetflexibiliteit

Met uitzondering van verkenning en planuitwerking, worden de budgetten in 2015 als juridisch verplicht beschouwd op de peildatum 1 januari 2015. Voor de mate van verplichting van het verkenningen en planuitwerkingsprogramma tot en met 2028 wordt verwezen naar het betreffende projectoverzicht.

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op het niveau van artikelonderdeel. In de verdiepingsbijlage bij de begroting zijn de mutaties op hetzelfde detailniveau toegelicht voor de periode tot en met 2028.

Bedragen x € 1.000								
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
13 Spoorwegen	uitgaven	2.387.881	2.464.491	2.238.605	2.207.053	1.933.701	1.790.138	1.469.637
13.02	Beheer, onderhoud en vervanging	1.240.257	1.319.800	1.167.051	1.110.815	1.185.320	1.162.653	1.169.571
13.03	Aanleg	952.335	972.202	910.500	940.776	569.774	439.964	81.391
13.04	GIV/PPS	147.026	146.980	146.983	153.491	156.679	163.889	164.821
13.07	Rente en aflossing	48.397	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597
13.08	Investeringsruimte	- 134	8.912	- 2.526	- 14.626	5.331	7.035	37.257
13.09	Ontvangsten	232.720	177.161	193.583	192.830	204.490	202.884	207.681

(vervolg) Bedragen x € 1.000

			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
13	Spoorwegen								
	uitgaven		1.359.403	1.613.478	1.783.930	1.787.309	1.853.443	1.906.176	2.008.502
13.02	Beheer, onderhoud en vervanging		1.174.223	1.177.245	1.197.156	1.196.858	1.197.926	1.165.259	1.147.811
13.03	Aanleg		- 33.954	211.020	293.257	316.907	382.762	418.967	209.947
13.04	GIV/PPS		166.200	167.591	169.444	170.408	170.479	169.667	159.427
13.07	Rente en aflossing		16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597
13.08	Investeringsruimte		36.337	41.025	107.476	86.539	85.679	135.686	474.720
13.09	Ontvangsten	Ontvangsten	210.507	213.240	215.862	177.953	177.953	177.953	177.953

13.02 Beheer, onderhoud en vervanging

Motivering

Op grond van richtlijn 91/440/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschap van 29 juli 1991 wordt de taakorganisatie ProRail belast met het beheer en onderhoud van de landelijke spoorweginfrastructuur. Op grond van de huidige beheerconcessie voert ProRail het beheer van de hoofdspoorweginfrastructuur in de periode 2005–2015 uit. Per 1 januari 2015 treedt de nieuwe beheerconcessie aan ProRail voor een periode van tien jaar in werking.

De rijksbijdrage aan ProRail wordt jaarlijks vastgesteld met een beschikking overeenkomstig het bepaalde in de Wet en Besluit Infrastructuurfonds. De subsidie wordt door ProRail aangewend voor het in goede gebruikstoestand houden van de landelijke spoorweginfrastructuur.

Sinds 1 januari 2008 wordt ProRail aangestuurd op output. Dat betekent dat de Minister van IenM afspraken maakt met ProRail over de te realiseren prestaties op basis van een resultaatsverplichting. Die prestaties worden jaarlijks opgenomen in het beheerplan van ProRail. De Minister van IenM moet hiermee instemmen. Per 1 januari 2015 zal de nieuwe beheerconcessie in werking treden waarin afspraken worden gemaakt over een scherpere aansturing van ProRail door de Minister van IenM. Naast het sturen op prestaties met een resultaatverplichting zal IenM met de nieuwe concessie sturen op programma's en maatregelen, bijvoorbeeld op het gebied van betrouwbaarheid van de infrastructuur. IenM zal hiertoe aan de voorkant van de jaarlijkse beheerplancyclus voorstellen doen in een jaarlijkse beleidsprioriteitenbrief. De nieuwe concessie bevat daarnaast aanvullende verplichtingen voor ProRail op het gebied van samenwerking met vervoerders en andere belanghebbenden en transparantie over haar prestaties en afwegingen naar de buitenwereld. De nieuwe beheerconcessie wordt aan het einde van 2014 afgerond. Het beheerplan 2015 wordt aan het begin van 2015 aan de Tweede Kamer toegezonden en zal in het teken staan van de overgang van de oude naar de nieuwe concessie.

Producten

De beheer-, onderhoud- en vervangingsactiviteiten zijn gericht op het realiseren van de in het beheerplan opgenomen prestaties betreffende de in de beheerconcessie vastgelegde zorgtaken van ProRail. Onderdeel hiervan zijn de activiteiten van ProRail die samenhangen met spoorverkeersleiding en activiteiten op het gebied van capaciteitsmanagement. In het beheerplan zelf wordt jaarlijks een uitgebreide beschrijving opgenomen van de belangrijkste activiteiten die voor dat jaar zijn gepland.

ProRail ontvangt voor de uit te voeren activiteiten een bijdrage van het Rijk. Bij de vaststelling van de rijksbijdrage voor beheer, onderhoud en vervanging wordt rekening gehouden met de inkomsten van de gebruiksvergoeding. De door ProRail te ontvangen gebruiksvergoeding wordt in mindering gebracht op de door het Rijk te subsidiëren uitgaven. In de uitgaven wordt een onderscheid gemaakt tussen beheer en onderhoud, vervanging en apparaatskosten.

Vanuit de LTSa is de Herijking van de spoorbudgetten aangekondigd. In lijn hiermee worden in 2014/2015 de financiële reeksen van Prorail voor beheer, onderhoud en vervanging onderzocht mede in het licht van de door Prorail gesignaleerde druk op de meerjarige budgetten. Uiterlijk in de begroting 2016 worden de uitkomsten van het onderzoek opgenomen. In afwachting van de uitkomsten daarvan is ervoor gekozen de besluitvorming over de prijsbijstelling naar prijspeil 2014 van de budgetten voor beheer, onderhoud en vervanging aan te houden tot de begroting 2016. Dit impliceert dat het budget ten behoeve van beheer, onderhoud en vervanging in prijspeil 2013 is uitgedrukt.

Uitgaven (x € 1.000, op basis van de meerjarenramingen bij het Beheerplan 2014):						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Beheer en calamiteitenorganisatie	203.473	204.154	201.911	200.121	189.609	189.002
Grootschalig onderhoud	177.146	154.993	154.844	154.599	148.495	141.361
Kleinschalig onderhoud	338.436	306.903	305.056	305.178	304.689	299.310
Onderhoud transfer	80.265	83.984	86.811	87.009	87.257	87.491
Verkenning en innovatie	4.312	4.312	4.068	4.068	4.068	4.068
Uitbesteed werk	803.633	754.345	752.690	750.974	734.118	721.233
Bovenbouwvernieuwingen	153.991	220.358	220.347	220.347	220.347	220.347
Vervanging overige systemen	328.004	300.614	408.513	269.302	245.275	337.991
Vervangingsinvesteringen	481.994	520.972	628.860	489.649	465.623	558.338
Apparaatskosten BOV	350.347	338.137	321.682	313.751	305.786	305.340
Apparaatskosten	350.347	338.137	321.682	313.751	305.786	305.340
Totaal uitgaven ProRail	1.635.974	1.613.454	1.703.232	1.554.374	1.505.527	1.584.910
Doorbelaste kosten aan derde-partijen	- 51.120	- 39.556	- 39.042	- 39.042	- 39.042	- 39.042
Gebruiksvergoeding vervoerders	- 259.120	- 343.641	- 346.972	- 350.863	- 355.670	- 360.548
Doorbelaste uitgaven	- 310.240	- 383.197	- 386.014	- 389.905	- 394.712	- 399.590
Rijksbijdrage aan ProRail	1.325.734	1.230.257	1.317.218	1.164.469	1.110.815	1.185.320
Reservering uitgaven actieplan groei op het spoor	7.940	10.000	2.582	2.582	0	0
Totaal artikel 13.02	1.333.674	1.240.257	1.319.800	1.167.051	1.110.815	1.185.320

Toelichting:

Uitbesteed werk

- De activiteiten die worden uitgevoerd voor beheer en de calamiteitenorganisatie vormen de basis voor de prestaties die ProRail levert. Beheeractiviteiten die hieraan bijdragen zijn incidentenregie, beheer van netwerken, camera's en verbindingen, softwareonderhoud, energietransportcapaciteit en verzekeringen.
- Grootschalig onderhoud omvat die activiteiten die nodig zijn om de kwaliteit van de infrastructuur te handhaven en de theoretische levensduur in casu afschrijvingstermijn waar te maken. De activiteiten richten zich voornamelijk op het onderhouden en aanpassen van

- constructies, conserveren van objecten, slijpen van spoorstaven en het seizoenbestendig houden en maken van de sporen.
- Kleinschalig onderhoud voorziet in de activiteiten die noodzakelijk zijn om de prestaties op het gebied van beschikbaarheid, betrouwbaarheid en veiligheid te realiseren. Het gaat zowel om cyclische als incidentele onderhoudsactiviteiten. Deze activiteiten zijn onder andere gericht op inspecties en schouw van de infrastructuur, correctie van spoorligging, vervangen van kleine componenten, functieherstel bij storingen, herstel van vermoeiingsschade van contactvlak tussen wiel en rail en sanering van geluidsschermen.
  - Het onderhoud aan transfervoorzieningen (op stations) realiseert in belangrijke mate de reizigerstevredenheid op het gebied van reinheid en sociale veiligheid. Onderhoud transfer omvat op hoofdlijnen schoonmaak, onderhoud energie, verzekeringen en onroerende zaak belasting.
  - Onder verkenning en innovatie vallen projecten en programma's voor onderzoek naar verbetering van het spoorstelsel.

Vervangingsinvesteringen

- Bovenbouwvernieuwing betreft voornamelijk het vervangen van spoorstaven, dwarsliggers, ballast en wissels.
- Onder de overige systemen vallen onder andere het treinbeveiligingssysteem, treinbeheersing- en communicatiesystemen, energievoorziening, transfersystemen en kunstwerken.

Apparaatskosten

- De apparaatskosten betreffen de lonen, salarissen, overige personeelskosten, inhuur en huisvestingskosten van ProRail. De apparaatskosten die samenhangen met de investeringen (MIRT-projecten) worden via een opslag voor algemene kosten gesubsidieerd vanuit artikel 13.03.

Doorbelaste uitgaven

- Een deel van de jaarlijkse beheer-, onderhoud- en vervangingskosten wordt doorbelast aan derden, voornamelijk decentrale overheden. Het gaat dan voornamelijk om het onderhoud van de zogenaamde omgevingswerken. Derden hebben ook de mogelijkheid om het onderhoud van omgevingswerken eeuwigdurend af te kopen. Deze gelden staan bij ProRail op de balans geparkeerd als «voorziening derdenwerken» en het jaarlijkse onderhoud hieraan wordt hierop in mindering gebracht.
- Een deel van de beheer-, onderhoud- en vervangingskosten, de gebruiksfhankelijke kosten, wordt aan de vervoerders doorbelast als gebruiksvergoeding. De tarieven worden jaarlijks door ProRail vastgesteld en gepubliceerd in de Netverklaring. Bij het bepalen van de hoogte van de rijksbijdrage voor ProRail wordt de te ontvangen gebruiksvergoeding in mindering gebracht op de verwachte uitgaven.

Actieplan groei op het spoor

- Op artikel 13.02 zijn naast de uitgaven van ProRail ook middelen gereserveerd voor het actieplan groei op het spoor. Realisatie van deze uitgaven vindt plaats op Begroting hoofdstuk XII. Zodra verplichtingen zijn aangegaan, worden deze middelen overgeheveld naar de betreffende artikelen.

In bijlage 5 «Toelichting artikel 13 Spoorwegen» is nadere informatie opgenomen over de aansluiting tussen de middelen op het Infrastructuurfonds en de bestedingen door ProRail.

Prestaties ProRail

Op grond van de Beheerconcessie worden met ProRail afspraken gemaakt over de invulling van haar zorgplichten voor de spoorinfrastructuur. Dit gebeurt door voor de verschillende zorggebieden kernprestatie indicatoren (KPI's) af te spreken met grenswaarden, zoals weergegeven in onderstaande tabel. In deze tabel zijn de KPI's en grenswaarden opgenomen uit het Beheerplan 2014. Eind 2014 worden de afspraken voor 2015 gemaakt, op basis van de nieuwe beheerconcessie.

Prestaties ProRail	Realisatie	Afspraak	Prognose
Beheerplan 2014	2013	2014	2015
Punctualiteit < 3 min. Reizigersverkeer totaal	87,9%	87,0%	87,0%
Punctualiteit < 5 min. HRN	93,6%	93,0%	93,0%
Punctualiteit < 3 min. Regionale series	92,5%	93,1%	93,1%
Punctualiteit < 3 min. Goederen	79,6%	82,0%	82,0%
Top-5 Aandachtseries	86,2%	84,0%	84,0%
Geleverde treinpaden	98%	98%	98%
Algemeen klantoordeel vervoerders	6,8	6,7	7,0

13.03 Aanleg Spoor

lenM is verantwoordelijk voor de uitbreiding van de hoofdspoorweginfrastructuur. Deze wordt in belangrijke mate gefinancierd met middelen uit de Rijksbegroting. Op dit artikelonderdeel worden alle uitgaven begroot die noodzakelijk zijn voor:

- door Prorail uit te voeren planuitwerkingen en verkenningen;
- door lenM uit te voeren planuitwerkingen en verkenningen;
- voorbereiding van de uitvoering van nieuwbouwprojecten Spoor;
- uitvoering van deze projecten.

13.03.01 Realisatieprogramma personenvervoer spoor**Afgesloten projecten**

Onderstaande projecten zijn afgesloten en indien noodzakelijk zijn de resterende werkzaamheden toegevoegd aan het projectbudget Nazorg gereedgekomen lijnen en halten:

- Sporen in Arnhem
- Station Hengelo Gezondheidspark
- Station Groningen Europapark
- Hanzelijn
- Regionet verkorte treinopvolging Zaanlijn
- Regionet verplaatsing station Krommenie Assendelft
- Zutphen-Winterwijk verhogen vertreksnelheid
- Arnhem-Winterswijk perronverlenging

Nieuw opgenomen projecten*Beschermingsmaatregelen GSM-R interferentie (onder de post Kleine projecten)*

Naar verwachting kan het steeds verder groeiende gebruik van moderne telecommunicatietechnologieën («3G» en «4G») door telecom providers leiden tot storingen in het GSM-R(ail)-netwerk van ProRail. Dit netwerk wordt onder andere gebruikt voor de communicatie tussen machinisten

en verkeersleiding, voor het treinbeveiligingssysteem ERTMS (European Rail Traffic Management System), voor reisinformatiesystemen en voor monitoringsystemen van ProRail voor bijvoorbeeld de wisselverwarming en ATB-Vv. Om te voorkomen dat dergelijke storingen optreden zijn de volgende beschermingsmaatregelen in de railinfrastructuur nodig:

- Inbouw van filters in de GSM-R-ontvangers voor reisinformatiesystemen en in de monitoring-systemen voor de wisselverwarming en ATB-Vv.
- Verdichting van het GSM-R basisstations infrastructuurnetwerk van ProRail, waardoor het GSM-R-netwerk minder gevoelig wordt voor interferenties vanuit de netwerken van telecom providers.

De totale kosten van deze maatregelen worden geraamd op € 12,1 miljoen. De bijdrage van EZ aan dit project is € 4 miljoen. De resterende € 8,1 miljoen is gedekt uit de investeringsruimte (IF 13.08)

Overige Wijzigingen

PHS DSSU

Het projectbudget is opgehoogd met € 5,4 miljoen ten behoeve van de aanleg van 95 ATB Vv installaties binnen dit project. De hiervoor benodigde gelden waren geraamd binnen het planuitwerkingsbudget PHS (13.03.04) en zijn om die reden overgeboekt naar het realisatiebudget.

Reistijdverbetering Deventer Zijperron

De hogere kosten ad € 3 miljoen worden veroorzaakt doordat er sprake was van niet eerder bekende obstakels (resten van een voormalig stationsgebouw) en onbekende kabels en leidingen in de grond. Het oude stationsgebouw is onderzocht op archeologische waarde waardoor de werkwijze in de uitvoering aangepast en vertraagd is. Door de vondst van onbekende kabels en leidingen zijn de kosten voor de aanpassing van de beveiliging hoger uitgevallen. De indienststelling van het nieuwe perron is zodoende verschoven van december 2013 naar medio 2014.

Punctualiteits- en capaciteitsknelpunten

Het projectbudget is verlaagd met € 10,9 miljoen. Zie toelichting Zwolle-Herfte bij 13.03.04.

Programma kleine functiewijzigingen

Het projectbudget is verlaagd met € 41 miljoen. Zie toelichting Zwolle-Herfte bij 13.03.04.

AKI-plan en veiligheidsknelpunten (PVVO)

In overleg met ProRail zijn over de pilot standaard langzaam verkeers-tunnel van het programma PVVO nadere afspraken gemaakt over de toedeling van het resterende budget ad € 2,2 miljoen. Daarbij is gekozen voor overheveling van het resterende budget naar het in 2013 gestarte Landelijk Verbeterprogramma Overwegen (LVO). Dit programma geeft invulling aan het integrale overwegenbeleid van lenM en is in die zin een overkoepelend programma voor alle overwegprojecten. Naast specifieke projecten richt dit programma zich primair op meer generieke maatregelen en oplossingen. In totaal is voor het LVO programma nu € 202 miljoen beschikbaar.

Nazorg gereedgekomen lijnen en halten

Op basis van een inventarisatie van nog uit te voeren werkzaamheden en rekening houdend met de mogelijke risico's bleek het verantwoord het projectbudget te verlagen met € 6,1 miljoen.

Spoorwegovergang Soestdijkseweg

Het projectbudget is verlaagd met € 4,2 miljoen in verband met een gerealiseerde aanbestedingsmeevaller.

NSP Den Haag Centraal

De voor de realisatie benodigde en geaccordeerde Treinvrije perioden (TVP'n), waar ook het bestek (en de Businesscase) op gebaseerd was, heeft ProRail later op verzoek van NS ingetrokken. Om het project te realiseren is in overeenstemming met partijen gekozen voor het verkorten van sporen waardoor de bouw van de OV Terminal zonder Treinvrije Perioden conform planning mogelijk bleef. Dit heeft geleid tot € 5,7 miljoen aan meerkosten. Hier staat evenwel tegenover dat gedurende de gehele realisatieperiode van de hal sprake is geweest van een continue beschikbaarheid van de sporen en toegang tot het station.

NSP Breda

Het projectbudget is opgehoogd met € 11,4 miljoen. Dit heeft voor € 9,3 miljoen betrekking op de OV-Terminal en voor € 2,1 miljoen op het geluidsscherm. Bij het opstellen van de businesscase is er onterecht van uitgegaan dat een deel van de kosten voor de OV-terminal gefinancierd zouden kunnen worden via beheer- en onderhoud. Daarnaast is het contract met de aannemer van de geluidsschermen opgezegd, wat tot meerkosten heeft geleid.

Sporendriehoek Noord Nederland

Het projectbudget is verlaagd met € 70 miljoen. Zie toelichting Zwolle-Herfte bij 13.03.04.

Projectoverzicht behorende bij 13.03.01 Realisatieprogramma personen spoor

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln							Oplevering	
	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
Projecten nationaal												
Benutten												
ERTMS-pilot Amsterdam-Utrecht en ERTMS expertisecentrum ¹	28	28	3	25	0	0					2012/2013/2014	2012/2013/2014
Geluidsanering Spoorwegen Uitvoeringsprogramma geluid emplacementen (UPGE)	626	626	18	4	6	18	24	34	61	461	divers	divers
	29	29	8	5	9	4	4				divers	divers
Programma Hoogfrequent Spoorvervoer												
PHS DSSU (inclusief voorinvestering)	283	278	51	64	69	80	18	1			2015	2012/2015
Stations en stationsaanpassingen												
Kleine stations	78	78	30	3	2	6	8	8	10	10	divers	divers
Overige projecten/programma's /lijndelen etc.												
AKI-plan en veiligheidssnel-punten	395	397	319	22	22	18	8	4	1	2	divers	divers
Fietsparkeren bij stations	221	221	15	12	14	14	14	14	14	124	divers	divers

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln							Oplevering	
	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
Nazorg gereedgekomen lijnen/haltes	46	56	0	13	8	8	8	8			divers	divers
Ontsnippering	81	81	24	3	4	20	23	5	4		divers	divers
Programma Kleine Functiewijzigingen	540	581	55	54	82	61	73	73	73	70	divers	divers
Punctualiteits-/capaciteitsknelpunten	308	319	77	60	39	34	19	16	17	46	divers	divers
Reistijdverbetering	15	12	8	6	1						2014	2013
Toegankelijkheid stations	503	503	46	46	47	44	44	45	44	187	divers	divers
Kleine projecten personenvervoer	14	0	0	4	0	4	4	1			divers	divers
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland												
Amsterdam-Almere-Lelystad												
OV SAAL korte termijn	776	776	179	134	183	194	55	28	3	0	2016	2016
Stations en stationsaanpassingen												
Amsterdam CS, Cuypershal												2014/2015/2016
Amsterdam CS, Fietsenstalling	26	26	12	4	5	3	2				2014/2016	2016
Overige projecten/lijdelen etc.	35	35	3	2	9	7	5	5	4		2013/2018	2013/2018
Regionet (inclusief verkeersmaatregelen Schiphol)	188	185	148	13	8	8	3	4	3	2	divers	divers
Vleuten – Geldermalsen 4/6 sporen (incl. RSS)	956	956	676	60	36	54	42	28	6	53	e.v.	e.v.
Stations en stationsaanpassingen												
OV-terminal stationsgebied Utrecht (VINEX/NSP)	346	346	193	79	34	30	10				2016	2016
Overige projecten/lijdelen etc.												
Spoorwegovergang Soestdijkseweg te Bilthoven	32	37	16	8	6	1	1				2013/2015	2013/2015
Projecten Zuidvleugel												
Stations en stationsaanpassingen												
Den Haag CS (t.b.v. NSP)	123	117	117	6							2014	2014
Rotterdam Centraal (t.b.v. NSP)	275	275	256	20	0						2013	2013
Den Haag CS perronsporen 11 en 12	38	38	4	3	1	11	11	8	1		2018	2018
Overige projecten/lijdelen etc.												
Rijswijk – Schiedam incl. spoorcorridor Delft	553	553	451	87	14	0					2015/2017	2015/2017
Projecten Brabant												
Stations en stationsaanpassingen												
Breda Centraal (t.b.v. NSP)	75	64	32	17	12	10	4				2016/2017	2016/2017
Projecten Oost Nederland												
Utrecht-Arnhem-Zeenaar												
Arnhem Centraal (t.b.v. NSP)	108	108	83	11	9	3	3				2011/2015	2011/2014
Traject Oost uitv. convenant DMB ²	239	239	11	10	21	39	37	33	29	61	2020	2020
Overige projecten/lijdelen etc.												
Regionale lijnen Gelderland	14	14	3	1	3	5	1	1			divers	divers
Projecten Noord Nederland												

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln						Oplevering		
	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
Partiële spooruitbreiding Groningen-Leeuwarden Sporendriehoek Noord-Nederland	8	8	5	3	0							
Totaal ProRail projecten Overige (niet ProRail) projecten	6.813	204	2.871	796	663	691	437	330	13	10	divers	divers
Afdekking risico's spoorprogramma's	29	29		6	8	6	8				n.v.t.	n.v.t.
Intensivering Spoor in steden (I)	246	245	186	10	10	15	15	10				
Spoorzone Ede	42	42	2	3	6	24	7					
Totaal overige (niet ProRail) Projecten	316		187	19	24	46	30	10		0		
Programma Realisatie (IF 13.03.01)	7.129		3.059	815	687	737	467	340		1.025		
Budget Realisatie (IF 13.03.01)				803	663	701	491	364		1.025		
Overprogrammering (-)				- 12	- 24	- 36	24	24	24			

¹ Van het totale budget is € 6 mln aan Prorail beschikt. De overige kosten zijn voornamelijk bestemd voor ombouw materieel, opleidingskosten en de ontwikkeling van een referentiesysteem

² Inclusief uitgaven mbt planuitwerking verantwoord op IF 13.05.01

13.03.02 Realisatieprogramma goederenvervoer spoor

Geen wijzigingen.

Projectoverzicht behorende bij 13.03.02 Realisatieprogramma goederen spoor

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln						Oplevering		
	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
ProRail Projecten												
Uitgaven mbt planuitwerking op IF 13.03.05		- 33	- 16	- 4	- 6	- 6	0					
Projecten nationaal												
PAGE risico reductie	18	18	8	0	1	4	3	2	1		divers	divers
Optimalisering Goederen-corridor Rotterdam-Genua 1)	170	149	31	41	47	37	6	5	4		2013 e.v.	2013 e.v.
Aslasten Cluster III realisatie	1	1	0	1	0							
Projecten Oost Nederland												
Uitv.progr Goederenroute Elst-Deventer-Twente (NaNov) ¹	154	149	46	12	9	16	32	18	21		divers	divers
Projecten Zuidwestelijke delta												
Geluidmaatregelen Zeeuwse lijn	27	27	10	1	7	6	2				2014/2016	2014/2016
Projecten Zuidvleugel												
Spooraansluiting 2e Maasvlakte achterlandverbinding ¹	217	210	45	29	6	7	30	48	12	39	2014 e.v.	2014 e.v.
Overige projecten												
Nazorg gereedgekomen projecten	4	4	0	1	1	1	1				divers	divers
Totaal ProRail Projecten	557		123	80	65	65						
Overige (niet ProRail) Projecten												
Programma Realisatie (IF 13.03.02)	557		123	80	65	65						
Budget Realisatie (IF 13.03.02)				79	65	65	75	73	38	39		
Overprogrammering (-)				- 1	0	0	1					

¹ Inclusief uitgaven mbt planuitwerkingen verantwoord op IF 13.05.02/13.03.05

13.03.04 Planuitwerking personenvervoer spoor
Nieuw opgenomen projecten
Zwolle-Herfte

Als gevolg van extra treinen op het baanvak Zwolle-Herfte is dit baanvak in 2012 overbelast verklaard. Daarnaast bestaan ambities voor het rijden van meer treinen op de lijnen Zwolle-Groningen/Leeuwarden en Zwolle-Emmen. Om dit capaciteitsknelpunt op te lossen heeft ProRail een Alternatievenstudie uitgevoerd in nauwe samenwerking met IenM, de Noordelijke provincies, Overijssel en de vervoerders NS en Arriva. Op basis van deze studie heeft op 17 december 2013 de Staatssecretaris samen met de gedeputeerden van Noord Nederland en Overijssel gekozen voor een Alternatief waarbij 2 extra sporen zullen worden gerealiseerd tussen Zwolle en Herfte inclusief een ongelijkvloerse kruising (Kamerstukken II, 2013/14, **33 750 A, nr. 60**).

Het alternatief voorziet in:

- een uitbreiding van het spoor tussen Zwolle en de aansluiting bij Herfte van twee naar vier sporen inclusief aanleg van een vrije kruising voor deze sporen zodat de treinen van Zwolle richting Leeuwarden/

- Groningen en van Zwolle richting Emmen geen hinder van elkaar ondervinden.
- aanpassingen aan de oostzijde van het emplacement bij Zwolle zodat ook de treinen richting Enschede en Deventer tegelijk met de trein naar Leeuwarden/Groningen kunnen vertrekken (zogenaamde gelijktijdigheden).

Voor dit alternatief is € 170 miljoen beschikbaar gesteld. Daarnaast is ervoor gekozen om taakstellend € 55 miljoen beschikbaar te stellen voor het faciliteren van de (toekomstige) behoefte aan opstel- en servicecapaciteit. De totale investering ad. € 225 miljoen wordt voor € 70 miljoen gedekt vanuit het projectbudget Sporendriehoek Noord Nederland (middelen Motie Koopmans), voor € 55 miljoen uit de investeringsruimte Regionaal /Lokaal, voor € 41 miljoen uit het programma Kleine functiewijzigingen, voor € 12,1 miljoen aan reeds gereserveerde middelen binnen het programma Beheer en Onderhoud voor het gelijktijdig vervangen van een brug, aangevuld met € 10,9 miljoen aan reeds gereserveerde middelen binnen het budget voor punctualiteits- en capaciteitsknelpunten als gevolg van het verloren gaan van opstelcapaciteit door de aanleg van het 4^e perroneiland te Zwolle. Daarnaast draagt de regio € 36 miljoen bij.

Overige wijzigingen

PHS

Zie voor de verlaging van het projectbudget de toelichting onder 13.03.01 bij het project PHS

Landelijk Verbeterprogramma Overwegen

Zie voor de ophoging het projectbudget de toelichting onder 13.03.01 bij het project AKI-plan en veiligheidsknelpunten (PVVO)

OV SAAL

De actualisatie en nadere uitwerking van OV SAAL naar aanleiding van de besluitvorming over de middellange termijn resulteert in een lager benodigd budget dan tot dusverre beschikbaar. Het projectbudget is met € 30 miljoen verlaagd. Deze gelden zijn toegevoegd aan de investeringsruimte (IF 13.08).

Amsterdam Zuidas station

Het projectbudget is opgehoogd met € 6,8 miljoen in verband met het indexeren naar prijspeil 2014.

De middelen voor het integrale project Zuidasdok zijn overgeheveld naar IF Artikel 17.

Amsterdam Zuid WTC

Het projectbudget is opgehoogd met € 3 miljoen in verband met het indexeren naar prijspeil 2014. Daarnaast is € 5,6 miljoen overgeboekt naar IF 12.03 in verband met de spoorbijdrage aan het functievrij maken voor het integrale project Zuidasdok, in het bijzonder de verwerving van een autoparkeergarage aan de Zuidas Dok en € 16,9 miljoen in verband met de planuitwerkingsopdracht ZuidasDok.

De middelen voor het integrale project Zuidasdok zijn overgeheveld naar IF Artikel 17.

ERTMS landelijke uitrol

Het projectbudget ERTMS landelijke uitrol is overgeheveld van 13.03.04 naar IF 17.07.

*Projectoverzicht behorende bij 13.03.04 Planuitwerkingsprogramma
personenvervoer*

Bedrag x € 1 mln.				
Projectomschrijving	Budget		Planning	
	huidig	vorig	PB of TB	Indienststelling
Verplicht				
Planuitwerkingskosten op realisatieprogramma IF 13.03.01	0	0		nvt
Projecten Nationaal				
Kleine projecten Personenvervoer	5	5		nvt
Reservering opbouw compensatie NS	157	152		nvt
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland				
Adam Zuidas station (NSP)	0	237		2026
Adam Zuidas WTC/4-sp	0	112		2026
Projecten Oost-Nederland				
Quick scan decentraal spoor Oost-Nederland	19	18		2011–2016
Lenteakkoordimpuls voor 4 spoorlijnen Oost-Nederland	25	25		2015–2018
Zwolle – Herfte ¹	189			
Gebonden				
Projecten Nationaal				
Grensoversch. Spoorvervoer	29	29		div.
Beter Benutten Decentraal Spoor (Decentraal Spoor, fase 2 (NMCA))	90	90		div.
Grensoversch. Spoorvervoer, fase 2	43	43		2014–2018
Progr.Hoogfreq.Spoor (PHS)	1.320	1.320		div.
Reservering Businesscase NSP	12	12		nvt
Programma overwegen	202	200		div.
Projecten Noordwest-Nederland				
OV Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad	448	472		2021/2022
Bestemd	168	174		
<i>Projecten in voorbereiding</i>				
Projecten Nationaal				
<i>Overige projecten in voorbereiding</i>				
<i>Gesignaleerde risico's</i>				
Totaal planuitwerkingsprogramma	2.707			
Begroting (IF 13.03.04)	2.707			

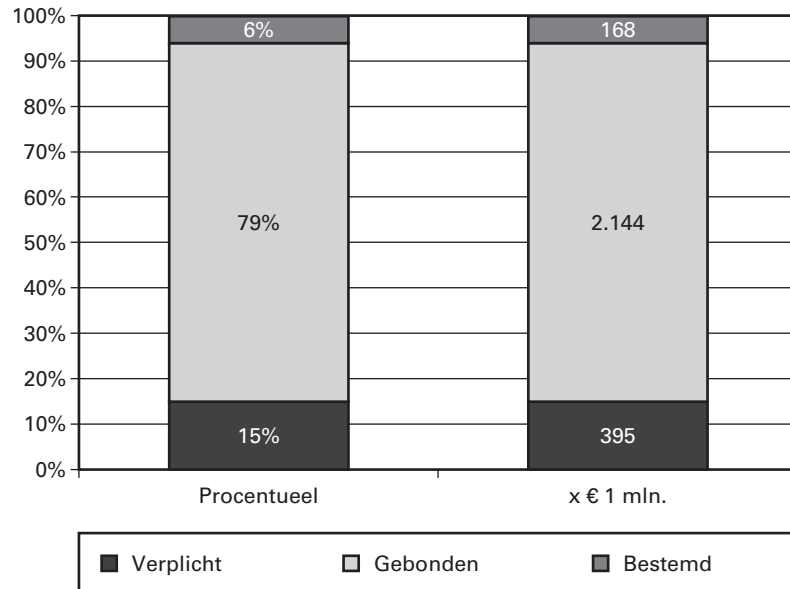
¹ Bedrag is exclusief bijdrage regio van 36 mln.

legenda

PB = Projectbesluit

TB = Tracébesluit

Onderstaand is de budgetflexibiliteit voor de periode 2014–2028 weergegeven voor aanleg planuitwerkingen en verkenningen door inzicht te verstrekken in de opbouw van de MIRT-budgetten tot en met 2028.

13.03.05 Planuitwerkingsprogramma Goederenvervoer

Nieuw opgenomen projecten

Kleine Projecten Externe Veiligheid Drechtsteden

Aan dit projectbudget is € 12 miljoen toegevoegd vanuit de investeringsruimte spoor (13.08) ter dekking van het project Externe veiligheid Drechtsteden. In het kader van Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen worden aanvullende veiligheidsmaatregelen getroffen aan het spoor in Dordrecht en Zwijndrecht om de relatief hoge toekomstige omgevingsrisico's aldaar verder te verlagen.

Projectoverzicht behorende bij 13.03.05 Planuitwerkingsprogramma goederenvervoer

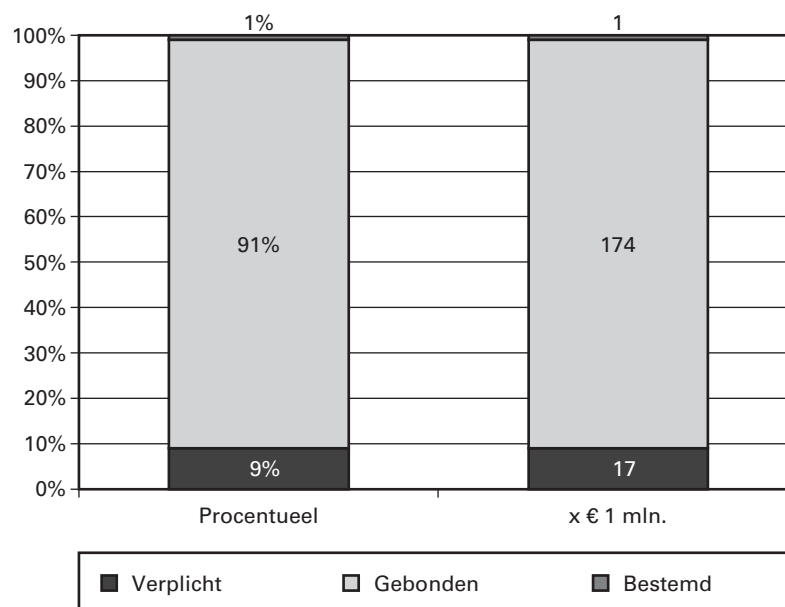
Bedrag x € 1 mln.				
Projectomschrijving	Budget		Planning	
	huidig	vorig	PB of TB	Indienststelling
Verplicht				
Planuitwerkingskosten op realisatieprogramma IF 13.03.02	17	17		
Gebonden				
Projecten Nationaal				
Aslastencluster III				div.
Projecten Zuidvleugel				
Kleine project Goed	17	5		div.
Calandbrug	157	157		2019
Bestemd	1			
<i>Projecten in voorbereiding</i>				
<i>Overige projecten in voorbereiding</i>				
<i>Gesignaleerde Risico's</i>				
Totaal planuitwerkingsprogramma	192			
Begroting (IF 13.03.05)	192			

legenda

PB = Projectbesluit

TB = Tracébesluit

Onderstaand is de budgetflexibiliteit voor de periode 2014–2028 weergegeven voor aanleg planuitwerkingen en verkenningen door inzicht te verstrekken in de opbouw van de MIRT-budgetten tot en met 2028.

13.04 Geïntegreerde contractvormen/PPS

Motivering De Staat betaalt voor de beschikbaarheid van de HSL-infrastructuur, zoals deze door het consortium Infrasppeed is ontworpen, gebouwd (enkel de bovenbouw) en wordt onderhouden (onder- en bovenbouw), volgens de contractuele overeenkomst tussen beide partijen. Het contractbeheer wordt uitgevoerd door ProRail, onder regie van IenM.

Producten Het kabinet heeft in januari 1999 ingestemd met het model voor privatisering van de HSL-Zuid. De PPS is bij de onderdelen infraprovider, vervoer en stations elk op afzonderlijke wijze tot stand gekomen. Eind 2001 zijn de contracten met de infraprovider en de vervoerder getekend. Vanaf augustus 2004 is de infraprovider begonnen met het werk aan de bovenbouw. Voor de onderbouw gold dat de HSL-Zuid onderdelen gefaseerd werden opgeleverd voor de start van de werkzaamheden van de infraprovider. Op het zuidelijke deel was de eerste oplevering augustus 2004. De laatste oplevering op het noordelijke deel was in december 2005. De bovenbouw van het zuidelijke deel is opgeleverd in juli 2006 en het noordelijke deel in december 2006.

Uitgaven (x € 1.000)									
	tm 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	totaal
Beschikbaarheidsvergoeding	1.041.657	147.766	148.490	149.720	150.152	150.879	153.279	1.658.920	3.600.863
Rente- en belastingaanpassingen	- 70.860	- 9.025	- 2.797	- 4.972	- 4.972	1.800	1.800	22.050	- 66.976
Werkzaamheden ex artikel 17.03 (pilot geluid)	6.610	7.146	0	0	0	0	0	0	13.756
Diverse afrekeningen	6.841	1.948	1.302	2.232	1.803	811	1.600	12.478	29.015
Totaal	984.248	147.835	146.995	146.980	146.983	153.490	156.679	1.693.448	3.576.658

Projectoverzicht behorende bij 13.04 Infraprovider

Projectoverzicht behorende bij 13.04 Infraprovider												
Projectomschrijving	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
Projecten Nationaal												
Infraprovider HSL-Zuid											2007	2007
Reguliere beschikbaarheidsvergoeding	3.577	3.563	981	15	147	147	147	153	157	1.830		
Rente- en belastingaanpassingen	0											
Totaal	0											
Begroting IF13.04			981	15	147	147	147	153				

13.07 Rente en Aflossing

Motivering Onder deze categorie uitgaven vallen de rente en aflossing van de bij ProRail uitstaande leningen, waarmee in het verleden spoorinfrastructuur gefinancierd is en in de toekomst gefinancierd wordt.

Producten *Bestaande leningen*
In de periode 2005–2013 is voor € 1,8 miljard aan leningen bij ProRail afgelost. Het grootste deel hiervan is gefinancierd met het in 2009/2010 uitgekeerde Superdividend van de NS. Deze schuldreducties hebben

geleid tot een verlaging van de rentelasten van € 130 miljoen in 2005 tot € 17 miljoen in 2014. Het uitstaand saldo van de leningen per eind 2012 bedroeg nog € 313 miljoen. Hiervan moet ProRail in 2017 € 166 miljoen aflossen, in 2020 € 75 miljoen en in 2027 € 72 miljoen. Nog niet is besloten of tot herfinanciering of schuldreductie wordt overgegaan. Om deze reden zijn voor deze leningen de rentekosten structureel in de begroting opgenomen (en geen aflossingen).

Nieuwe leningen

Een deel van het PHS wordt gefinancierd met een leenfaciliteit (Kamerstukken II, 2009/10, 28 165, nr. 105) van € 875 miljoen. Rente en aflossing van de eerste € 675 miljoen van de leenfaciliteit, welke gekoppeld is aan een verlaging van het Infrastructuurfonds na 2020, zullen door het Ministerie van Financiën worden gedragen en de resterende € 200 miljoen door lenM.

Uitgaven (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rente leningen	16.578	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597
Schuldreductie aflossing 2012	0	31.800	0	0	0	0
Totaal	16.578	48.397	16.597	16.597	16.597	16.597

13.08 Investeringsruimte

Motivering

Op dit artikelonderdeel wordt de voor dit artikel beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 verantwoord. De in de begroting 2014 opgenomen stand van de beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 bedroeg € 1.039 miljoen. Door de hieronder vermelde belangrijkste (budgettaire) aanpassingen bedraagt deze ruimte in de ontwerpbegroting 2015 nu € 992 miljoen.

De investeringsruimte is onder meer beschikbaar voor risico's en zal worden betrokken bij de herijking ¹. Bij Spoor is ervoor gekozen om bij het op prijspeil 2014 brengen van de aanlegprojecten aan een relatief groot deel van die aanlegprojecten dit jaar geen indexatie uit te keren. De belasting van de investeringsruimte wordt zo beperkt met het risico op toekomstige tegenvallers als gevolg van het eventueel niet binnen de projecten in kunnen passen van de prijsstijging.

De genoemde mee- en tegenvallers op de specifieke projecten zijn eveneens toegelicht bij het betreffende artikelonderdeel van waaruit het project gefinancierd wordt.

Belangrijkste (budgettaire) aanpassingen

- Prijsbijstelling 2013/2014 Zuidas WTC en NSP station Zuidas (€ 14,8 miljoen).
- Dekking meerkosten Deventer Zijperron (€ 3 miljoen).
- Dekking meerkosten NSP Breda (€ 11,4 miljoen).

¹ Vanuit de LTSa is de Herijking van de spoorbudgetten aangekondigd. In lijn hiermee worden in 2014/2015 de financiële reeksen van Prorail voor beheer, onderhoud en vervanging onderzocht mede in het licht van de door Prorail signaleerde druk op de meerjarige budgetten. Uiterlijk in de begroting 2016 worden de uitkomsten van het onderzoek opgenomen. In afwachting van de uitkomsten daarvan is ervoor gekozen de besluitvorming over de prijsbijstelling naar prijspeil 2014 van de budgetten voor beheer, onderhoud en vervanging aan te houden tot de begroting 2016. Dit impliceert dat het budget ten behoeve van beheer, onderhoud en vervanging in prijspeil 2013 is uitgedrukt.

- Afboeking niet te realiseren ontvangsten 13.09 (€ 13,5 miljoen).
- Dekking project GSM-R beschermingsmaatregelen interferentie (€ 8,1 miljoen).
- Dekking meerkosten NSP Den Haag (€ 5,7 miljoen).
- Vrijval projectbudget Hanzelijn (€ 12,1 miljoen).
- Vrijval projectbudget Nazorg (€ 6 miljoen).
- Vrijval OV SAAL na besluit inzet gelden MLT (€ 30,0 miljoen).
- Vrijval planuitwerking goederenverbinding Antwerpen-Roergebied (€ 5 miljoen).
- Aanbestedingsmeevaller spoorwegovergang Soestdijkseweg (€ 4,2 miljoen).
- Afrekening 2012 HSA en indexering contract naar prijspeil 2014 (€ 13,5 miljoen).
- Vervallen garantstelling Maasvlakte (€ 6 miljoen).
- Ontvangen boete NS (€ 2,8 miljoen).
- Dekking nieuw opgenomen project Externe veiligheid Drechtsteden (13.03.05).

De genoemde mee- en tegenvallers op de specifieke projecten zijn eveneens toegelicht bij het betreffende artikelonderdeel van waaruit het project gefinancierd wordt.

13.08 Inv.ruimte Spoor								
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Investeringsruimte	196	18.646	26.284	17.177	5.488	28.124	28.342	57.336
Kaseffect verwerking index 2013	- 20.524	- 20.531	- 18.455	- 20.096	- 20.283	- 18.760	- 21.318	- 19.375
Kaseffect verwerking index 2014	3.177	1.751	1.083	393	169	- 4.033	11	- 704
Totaal	- 17.151	- 134	8.912	- 2.526	- 14.626	5.331	7.035	37.257

13.08 Inv.ruimte Spoor								
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
Investeringsruimte	56.267	59.696	126.402	104.411	104.453	145.324	213.413	991.560
Kaseffect verwerking index 2013	- 19.364	- 19.365	- 19.673	- 18.605	- 19.519	- 19.519	275.387	0
Kaseffect verwerking index 2014	- 566	694	747	733	745	9.881	- 14.080	0
Totaal	36.337	41.025	107.476	86.539	85.679	135.686	474.720	991.560

13.09 Ontvangsten

Motivering

Op dit artikelonderdeel worden de bijdragen van derde-partijen voor spooruitgaven, die rechtstreeks aan lenM worden betaald, verantwoord. De gebruiksvergoeding van vervoerders en onderhoudsbijdragen van derde-partijen worden door ProRail geïnd en worden daarom gesaldeerd met de uitgaven opgenomen in de begroting onder artikel 13.02.

Wanneer verrekeningen (subsidievaststellingen) met ProRail plaatsvinden die betrekking hebben op afgesloten jaren mogen deze niet worden gesaldeerd met de uitgaven voor het lopende jaar, maar worden gedesaldeerd opgenomen in de ontvangsten en uitgaven.

Producten

Concessievergoedingen

Deze betreffen de vergoedingen die de NS en HSA betalen voor de concessies voor het Hoofdrailnet en de HSL-Zuid. Met ingang van 2015 worden deze twee concessies geïntegreerd tot één concessie aan NS.

Projectbijdragen decentrale overheden

Deze betreffen de bijdragen van decentrale overheden aan (MIRT)projecten zoals Decentrale Lijnen en Schiedam-Rijswijk.

Afrekeningen ProRail

Deze betreffen de afrekeningen met betrekking tot aanlegprojecten van het vierde kwartaal 2013 en de afrekening over 2012 van de subsidie voor beheer, onderhoud en vervanging.

Ontvangsten (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Concessie 2005–2014 HRN	30.000	0	0	0	0	0
Concessie 2009–2014 HSL (uitstelregeling)	43.546	45.566	44.415	43.264	42.112	40.961
Concessie 2015–2024	0	138.480	140.246	149.840	158.217	164.475
Verrekening reisinformatie	- 7.500	- 7.500	- 7.500	- 7.500	- 7.500	- 7.500
Boete prestaties 2012 (HRN)	2.750	0	0	0	0	0
Correctieregeling energie (HSL)	0	56.000	0	0	0	0
Concessievergoedingen NS	68.796	232.547	177.161	185.605	192.830	197.936
Projectbijdragen decentrale overheden	3.397	173	0	7.978	0	6.554
Afrekeningen ProRail	48.676	0	0	0	0	0
Totaal	120.869	232.720	177.161	193.583	192.830	204.490

Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Op dit artikel worden de producten op het gebied van regionale/lokale infrastructuur, de impulsen inzake de Regionale Mobiliteitsfondsen en het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn (RSP-ZZL) toegelicht. De producten van dit artikel zijn gerelateerd aan de beleidsdoelstellingen en beleidsinstrumenten zoals beschreven in de Begroting hoofdstuk XII 2015 bij beleidsartikel 15 OV keten.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 14 Regionaal, lokale infrastructuur (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	602.679	532.293	67.024	246.192	160.041	146.710	148.950
Uitgaven	215.678	172.163	181.447	273.935	348.376	341.694	248.418
Waarvan juridisch verplicht:	100%						
<i>14.01 Grote regionaal/lokale projecten</i>	<i>58.664</i>	<i>140.175</i>	<i>118.082</i>	<i>107.330</i>	<i>198.914</i>	<i>211.842</i>	<i>113.400</i>
14.01.02 Planuitw. Progr. Reg/lok	0	11.792	0	5.000	39.533	57.614	2.171
14.01.03 Realisatieprogr reg/lok	58.664	130.793	115.079	99.046	158.160	153.001	108.070
14.01.04 Investeringsruimte		- 2.411	3.003	3.284	1.221	1.228	3.160
<i>14.02 Regionale Mob. Fondsen</i>	<i>45.185</i>	<i>9.334</i>					
<i>14.03 RSP – ZZL: Pakket Bereikbaarheid</i>	<i>111.829</i>	<i>22.654</i>	<i>63.365</i>	<i>166.605</i>	<i>149.462</i>	<i>129.852</i>	<i>135.018</i>
14.03.01 RSP – ZZL: RB projecten	3.432	22.288	47.158	114.348	99.556	80.611	60.884
14.03.02 RSP – ZZL: RB mob fondsen	108.397	0	0	36.050	33.700	33.034	57.927
14.03.03 RSP – ZZL: REP	0	366	16.207	16.207	16.206	16.207	16.207
Van totale uitgaven							
– Bijdrage aan agentschap RWS	0	0	0	0	0	0	0
– Restant	215.678	172.163	181.447	273.935	348.376	341.694	248.418
14.09 Ontvangsten		600					

Budgetflexibiliteit

Met uitzondering van verkenning en planuitwerking, worden de budgetten in 2015 als juridisch verplicht beschouwd op de peildatum 1 januari 2015. Voor de mate van verplichting van het verkenningen en planuitwerkingsprogramma tot en met 2028 wordt verwezen naar het betreffende projectoverzicht.

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op het niveau van artikelonderdeel. In de verdiepingsbijlage bij de begroting zijn de mutaties op hetzelfde detailniveau toegelicht voor de periode tot en met 2028.

Bedragen x € 1.000								
		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
14	Regionaal, lokale infrastructuur							
	uitgaven	181.447	273.935	348.376	341.694	248.418	218.512	82.518
14.01	Grote regionaal/lokale projecten	118.082	107.330	198.914	211.842	113.400	168.629	73.269
14.02	Regionale mobiliteitsfondsen	0	0	0	0	0	9.076	0
14.03	RSP-ZZL: pakket bereikbaarheid	63.365	166.605	149.462	129.852	135.018	40.807	9.249

(vervolg) Bedragen x € 1.000

			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
14	Regionaal, lokale infrastructuur	uitgaven	135.853	120.885	10.228	43.935	74.529	99.201	132.200
14.01	Grote regionaal/lokale projecten		135.853	120.885	10.228	43.935	74.529	99.201	132.200
14.02	Regionale mobiliteitsfondsen		0	0	0	0	0	0	0
14.03	RSP-ZZL: pakket bereikbaarheid		0	0	0	0	0	0	0

14.01 Grote regionale/lokale projecten**Motivering**

Binnen dit artikel zijn de budgetten opgenomen voor de aanlegprojecten waarvoor een aparte projectsubsidie wordt of is verleend. Om in aanmerking te komen voor een aparte projectsubsidie moeten de kosten van de meest kosteneffectieve oplossing hoger zijn dan de grenswaarden in de BDU voor de ontvangers buiten de G3 en voor de G3 (respectievelijk € 112,5 miljoen en € 225 miljoen) en moet het project passen binnen de beleidsdoelstellingen voor regionale bereikbaarheid zoals verwoord in de Begroting hoofdstuk XII 2015 en beleidsartikel 15 OV-keten en de Lange Termijn Spooragenda (LTSa).

Producten*Algemeen*

Regionale lokale projecten worden uitgevoerd onder de verantwoordelijkheid van de regionale overheid. lenM levert een bijdrage in de aanlegkosten van die projecten. Dit betekent ook dat de uitvoeringsperiode van een project niet gelijk hoeft te lopen met de periode waarin de rijksbijdrage beschikbaar komt in het MIRT.

Verkenningen

Voor regionale/lokale infrastructuurprojecten wordt geen apart verkenningsprogramma opgenomen in het MIRT. In de begroting zijn dan ook geen middelen voor dit product opgenomen. De verkenningen worden onder verantwoordelijkheid van de regionale overheid uitgevoerd en pas na toetsing en besluitvorming door lenM al dan niet opgenomen in het planuitwerkingsprogramma.

14.01.02 Planuitwerkingsprogramma Regionaal/lokaal

Van een project dat in de planuitwerkingstabel is opgenomen worden de kosten van de meest kosteneffectieve variant als basis voor de rijksbijdrage aangemerkt (onder aftrek van de eigen bijdrage van € 112,5 miljoen respectievelijk € 225 miljoen).

Wijzigingen*Verkeersruit Eindhoven*

Het projectbudget is opgehoogd met € 3,2 miljoen voor de prijsbijstelling 2014.

BTW Tramtunnel Den Haag

In de begroting 2014 was binnen de post Bestemd (IF 14.01.02), vooruitlopend op de uitkomst van het overleg met de gemeente Den Haag, € 7 miljoen gereserveerd voor de niet door de gemeente Den Haag te verrekenen BTW met de belastingdienst. Begin 2014 is na gezamenlijk

overleg overeengekomen dat de gemeente Den Haag een vergoeding van € 11,2 miljoen ontvangt voor deze niet te verrekenen BTW. De aanvullende kosten zijn gedekt uit de Investeringsruimte Regionaal Lokaal deel OVS (14.01.04).

Projectoverzicht bij 14.01.02 Regionale/lokale infrastructuur; planuitwerking				
Bedrag x € 1 mln.	Budget		Planning	
	huidig	vorig	PB of TB	Openstelling
Verplicht				
Projecten Brabant				
Verkeersruit Eindhoven (Noordoostcorridor)	271	268		2019–2021
Gebonden				
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland				
Ombouw Amstelveenlijn	76	76		2020
Bestemd				
	71	37		
<i>Projecten in voorbereiding</i>				
Projecten Noordwest-Nederland				
– HOV Knoop Amstelveen				
Projecten Zuidvleugel				
– BTW tramtunnel Den Haag				
<i>Overige projecten in voorbereiding</i>				
<i>Gesignaleerde risico's</i>				
Totaal programma planuitwerking en verkenning	418			
Begroting 14.01.02	418			

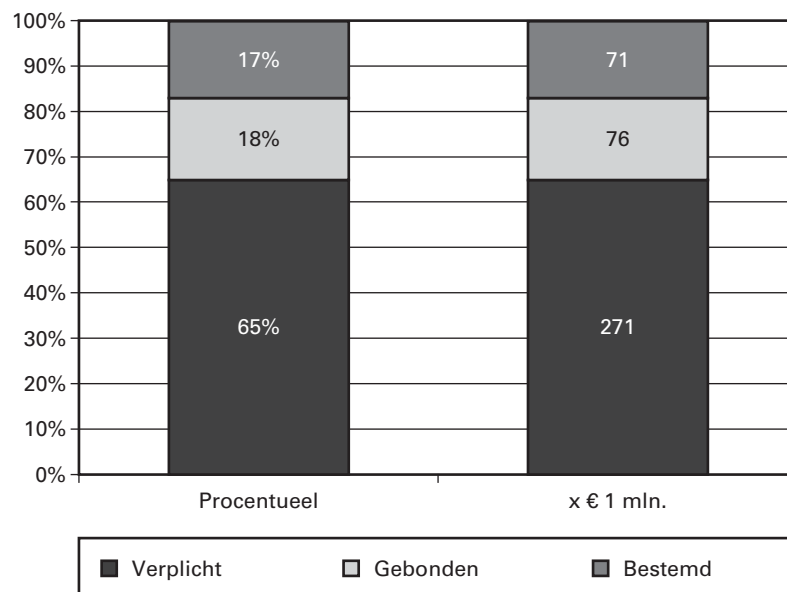
legenda

PB = Projectbesluit

TB = Tracébesluit

Onderstaand is de budgetflexibiliteit voor de periode 2014–2028 weergegeven voor aanleg planuitwerkingen en verkenningen door inzicht te verstrekken in de opbouw van de MIRT-budgetten tot en met 2028.

14.01.03 Realisatieprogramma Regionaal/lokaal

Hieronder vallen de uitgaven (subsidies) voor de realisatie van grote regionale/lokale infrastructuurprojecten die door regionale overheden worden aangelegd.

Wijzigingen

De projectbudgetten van de Rotterdamsebaan, A12/A20 Parallelstructuur Gouweknoop, RandstadRail en Noord/Zuidlijn zijn bijgesteld als gevolg van de indexatie naar prijspeil 2014.

Projectoverzicht bij 14.01.03 Regionale/lokale infrastructuur; realisatie

Projectomschrijving	Totaal		t/m 2013	Budget in € mln							Oplevering	
	huidig	vorig		2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
Projecten Zuidvleugel												
Rotterdamsebaan	304	300					7	63	51	183	2020– 2022	2020– 2022
A12/A20 Parallelstructuur Gouwe	113	112	6	12	28	27	27	14			2019– 2021	2019– 2021
HOV-NET Zuid-Holland Noord (vh Rijn-Gouwelijn)	202	202		21	12	29	47	47	33	14	2018	2018
Randstadrail (incl. voorberei- dingskosten en aanlanding RR op Den Haag HSE)	894	890	861	12	12	9					2006/ 2016	2006/ 2016
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland												
Utrecht, Tram naar de Uithof N201	110	110		37		4	40	29			2018	2018
	178	178	173	5							2014	2014
Noord/Zuidlijn Noord-WTC	1.185	1.182	985	53	64	45	37	1			2017	2017
Programma Realisatie (IF 14.01.03)	2.986		2.025	140	115	114	158	153	84	197		
Budget Realisatie (IF 14.01.03)				131	115	99	158	153	108	197		
Overprogrammering (-)				- 9	- 0	- 15	0	0	24	0		

14.01.04 Investeringsruimte

Motivering

Op dit artikelonderdeel wordt de totale voor artikel 14 beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 verantwoord. De middelen zijn bestemd voor grote regionale/lokale projecten die op initiatief van de decentrale overheden worden voorbereid en uitgevoerd. De projecten moeten een bijdrage leveren aan het realiseren van de beleidsdoelstellingen uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en de LTSa die voor regionale bereikbaarheid zijn geformuleerd. Het betreft zowel wegenprojecten op het niveau van het Onderliggend Wegennet als Openbaar Vervoer projecten.

De in de begroting 2014 opgenomen stand van de beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 bedroeg € 489 miljoen. Door de hieronder vermelde belangrijkste (budgettaire) aanpassingen bedraagt deze ruimte in de ontwerpbegroting 2015 nu € 369 miljoen.

- Dekking spoorproject Zwolle-Herfte; zie toelichting bij IF 13.03.04 (€ 55 miljoen);
- Aanvullende BTW dekking Tramtunnel Den Haag (€ 4,2 miljoen);
- Dekking schikkingsovereenkomst Waddenveren. Hiermee is de veerverbinding voor de komende 15 jaar veiliggesteld (€ 9 miljoen);
- Dekking indexatie voorgaande jaren RandstadRail (€ 3,1 miljoen);
- Dekking prijsbijstelling 2014 diverse projecten (€ 11,9 miljoen);
- Dekking toezegging elektrificatie Maaslijn (€ 30,3 miljoen); opgenomen onder 14.01.02 onder «bestemd»;
- Dekking toezegging bijdrage verknoping station BleiZo aan hoofdrailnet met regionaal vervoer (€ 3,6 miljoen); opgenomen onder 14.01.02 onder «bestemd».

14.01.04 Inv.ruimte Reglok

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Investeringsruimte:								
– Weg	0	0	0	0	0	0	0	73
– OVS	1	5.900	5.901	5.901	5.900	5.899	5.900	6.298
Kaseffect verwerking index2013	– 1.794	– 1.756	– 1.826	– 2.592	– 3.246	– 1.850	– 527	– 1.099
Kaseffect verwerking index2014	– 617	– 1.141	– 790	– 2.088	– 1.426	– 890	– 2.215	– 750
Totaal	– 2.411	3.003	3.284	1.221	1.228	3.160	3.158	4.523

14.01.04 Inv.ruimte Reglok

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
Investeringsruimte:								
– Weg	17.073	23.613	16	9.328	7.220	16.671	33.588	107.582
– Spoor	6.083	6.101	6.153	9.983	24.302	67.407	99.856	261.584
Kaseffect verwerking index2013	– 1.640	– 1.973	– 803	– 862	19.968	0	0	1
Kaseffect verwerking index2014	2.228	– 326	4	18	31	9.205	– 1.244	0
Totaal	23.745	27.416	5.370	18.467	51.521	93.283	132.200	369.167

14.02 Regionale mobiliteitsfondsen**Motivering**

Over heel Nederland worden verschillende Regionale Mobiliteitsfondsen (RMf) gebruikt. Deze fondsen zijn gevoed op basis van de volgende impulsen:

- Bereikbaarheidsoffensief Randstad;
- Amendement Dijsselbloem;
- Amendement Van der Staaij;
- Regionale bereikbaarheid (Kwartje van Kok);
- Amendement Van Hijum;
- Quick Wins NWA eerste en tweede tranche;
- Tunnel Sluiskil.

Producten*Rijksbijdrage*

De rijksmiddelen in het kader van het Bereikbaarheidsoffensief Randstad, de amendementen Dijsselbloem, Van der Staaij en Van Hijum, Regionale bereikbaarheid en Quick Wins NWA zijn volledig uitgekeerd. In het kader van Tunnel Sluiskil worden ook in 2014 rijksmiddelen beschikbaar gesteld.

Tunnel Sluiskil

Op 18 mei 2009 is de bestuursovereenkomst betreffende een tunnel bij Sluiskil getekend. In overleg met de provincie Zeeland is besloten om de lenM-bijdrage via het opgerichte RMf Zeeland te laten verlopen. Met een storting in het mobiliteitsfonds in 2014 is het volledig toegezegde bedrag in de bestuursovereenkomst overgemaakt (in totaal € 143 miljoen). Op dit artikel van het mobiliteitsfonds resteert nu alleen nog een reservering voor de post onvoorzien van het project.

Het Rijk stond daarnaast garant voor de Vlaamse bijdrage aan de Sluiskiltunnel. Eind 2013 heeft een Commissie van Wijzen geoordeeld dat Vlaanderen € 16 miljoen van de oorspronkelijke € 24 miljoen moet bijdragen. Omdat in 2013 de Vlaamse bijdrage is voorgeschoten vanuit het wegenartikel van het IF vloeit het bedrag van € 16 miljoen terug naar de Investeringsruimte Wegen (Artikel 12.07).

14.03 RSP Zuiderzeelijn, pakket Regionale Bereikbaarheid

Motivering

Betreft het RSP-convenant Rijk-Regio (Kamerstukken II, 2007/08, **27 658, nr. 43**). Het pakket omvat projecten ter verbetering van de regionale bereikbaarheid in Noord-Nederland (concrete bereikbaarheidsprojecten en regionaal mobiliteitsfonds) en een Ruimtelijk-economisch programma (REP), tevens ten behoeve van Noord-Nederland.

Binnen de projecten ter verbetering van de regionale bereikbaarheid gaat het in totaal om vijf concrete bereikbaarheidsprojecten, zie 14.03.01. De rijksbijdrage voor de A7 Zuidelijke Ringweg Groningen fase 2 en de N50 Ramspol-Ens zijn inmiddels overgeheveld naar Artikel 12 Hoofdwegen.

In 2009 is het RMf RSP opgericht voor Noord-Nederland. De instelling van het RMf RSP volgt uit het Convenant RSP Zuiderzeelijn d.d.23 juni 2008. Het totale budget RMf RSP is € 970 miljoen. Dit bestaat uit € 500 miljoen bijdrage van het Rijk en € 470 miljoen bijdrage van de regio. Binnen het RMf RSP is € 100 miljoen gereserveerd als bijdrage aan de concrete projecten; zie 14.03.02. Deze bijdrage vervalt, als na realisatie van de concrete projecten is gebleken dat deze bijdrage niet nodig is en blijft beschikbaar voor het RMF-RSP. De inzet van middelen uit het RMf RSP is een decentrale verantwoordelijkheid. Het RMF RSP is beschikbaar voor projecten, die in principe kunnen worden gerealiseerd vóór 2020.

Binnen het REP wordt onderscheid gemaakt tussen een rijksdeel en een regionaal deel. Zowel voor het rijksdeel als voor het regionaal deel is € 150 miljoen rijksbudget beschikbaar gesteld. Het rijksdeel valt onder regie van het Ministerie van Economische zaken (EZ). Het betreffende rijksbudget werd tot en met 2012 verantwoord op de EZ-begroting, nadat in 2012 het resterende deel via het Provinciefonds is gedecentraliseerd. Het regionale deel, in totaal € 250 miljoen, valt onder regie van de regio. De rijksbijdrage voor het regionale deel, € 150 miljoen, wordt verantwoord op de begroting Infrastructuurfonds; zie 14.03.03. Ook de regio heeft € 100 miljoen beschikbaar voor het regionale deel van het REP.

Voor de realisatie van het project A6/A7 Knooppunt Joure wordt € 4 miljoen overgeboekt naar het IF artikel 12.03.01. Dit bedrag was vanuit het wegenartikel tijdelijk geparkeerd op artikel 14.03.

De voorwaarden voor het RSP zijn beschreven in het op 23 juni 2008 ondertekende convenant Rijk-Regio (Kamerstukken II, 2008/09, **21 700 A, nr. 19**). Over de voortgang wordt de Tweede Kamer jaarlijks met een voortgangsrapportage (in het najaar) geïnformeerd.

Project overzicht Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn

Projectomschrijving	Budget in € mln									Bijdrage regio ¹
	Totaal Rijk	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	
Projecten Noord-Nederland										
14.03.01 Concrete bereikbaarheidsprojecten ^{1 2}	483	24	22	47	114	100	81	61	34	200
14.03.02 Regionaal Mobiliteitsfonds	534	373			36	34	33	58		370
14.03.03 Ruimtelijk economisch programma	98		0	16	16	16	16	16	16	100
Begroting (IF 14.03)	1.114	397	23	63	167	149	130	135	50	670
Overige afspraken										
LMCA Spoor: spoordriehoek ³	134	29	19	18	14	15	17	13	10	
Totaal rijksbijdrage Noord-Nederland	1.248	426	42	81	181	164	147	148	60	

¹ Bijdrage regio zijn pp2007.

¹ Het betreft de volgende projecten: A7 Zuidelijke Ringweg Groningen (ZRG) fase 2; Bereikbaarheid Leeuwarden; Bereikbaarheid Assen; N50 Ramspol-Ens en Openbaar vervoer/spoor. De totale rijksbijdrage is inclusief € 200 mln. uit het MIRT t.b.v de A7 ZRG fase 2.

² Uit het regionaal mobiliteitsfonds wordt een bijdrage van € 100 mln. (prijspeil 2007) geleverd aan de concrete projecten. Deze bijdrage vervalt, indien na realisatie van de concrete projecten is gebleken dat deze bijdrage niet nodig is.

³ Betreft Pakket Noorden, hetgeen op artikel 13 is opgenomen.

Artikel 15 Hoofdvaarwegennet

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Op dit artikel worden de producten op het gebied van Rijkswaagewen verantwoord. Dit betreffen de onderdelen verkeersmanagement, beheer, onderhoud en vervanging, aanleg, netwerkgebonden kosten en de investeringsruimte.

De doelstellingen van het onderliggende beleid zijn terug te vinden in de Begroting hoofdstuk XII over 2015 en vinden hun oorsprong in de SVIR en de Nota Mobiliteit (NoMo) (Kamerstukken II, 2004/05, 29 644, nr. 6).

Het artikel Hoofdvaarwegennet op het Infrastructuurfonds is gerelateerd aan beleidsartikel 18 Scheepvaart en havens op de Begroting hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art.15 Hoofdvaarwegennet (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	818.272	1.000.962	825.542	1.037.458	541.599	512.515	497.676
Uitgaven	864.431	884.287	883.428	741.836	692.846	638.590	630.935
Waarvan juridisch verplicht:			95%				
<i>15.01 Verkeersmanagement</i>	13.722	13.986	7.516	8.380	8.380	8.380	8.380
<i>15.02 Beheer, onderhoud en vervanging</i>	304.567	372.198	394.852	347.047	254.581	233.719	199.971
<i>15.02.01 Beheer en onderhoud</i>	183.968	204.039	175.541	264.861	204.775	205.490	198.786
<i>15.02.04 Vervanging</i>	120.599	168.159	219.311	82.186	49.806	28.229	1.185
<i>15.03 Aanleg</i>	290.784	269.940	251.126	156.212	197.165	163.631	193.027
<i>15.03.01 Realisatie</i>	287.424	264.605	201.604	79.139	63.794	88.402	74.718
<i>15.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen</i>	3.360	5.335	49.522	77.073	133.371	75.229	118.309
<i>15.04 Geïntegreerde contractvormen</i>							
<i>15.06 Netwerkgebonden kosten HVWN</i>	255.357	247.276	246.589	244.533	242.728	241.145	240.999
<i>15.06.01 Apparaatskosten RWS</i>	242.391	233.811	222.769	220.654	218.740	217.166	217.009
<i>15.06.02 Overige netwerkgebonden kosten</i>	12.966	13.464	23.820	23.879	23.988	23.979	23.990
<i>15.07 Investeringsruimte</i>	- 0	- 19.113	- 16.655	- 14.336	- 10.008	- 8.285	- 11.442
Van totale uitgaven							
- Bijdrage aan agentschap RWS	512.843	558.614	509.982	542.811	472.532	456.591	445.099
- Restant	351.587	325.673	373.446	199.025	220.314	181.999	185.836
15.09 Ontvangsten	10.853	54.508	26.980	15.415	14.510		

Budgetflexibiliteit

Met uitzondering van verkenning en planuitwerking, worden de budgetten in 2015 als juridisch verplicht beschouwd op de peildatum 1 januari 2015. Voor de mate van verplichting van het verkenningen en planuitwerkingsprogramma tot en met 2028 wordt verwezen naar het betreffende projectoverzicht.

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op het niveau van artikelonderdeel. In de verdiepingsbijlage bij de begroting zijn de mutaties op hetzelfde detailniveau toegelicht voor de periode tot en met 2028.

Bedragen x € 1.000

			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
15	Vaarwegen	uitgaven	883.428	741.836	692.846	638.590	630.935	511.941	779.258
15.01	Verkeersmanagement		7.516	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380
15.02	Beheer, onderhoud en vervanging		394.852	347.047	254.581	233.719	199.971	214.772	233.454
15.03	Aanleg		251.126	156.212	197.165	163.631	193.027	55.501	309.918
15.06	Netwerkgebonden kosten HVWN		246.589	244.533	242.728	241.145	240.999	241.087	243.061
15.07	Investeringsruimte		- 16.655	- 14.336	- 10.008	- 8.285	- 11.442	- 7.799	- 15.555
15.09	Ontvangsten	Ontvangsten	26.980	15.415	14.510	0	0	0	0

(vervolg) Bedragen x € 1.000

			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
15	Vaarwegen	uitgaven	686.475	696.818	667.063	816.006	885.226	927.365	586.565
15.01	Verkeersmanagement		8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380
15.02	Beheer, onderhoud en vervanging		233.156	217.459	254.775	225.369	225.354	220.221	250.499
15.03	Aanleg		209.457	235.378	99.489	306.882	399.141	391.494	0
15.06	Netwerkgebonden kosten HVWN		243.298	243.400	243.925	244.179	244.172	244.192	243.390
15.07	Investeringsruimte		- 7.816	- 7.799	60.494	31.196	8.179	63.078	84.296
15.09	Ontvangsten	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0

15.01 Verkeersmanagement

Motivering

De activiteiten binnen verkeersmanagement worden uitgevoerd om een vlot, betrouwbaar en veilig scheepvaartverkeer op het hoofdvaarwegennet te realiseren.

Producten

15.01.01 Verkeersmanagement

Bij verkeersmanagement gaat het voornamelijk om de volgende activiteiten:

- Verkeersbegeleiding, bediening van objecten en vaarwegmarkering;
- Monitoring en informatieverstrekking;
- Vergunningverlening en handhaving;
- Crisisbeheersing en preventie.

In het goederenvervoer over water is een groei voorzien, die deels met verkeersmanagement wordt gefaciliteerd. Daarnaast moet de betrouwbaarheid en reistijd op orde worden gebracht. Beleidsdoelstellingen op het gebied van verkeersmanagement zijn:

- Het zoveel mogelijk beperken van de gemiddelde structurele wachttijd bij sluisen in de hoofdvaarwegen;
- Het afstemmen van de bediening van bruggen en sluisen op de vraag vanuit de markt.

De activiteiten die door RWS centraal worden uitgevoerd, worden gefinancierd uit de budgetten voor netwerkgebonden kosten. In het kader van de transparantie van de budgetten voor verkeersmanagement en beheer en onderhoud, zijn deze in de begroting intracomptabel inzichtelijk gemaakt. Hiertoe zijn de Landelijke taken van RWS zoals opgenomen in de artikelonderdelen Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud

geraamd onder de Overige Netwerkgebonden Kosten. De verdeling naar ondermeer Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud is extracomp-tabel inzichtelijk gemaakt in de bijlage beheer, onderhoud, vervanging en renovatie bij deze begroting.

Na overleg met de verschillende regio's wordt vanaf 2014 de versobering voor de bediening van sluizen en beweegbare bruggen doorgevoerd. De belangrijkste verbindingen op het internationaal kernnet goederenvervoer en de hoofdvaarwegen uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR), waarover de grootste volumes worden vervoerd, zijn hierbij ontzien. Het Rijk zal tevens in 2014 samen met de verschillende regio's gestart met de uitwerking van een vergezicht voor een «robuust bediend» vaarwegennet in Nederland. De versobering zal in 2015 gemonitord worden en waar nodig en mogelijk zal bijgestuurd worden. De afspraken die vanuit het vergezicht worden opgesteld, worden in 2015 opgestart. In de periode 2014 en 2015 zal ook een begin worden gemaakt met de versobering op de verkeersbegeleiding.

Waar mogelijk en zinvol wordt samen met de andere overheden naar centrale bediening op vaarroutes overgeschakeld. Vanzelfsprekend wordt getracht om de bediening zodanig in te richten, dat wachttijden en stremmingen zo veel mogelijk worden beperkt. Een goede informatievoorziening hierover aan gebruikers is daarbij van groot belang, waarbij rekening gehouden wordt met de sterk toegenomen beschikbaarheid van AIS (Automatic Identification System). Met het toezicht op het water dat door RWS (onder andere samen met het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD)) wordt uitgevoerd, wordt beoogd de veiligheid voor de gebruikers te borgen. Dit toezicht heeft ook een preventieve werking. Met de inwerkingtreding van de nieuwe Binnenvaartwet is meer nadruk komen te liggen op bestuursrechtelijke handhaving door lenM (in plaats van strafrechtelijke handhaving door het KLPD). In geval van calamiteiten, zoals schade en verontreinigingen, wordt hierover bericht en adequaat opgetreden. Hiervoor is een calamiteitenorganisatie operationeel.

Meetbare gegevens

Specificatie bedieningsareaal				
Areaalomschrijving	Eenheid	2013	2014	2015
Begeleide vaarweg	km	594	594	594
Bediende objecten	aantal	250	250	248

Toelichting:

Alleen de vaarwegen die vanuit vaste verkeersposten worden begeleid, zijn in het hierboven opgenomen areaal meegeteld. De vaarwegen in beheer bij RWS die met patrouillevaartuigen worden bestreken zijn niet meegerekend. Het aantal bediende objecten zal eind 2015 iets zijn afgenomen omdat in 2015 twee beweegbare bruggen worden overgedragen (Keersluis Limmer en bij de Gekanaliseerde Dieze). Daarnaast worden drie schutssluisen overgedragen (bij Gekanaliseerde Dieze, Wilhelminakanaal Tilburg en Keersluis Limmer) en komen er in 2015 twee nieuwe schutssluisen bij in de Zuid-Willemsvaart en een hoogwaterkering bij Keersluis Limmel.

De indicator passeertijden sluizen is opgenomen in beleidsartikel 18 Scheepvaart en havens in de Begroting hoofdstuk XII.

15.02 Beheer, onderhoud en vervanging

Motivering

Beheer en onderhoud wordt uitgevoerd om het hoofdvaarwegennet in een staat te houden, die noodzakelijk is voor het faciliteren van vlot, betrouwbaar, veilig en duurzaam vervoer van goederen.

Producten

Het regulier beheer en onderhoud van rijkswaarwegen omvat maatregelen aan bodems, oevers, kunstwerken zoals sluizen en bruggen, verkeersvoorzieningen, landschap en milieu en voorzieningen voor verkeersmanagement zoals verkeerscentrales.

Vervanging en renovatie betreffen het tijdig programmeren en nemen van maatregelen aan kunstwerken en vaarwegen waarbij regulier beheer en onderhoud niet meer voldoende zijn. Voornamelijk in de eerste helft en vanaf de jaren »60 van de vorige eeuw zijn kunstwerken gerealiseerd die, mede door het intensieve gebruik, nu of in de komende decennia het moment van einde levensduur naderen. Op basis van onderzoek wordt concreet gemaakt voor welke kunstwerken wanneer vervanging of renovatie aan de orde is.

Voor zover de activiteiten centraal vanuit RWS worden ingezet, worden de kosten centraal gefinancierd uit de budgetten voor netwerkgebonden kosten.

In het kader van de transparantie van de budgetten voor verkeersmanagement en beheer en onderhoud, zijn deze in de begroting intracomptabel inzichtelijk gemaakt. Hiertoe zijn de Landelijke taken van RWS zoals opgenomen in de artikelonderdelen Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud geraamd onder de Overige Netwerkgebonden Kosten. De verdeling naar ondermeer Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud is extracomptabel inzichtelijk gemaakt in de bijlage beheer, onderhoud en vervanging en renovatie bij deze begroting.

Voor de volledigheid wordt ook verwezen naar artikelonderdeel 18.12 «Nader toe te wijzen Beheer en Onderhoud en Vervanging», waaronder middelen voor vervanging zijn bestemd, die nog niet aan netwerken kunnen worden toebedeeld.

In bijlage 4 is een nadere toelichting opgenomen met betrekking tot Beheer en Onderhoud en Vervanging.

15.02.01 Beheer en Onderhoud

Een voorwaarde voor het optimaal gebruiken van het vaarwegennet is de bedrijfszekerheid van de infrastructuur van de vaarwegen. Deze kan alleen worden gegarandeerd, als de infrastructuur preventief wordt beheerd en onderhouden. Daarnaast vindt correctief onderhoud plaats, waarbij de beheerder geconfronteerd kan worden met onverwacht functieverlies en aan de gebruiker ongewild minder service kan worden geboden (stremmingen, beperkingen). Zowel het preventief als het correctief onderhoud valt onder Beheer en Onderhoud.

De activiteiten zijn erop gericht, om de scheepvaart (beroeps- en recreatievaart) zo goed mogelijk te faciliteren. Het betreft maatregelen om de breedte en diepte van de vaarweg te handhaven. Daarnaast betreft het maatregelen om de kunstwerken (sluizen en bruggen) en verkeersvoorzieningen te laten functioneren. Om verkeersoverlast tot een minimum te

beperken, worden de werkzaamheden goed afgestemd; zowel onderling als met werkzaamheden die voortkomen uit het aanlegprogramma en/of het hoofdwatersysteem.

Kustwacht

De Kustwacht Nederland is een organisatie met eigen taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. De directeur Kustwacht maakt jaarlijks een Activiteitenplan en Begroting (APB) en legt dit voor aan de Raad voor de Kustwacht. De ministerraad stelt het APB vervolgens vast.

De directeur Kustwacht heeft onvoorwaardelijke zeggenschap over vier schepen, die (vrijwel) full time kustwachttaken uitvoeren. Daarnaast heeft de directeur trekkingsrechten voor een aantal dagen per jaar op schepen van de Rijksrederij en helikopters. Tevens stelt het Ministerie van Defensie twee vliegtuigen ter beschikking.

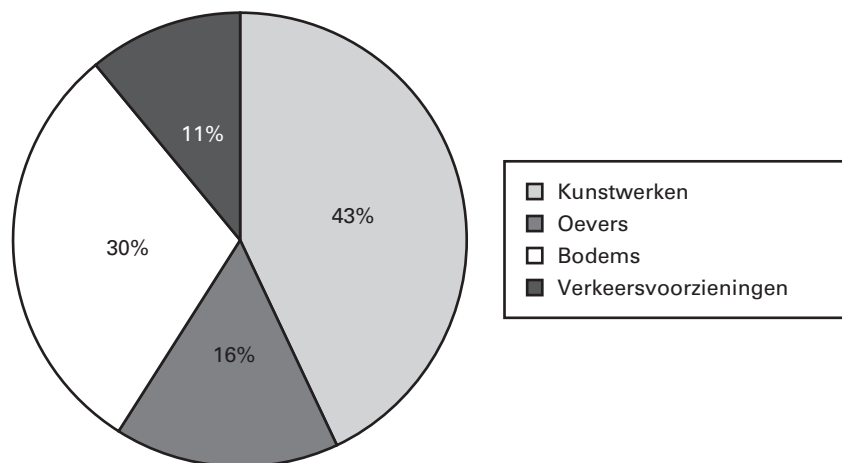
De Minister van IenM is als coördinerend Minister voor Noordzee-aangelegenheden verantwoordelijk voor het proces van totstandkoming van geïntegreerd beleid en het activiteitenplan en de begroting voor de Noordzee. De overzichtconstructie Kustwacht is als bijlage 3 aan deze begroting toegevoegd.

Overdracht Brox-Nat

De nog over te dragen vaarwegen in het kader van Brox-nat zijn in beeld gebracht in een eindbalans, op basis waarvan de Tweede Kamer in 2002 is geïnformeerd (Kamerstukken II, 2002/03, **28 600 XII, nr. 17**). Nog slechts enkele kleinschalige verplichtingen resteren, die op dit artikel worden geboekt.

Meetbare gegevens

In onderstaande figuur is een verdeling gegeven van de beheer- en onderhoudskosten voor kunstwerken oevers, bodems en verkeersvoorzieningen. Deze percentages zijn gebaseerd op een meerjarig gemiddelde.

Areaal Beheer en Onderhoud

	Eenheid	Omvang 2015	Budget x € 1.000 2015
Vaarwegen	km	6.957	175.542

Toelichting:

Het areaal bestaat enerzijds uit de hoofdtransportassen (HTA), hoofdvaarwegen (HVW) en overige vaarwegen (OVW), die voor de binnenvaart in beheer zijn bij RWS en die in totaal 3.434 kilometer meten en anderzijds het aantal kilometer zeevaartweg van in totaal 3.523 kilometer. Hierin is meegenomen dat dit areaal is gewijzigd door het in gebruik nemen in 2013 van het nieuwe verkeersscheidingsstelsel op de Noordzee. In de begroting 2014 is voor deze wijziging met een schatting gewerkt. De werkelijke lengte in 2013 bedraagt in totaal 6.954 kilometer. In 2014 en 2015 wijzigt deze lengte met in totaal ruim 3 kilometer door onder andere de overdracht van Oude Maasje tot Zuiderkanaal, Verruiming bocht bij Steijl, Omlegging Zuid-Willemsvaart en de overdracht van de Gekanaliseerde Dieze.

Indicatoren Beheer en Onderhoud

Indicator	streefwaarde 2015	uren gestremd
Technische Beschikbaarheid (gehele areaal)	99,0%	n.v.t.
Geplande stremmingen (gehele areaal)	0,8%	3.365
Ongeplande stremmingen (gehele areaal)	0,2%	711

Toelichting:

De technische beschikbaarheid geeft aan in welke mate het vaarwegennet beschikbaar is voor veilig gebruik. De geplande en ongeplande stremmingen geven een beeld van de betrouwbaarheid en beschikbaarheid van de sluizen en bruggen op deze vaarwegen. De percentages zijn berekend door de stremmingen af te zetten tegen de totale bedientijd van deze objecten. De streefwaarden voor 2015 zijn gelijk aan 2014.

15.02.04 Vervanging

De veiligheid en de beschikbaarheid van het hoofdvaarwegennet moeten in stand worden gehouden tegen de achtergrond van een beperkte technische levensduur van kunstwerken. Het einde van de levensduur kan ontstaan door de ouderdom van het kunstwerk of door intensiever gebruik dan bij het ontwerp is voorzien. Door de intensieve aanleg in de eerste helft en voornamelijk ook vanaf de jaren «60 van de vorige eeuw valt te verwachten dat deze problematiek geleidelijk toeneemt. De projecten zijn opgenomen in het MIRT Projectenboek 2015.

Vervangingen en renovaties van kunstwerken worden ondergebracht binnen het programma Vervanging en Renovatie. De scope van het programma omvat alle kunstwerken waar zich binnen de duur van het programma een levensduurproblematiek voordoet met mogelijke ernstige gevolgen voor de veiligheid en beschikbaarheid van het hoofdwegennet. De projecten in het Programma verlengen de levensduur van de kunst-

werken zodat de veiligheid en de beschikbaarheid van de bestaande infrastructuur in stand wordt gehouden.

Het resterende deel van het Plan van Aanpak Beheer en Onderhoud (Impuls) en het programma NoMo achterstallig onderhoud vaarwegen (NoMo AOV) is in het programma vervangingen en renovaties opgenomen en onderdeel van onderstaande tabel met een overzicht van objecten die worden aangepakt.

Overzicht objectenprogramma Vervangingen en renovaties		
Vaarweg	Objecten/maatregel	gereed
Rotterdam-België/ Zeeland (MOBZ) Utrecht	IMPULS/NoMo-AOV: Modernisering Object Bediening Zeeland (MOBZ): Rotterdam-België/ Zeeland: renovatie o.a. Volkeraksluizen en baggeren (impuls) IMPULS/NoMo AOV: Renovatie stalen boogbruggen Amsterdam-Rijnkanaal (KARGO)	2019 2016
Zeeland	NoMo AOV: Onderhoud damwanden en vaarwegen Zeeland	2017 ¹
Amsterdam-Rijnkanaal	NoMo AOV: Oevers Amsterdam-Rijnkanaal (damwanden en meerplaatsen)	2016
Noordzeekanaal	NoMo AOV: Renovatie Havenhoofden IJmuiden	2014
Diverse	NoMo AOV: Achterstallig basisonderhoud diverse regio's	2016
Brabantse kanalen	NoMo AOV: Onderhoud oevers en bodems Brabantse kanalen	2016
Zuid-Holland	NoMo AOV: Onderhoud Oevers en bodems vaarwegen Zuid Holland	2016
Limburg en IJsselmeer- gebied	NoMo AOV: Renovatie kunstwerken Limburg en IJsselmeergebied	2015
Maasroute	NoMo AOV: Onderhoud Oevers en bodems Maasroute	2016
Noord-Holland	NoMo AOV: Aanpassing bodembescherming, sluizen en bruggen en overige kunstwerken i.v.m. hogere belasting Noord-Holland	2016
Oost-Nederland	NoMo AOV: Onderhoud vaargeulen NederRijn, IJssel, Twentekanalen/ Meppelerdiep en Zwarte Water	2018/ 2020 ¹
IJsselmeergebied	Nijkerkerbrug	2017 ²
Noord-Brabant	Wilhelminakanaal/Dr. Deelenbrug	2015
Utrecht	RINK-maatregelen Utrecht	2016
Limburg	RINK-maatregelen Limburg	2016
Noordzee	Berging Baltic Ace	2015
Zeeland	RINK-maatregelen Zeeland	2016

Toelichting:

1. NoMo AOV Zeeland en Oost-Nederland worden na 2016 opgeleverd als onderdeel van de bezuinigingen op het Infrastructuurfonds. Bij Oost-Nederland is dit gecombineerd met de koppeling met het aanlegproject Verruiming Twentekanalen fase 2.
2. Aanvankelijke renovatie van de Nijkerkerbrug (vast deel) blijkt omvangrijker dan gedacht, waardoor vervanging van de bovenbouw de voorkeur heeft. De oplevering wordt twee jaar later verwacht.

15.03 Aanleg

Motivering

Onder dit programma vallen alle activiteiten die noodzakelijk zijn voor de aanleg- en planuitwerking activiteiten bij het hoofdvaarwegen netwerk.

15.03.01 Realisatie

Producten

In 2015 wil lenM de volgende mijlpalen realiseren:

Mijlpaal	Project
Oplevering	<ul style="list-style-type: none"> - Dynamisch Verkeersmanagement (een aantal maatregelen loopt nog door) - diverse projecten in het kader van Quick-wins regeling Binnenhavens - Amsterdam-Rijnkanaal (keersluis Zeeburg) - Wilhelminasluis (Zaan) - Zuid-Willemsvaart, omleggen en opwaarderen (Maas-Veghel) - 4^e sluis kolk Ternaaien
Start realisatie	<ul style="list-style-type: none"> - Vaarweg Eemshaven-Noordzee - Ligplaatsen Rijn-Scheldeverbinding - Quick winmaatregel Volkeraksluizen

De belangrijkste (budgettaire) aanpassingen

- Maasroute, modernisering fase 2: In het verleden zijn door project Maasroute werken uitgevoerd in het kader van Beheer en Onderhoud; Maasroute heeft deze werken voorgefinancierd. Middelen komen weer terug.
- Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Rijn Scheldeverbinding: Project is overgegaan naar realisatiefase.
- De projecten Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Amsterdam-Rijnkanaal Zuid en Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Lemmer-Delfzijl zijn overgegaan naar de realisatiefase door aanwending van budget uit het Amendement Ligplaatsen (Kamerstukken II, 2011/12, 33 000 A, nr. 10).
- De Julianasluis Gouda, Boontjes en walradar Noordzeekanaal, Zuid-Willemsvaart, vervanging sluizen 4, 5 en 6 zijn gerealiseerd en ondergebracht onder kleine/afgeronde projecten.

Projectoverzicht behorende bij 15.03.01: Realisatieprogramma Hoofdvaarwegennet

Projectomschrijving	Totaal		Budget in € mln							Oplevering		
	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
Projecten Nationaal												
Quick Wins Binnenhavens	80	82	54	1	6	20					2009–2015	eind 2012
Dynamisch verkeersmanagement	99	99	50	41	8						2015	2014
Subsidieprogramma Zeehaveninnovatieproject voor Duurzaamheid (ZIP)	5	5	3	2	0						2014	2014
Walradarsystemen	24	23	15	3	3		3				divers	divers
Beter Benutten	12	12	2	0	10	0						
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland												
Amsterdam-Rijnkanaal, verwijderen keersluis Zeeburg	14	14	3	7	0	0	4				2015	2015
De Zaan (Wilhelminasluis)	13	13	10	3							2015	2015
Lekkanaal, verbreding kanaalzijde en uitbreiding ligplaatsen	17	17	8			2	2	2	2		2020	na 2013
Projecten Brabant												
Wilhelminakanaal Tilburg	79	79	8	26	21	4	1	19			2016	2016
Zuid-Willemsvaart: aanleg Maximakanaal en opwaarderen tot Veghel	452	450	295	77	43	1	11	25			2015	2015
Projecten Zuidwestelijke Delta												
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Rijn Scheldeverbinding	2				2						2015	
Projecten Limburg												
Bouw 4e sluis kolk Ternaaien	10	9	9	1							2015	2015

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln							Oplevering	
	hui- dig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
Maasroute, modernisering fase 2	667	648	411	64	67	42	41	9	6	26	2018	2018
Projecten Oost Nederland												
Vaarweg Meppel-Ramspol (keersluis Zwartsluis)	53	53	11	6	7	11	1	17			2017	2015
Projecten Noord-Nederland												
Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 1; verbetering tot klasse Va	283	282	184	35	33	0	15	17	0		2017	2015
Overige projecten												
Amendement ligplaatsen (Lemmer-Delfzijl en ARK)	6	6	2	2	2						divers	divers
Kleine/afgeronde projecten	172	92	170	1	1						nvt	nvt
Afrondingen	0											
Totaal uitvoeringsprogramma	1.989		1.236	270	203	80	77	88	9	26		
Realisatieuitgaven op IF 15.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten				15	29							
Programma Realisatie (IF 15.03.01)				285	232	80	77	88	9	26		
Budget Realisatie (IF 15.03.01)				265	202	79	64	88	75	26		
Overprogrammering (-)				- 20	- 31	- 1	- 13	- 0	66	0		

15.03.02 Verkenningen en planuitwerkingen

Belangrijkste (budgettaire) aanpassingen

- Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Rijn Scheldeverbinding: Project is overgegaan naar realisatiefase.
- Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Beneden-Lek: de kosten van het project zijn sterk gestegen door tegenvallers in bodemaanpassingen, bodemvervuiling en noodzakelijke aanpassingen van de kade.
- Capaciteitsuitbreiding overnachtingplaatsen Merwedde: door inpassingsproblemen in het gebied is besloten om te zoeken naar een andere oplossing.

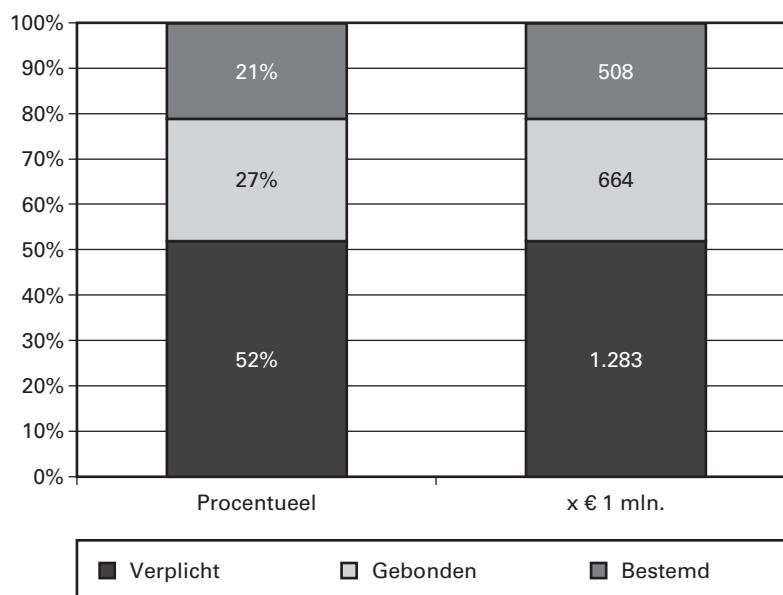
Projectoverzicht behorende bij 15.03.02: Verkenning en planuitwerking Hoofdvaarwegennet

Bedrag x € 1 mln.	Budget		Planning		
	Projectomschrijving	huidig	orig	PB of TB	Openstelling
Verplicht					
Realisatieuitgaven op IF 15.03.01 mbt planuitwerkingsprojecten	- 44	- 10			nvt
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland					
Zeetoeegang IJmond	601	594	2015		2019
Lekkanaal/3e kolk Beatrixsluis	216	216	2014		2020
Projecten Zuidwestelijke Delta					
Grote zeesluis in het kanaal Gent-Terneuzen	176	174	2015		nnt
Max. bijdr. aan Vlaanderen kanaalaanp. tbv zeesluis	157	155	nvt		nvt
Projecten Limburg					
Maasroute, modernisering fase 2, verbreding Julianakanaal	33	32	2009		2018
Projecten Noord-Nederland					
Vaarweg Lemmer-Delfzijl fase 2	102	102	2014/2015		2023
Verruiming vaarweg Eemshaven -Noordzee	42	42	2014		2017
Gebonden					
Projecten Noord-Holland, Utrecht en Flevoland					
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Amsterdam-Lemmer	6	6			2025-2027
Lichter buitenhaven IJmuiden	65	65	2015		2018
Vaarweg IJsselmeer-Meppel	36	36			2023
Projecten Zuidvleugel					
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Beneden-Lek	12	3	2015		2016
Capaciteitsuitbreiding overnachtingplaatsen Merweddes	20	29	2016		2017
Verkeerssituatie splitsing Hollandsch Diep-Dordtsche Kil	10	10	2010		2025-2027
Projecten Zuidwestelijke Delta					
Capaciteit Volkeraksluizen	157	157			2024-2026
Projecten Oost-Nederland					
Bovenloop IJssel (IJsselkop tot Zutphen)	36	36			2026-2028
Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen IJssel	28	28	2016		2018-2020
Toekomstvisie Waal	131	131	2016		2019-2021
Verruiming Twentekanal fase 2	27	27	2015		2018-2020
Capaciteitsuitbreiding sluis Eefde	75	72	2014		2018-2020
Projecten Nationaal					
Bijdrage aan agentschap tbv planuitwerkingen	61	63			
Bestemd					
	508	343			
<i>Projecten in voorbereiding</i>					
Projecten Nationaal					
Reservering consequenties areaaluitbreiding op beheer en onderhoud					
Projecten Zuidwestelijke Delta					
Kreekraksluizen					2026-2028
Projecten Noordwest-Nederland					
Reservering BTW Zeetoeegang IJmond					2025-2028 (rijksd.)
Projecten Oost-Nederland					
Verkenning IJssel fase 2					2028
Reservering garantstelling Twentekanal					2018-2020
<i>Gesignaleerde risico's</i>					
Totaal programma planuitwerking en verkenning	2.455				
begroting 15.03.02	2.455				

legenda

PB = Projectbesluit

Onderstaand is de budgetflexibiliteit voor de periode 2014–2028 weergegeven voor aanleg planuitwerkingen en verkenningen door inzicht te verstrekken in de opbouw van de MIRT-budgetten tot en met 2028.

15.04 Geïntegreerde contractvormen

Motivering

Bij infrastructuurprojecten waar sprake is van PPS hanteert RWS de contractvorm DBFM (Design, Build, Finance en Maintain), waarbij de overheid pas na oplevering betaalt voor een dienst (beschikbaarheid) in plaats van mijlpalen voor een product tijdens de bouwfase. DBFM garandeert een efficiënte en effectieve beschikbaarheid van de noodzakelijke capaciteit om, rekening houdend met de aspecten van veiligheid en leefomgeving, een betrouwbaar netwerk te realiseren. De brief Prioritering Investerings Mobiliteit en Water (Kamerstukken II, 2010/11, **32 500 A, nr. 83**, bijlage 3) bevat een lijst van in totaal 10 potentiële DBFM-projecten op het Hoofdvaarwegennet. Al deze projecten worden getoetst aan kwalitatieve criteria en op mogelijke financiële meerwaarde. In de Voortgangsrapportage DBFM(O) wordt periodiek gerapporteerd over de DBFM-dealflow op de langere termijn. Onderstaand een overzicht van de projecten waar beschikbaarheidsvergoedingen worden betaald binnen het tijdsbestek van de meerjarencijfers.

Producten

Op dit moment zijn nog geen DBFM projecten op het hoofdvaarwegennet gerealiseerd. In 2013 is het DBFM Sluizenprogramma in werking gesteld waar de volgende projecten in ondergebracht zijn: Sluis Limmel, 3e Kolk Beatrixsluis, Sluis bij Eefde, Zeetoegang IJmond en Kanaalzone Gent-Terneuzen.

De aanbesteding van Sluis Limmel als het eerste project uit het DBFM Sluizenprogramma, is in 2013 gestart. Het contract zal waarschijnlijk eind 2014 worden getekend waarna vanaf 2015 partiële beschikbaarheidsvergoedingen zullen worden betaald.

De aanbesteding van de Zeetoegang IJmond is in april 2014 gestart. Verwacht wordt dat het contract eind 2015 zal worden getekend. De aanbesteding van de 3^e Kolk Beatrixsluis start in de tweede helft van 2014 en zal vermoedelijk begin 2016 worden afgerond. Bij beide projecten zal sprake zijn van partiële beschikbaarheidsvergoedingen tijdens de bouwfase. Overheveling van de begrotingsbedragen vanuit de budgetten voor aanleg en onderhoud zal plaatsvinden na financial close van de contracten.

15.06 Netwerkgebonden kosten HVWN

Motivering

Op dit artikelonderdeel worden de aan het netwerk te relateren apparaatskosten (inclusief afschrijving en rente) van RWS en de overige netwerkgebonden kosten geraamd. De overige netwerkgebonden kosten komen ten goede aan verkeersmanagement, beheer, onderhoud, vervanging, aanleg en DBFM en betreffen taken die gecentraliseerd binnen RWS worden opgepakt. Het gaat bij deze zogeheten landelijke taken onder meer om het verzamelen van basisinformatie, onderhouden van ICT systemen, het inspecteren van het areaal en de ontwikkeling van kennis en innovatie. Er is gekozen voor centrale uitvoering met het oog op enerzijds uniformiteit in werkwijze en anderzijds kostenbesparing.

Rijksrederij

De Rijksbrede Civiele Rijksrederij is een organisatie die nautische diensten levert aan andere overheden zoals EZ, Financiën (Douane), IenM en de Kustwacht. De Rijksrederij valt onder de verantwoordelijkheid van RWS. De kerntaken van de Rijksrederij zijn:

- Het ter beschikking stellen van vaartuigen voor een bepaalde tijdsduur (al dan niet met nautische bemanning) met een door de opdrachtgever gespecificeerd dienstverleningsniveau;
- Het leveren van kennisintensief advies aan overheidsinstellingen bij beheer, ontwerp en aanbesteding van vaartuigen;
- Het leveren van kennisintensief advies op het gebied van eisen aan bemanningen, veiligheidsmanagement en scheepsuitrustingen.

15.07 Investeringsruimte

Op dit artikelonderdeel wordt de voor dit artikel beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 verantwoord.

De in de begroting 2014 opgenomen stand van de beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 bedroeg € 223 miljoen. Door de hieronder vermelde belangrijkste (budgettaire) aanpassingen bedraagt deze ruimte in de ontwerpbegroting 2015 nu € 128 miljoen.

De belangrijkste (budgettaire) aanpassingen betreffen de volgende zaken:

- Dekking korting prijsbijstelling (naar aanleiding van begrotingsakkoord 2014) (€ 73 miljoen).
- Extra uitgaven voor de inzet van Search and Rescue helicopters.
- Verwerking van het saldo van mee- en tegenvallers binnen het realisatieprogramma.
- Toevoeging van middelen ten behoeven van Capaciteitsuitbreiding ligplaatsen Lemmer-Delfzijl aan de investeringsruimte vaarwegen. Deze ligplaatsen worden gefinancierd binnen het amendement ligplaatsen.

15.07 Inv.ruimte Vaarwegen

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Investeringsruimte	0	- 1	0	- 0	- 0	1	0	0
Kaseffect verwerking index 2013	- 11.450	- 9.724	- 8.784	- 5.888	- 5.062	- 5.297	- 4.853	- 8.611
Kaseffect verwerking index 2014	- 7.663	- 6.930	- 5.552	- 4.120	- 3.223	- 6.146	- 2.946	- 6.944
Totaal	- 19.113	- 16.655	- 14.336	- 10.008	- 8.285	- 11.442	- 7.799	- 15.555

15.07 Inv.ruimte Vaarwegen

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Totaal
Investeringsruimte	- 0	0	68.540	41.808	18.755	92.970	- 93.638	128.435
Kaseffect verwerking index2013	- 4.743	- 4.735	- 4.734	- 7.718	- 7.703	- 19.865	109.168	0
Kaseffect verwerking index2014	- 3.073	- 3.064	- 3.312	- 2.894	- 2.874	- 10.027	68.767	0
Totaal	- 7.816	- 7.799	60.494	31.196	8.179	63.078	84.296	128.435

Artikel 17 Megaprojecten verkeer en vervoer

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Onder dit artikel vallen de megaprojecten Verkeer en Vervoer:

- Westerscheldetunnel
- Betuweroute
- Hogesnelheidslijn-Zuid
- Project Mainportontwikkeling Rotterdam
- ERTMS

Het projectartikel is gerelateerd aan de beleidsartikelen 16 Spoor en 18 Scheepvaart en havens op de Begroting hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	14.159	34.583	96.890	367.266	1.271.778	253.291	236.129
Uitgaven	14.761	40.731	143.740	164.978	341.547	350.937	327.375
Waarvan juridisch verplicht:			100%				
<i>17.01 Westerscheldetunnel</i>	183	102					
<i>17.02 Betuweroute</i>	6.044	5.619	5.055	5.055			
<i>17.03 Hoge snelheidslijn</i>	4.345	5.872	614	765	0	0	0
<i>17.03.01 Realisatie HSL – Zuid</i>	4.345	5.872	614	765			
<i>17.06 Project Mainportontwikkeling R'dam</i>	4.189	4.138	3.482	3.513	3.529	3.533	476
<i>17.07 ERTMS Landelijke invoer</i>		25.000	40.000	30.000	221.162	242.153	230.473
<i>17.08 ZuidasDok</i>		0	94.589	125.645	116.856	105.251	96.426
Van totale uitgaven							
- Bijdrage aan agentschap RWS	0	0	0	0	0	0	0
- Restant	14.761	40.731	143.740	164.978	341.547	350.937	327.375
17.09 Ontvangsten	2.346	2.000	40.347	24.877	35.279	32.363	55.924

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op het niveau van artikelonderdeel. In de verdiepingsbijlage bij de begroting zijn de mutaties op hetzelfde detailniveau toegelicht voor de periode tot en met 2028.

Bedragen x € 1.000									
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
17	Megaprojecten	uitgaven	143.740	164.978	341.547	350.937	327.375	430.327	505.541
17.02	Betuweroute		5.055	5.055	0	0	0	0	0
17.03	Hoge snelheidslijn HSL		614	765	0	0	0	0	0
17.06	PMR		3.482	3.513	3.529	3.533	476	485	2.831
17.07	ERTMS Landelijke invoer		40.000	30.000	221.162	242.153	230.473	274.148	323.000
17.08	ZuidasDok		94.589	125.645	116.856	105.251	96.426	155.694	179.710
17.09	Ontvangsten	Ontvangsten	40.347	24.877	35.279	32.363	55.924	59.919	75.886

(vervolg) Bedragen x € 1.000

			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
17	Megaprojecten	uitgaven	491.155	369.141	275.470	206.148	162.194	123.168	172.473
17.02	Betuweroute		0	0	0	0	0	0	0
17.03	Hoge snelheidslijn HSL		0	0	0	0	0	0	0
17.06	PMR		2.831	2.831	2.836	2.836	2.836	2.836	73.821
17.07	ERTMS Landelijke invoer		307.000	247.000	185.000	150.000	125.000	100.000	70.000
17.08	ZuidasDok		181.324	119.310	87.634	53.312	34.358	20.332	28.652
17.09	Ontvangsten	Ontvangsten	44.700	25.875	12.401	8.641	6.230	0	0

17.02 Betuweroute**Motivering**

De Betuweroute is een 160 kilometer lange, tweesporige spoorlijn die exclusief bestemd is voor het goederenvervoer. De spoorlijn is aangelegd tussen de Rotterdamse haven en de Duitse grens bij Zevenaar-Emmerich en is in gebruik sinds juni 2007. De status van Groot Project is formeel beëindigd op 28 april 2011.

Producten

De Betuweroute kan ruwweg opgedeeld worden in twee delen, te weten het nieuw aangelegde A15-tracé en de bestaande Havenspoorlijn. Het A15-tracé is per 16 juni 2007 officieel in gebruik genomen. Hier zijn ERTMS en 25 kV in bedrijf. Op de Havenspoorlijn zijn ERTMS en 25 kV in bedrijf sinds 13 december 2009. Hiermee is de Betuweroute als groot bouwproject klaar.

De restpunten worden sinds 2010 afgehandeld in het Project Nazorg Betuweroute waarin onder meer de gevelisolatie te Rozenburg, grondtransacties en een bodemsaneringsproject worden afgerond. De geschatte einddatum is 2017.

Uitgaven (x € 1.000)

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nazorg Betuweroute	5.619	5.055	5.055	0	0	0
Totaal	5.619	5.055	5.055	0	0	0

Projectoverzicht bij 17.02 Betuweroute

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln							Oplevering	
	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
Betuweroute											2007	2007
Reguliere SVV-middelen	933	932	917	6	5	5						
FES-middelen	2.826	2.826	2.826									
Privaat	843	843	843									
Financiering ProRail	97	97	97									
Bijdrage Gelderland	8	8	8									
Bijdrage VROM	14	14	14									
EU-ontvangsten	175	175	175									
Totaal	4.896	4.880	4.880	6	5	5	0					

17.03 Hogesnelheidslijn-Zuid

Motivering

Met het vaststellen van de Planologische Kernbeslissing (PKB) HSL-Zuid is besloten tot aansluiting van Nederland op het Europese net van hogesnelheidslijnen. De HSL-Zuid bewerkstelligt een milieuvriendelijke verbinding tussen de Europese mainports en vormt daarmee een belangrijke schakel in het internationale en nationale lange afstandsverkeer.

Producten

Hogesnelheidslijn-Zuid

Op 29 april 1997 is de PKB HSL-Zuid (Kamerstukken II, 1996/97, **22 026, nr. 70**) door het kabinet goedgekeurd en op 15 april 1998 is het Tracébesluit (Kamerstukken II, 1997/98, **25 981, nr. 2**) genomen door de voormalige ministers van voorheen VenW en voorheen VROM. In 1999, 2000 en 2001 zijn belangrijkste civiele en spoortechnische contracten en de concessie-overeenkomst voor het vervoer gegund. De bouwwerkzaamheden aan het tracé zijn inmiddels gereed, er resteren nog enkele restwerkzaamheden. In de halfjaarlijkse Voortgangrapportage HSL-Zuid wordt de Tweede Kamer separaat en uitgebreid geïnformeerd over het gehele HSL-Zuid vervoersysteem.

Uitgaven (x € 1.000)						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Infrastructurele zaken	1.250	0	0	0	0	0
Planschades en nadeelcompensaties	1.736	0	0	0	0	0
Grondvererving	2.765	0	0	0	0	0
Overige zaken	121	614	765	0	0	0
Totaal	5.872	614	765	0	0	0

Projectoverzicht bij 17.03 HSL												
Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln						Oplevering		
	huidig	vorig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig
HSL-Zuid (IF 17.03.01)	6.151	6.151	6.144	6	1	1						
– Reguliere SVV middelen (incl. FES BOR)	2.635	2.635	2.628	6	1	1						
– Fes regulier	1.710	1.710	1.710									
– Privaat	940	940	940									
– EU-ontvangst	193	193	193									
– Ontvangsten derden	144	144	144									
– Risicoreservering	529	529	529									
HSL-Zuid spoorwegen (17.03.02)	115	115	115									
HSL-Zuid hoofdwegen (17.03.03)	1.012	1.012	1.012									
Totaal (excl. reeks Infraprovider)	7.278		7.271	6	1	1	0	0	0			
Begroting (IF 17.03)				6	1	1	0	0	0			

17.06 Project Mainportontwikkeling Rotterdam

Motivering

Het Project Mainportontwikkeling Rotterdam (PMR) heeft een tweeledige doelstelling:

- het versterken van de positie van de mainport Rotterdam en
- het verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving in Rijnmond.

In drie deelprojecten wordt deze dubbele doelstelling verwezenlijkt. Dat zijn «Bestaand Rotterdams Gebied (BRG)» (uitgevoerd door de gemeente Rotterdam), «750 hectare natuur- en recreatiegebied» (uitgevoerd door de provincie Zuid-Holland) en «Landaanwinning» (uitgevoerd door Havenbedrijf Rotterdam NV (HbR)). In samenhang met de Landaanwinning dient voldoende natuurcompensatie te worden gerealiseerd.

lenM beschouwt PMR als een bijdrageproject, waarbij de verantwoordelijkheid en risico's voor de uitvoering bij andere partijen zijn belegd. Uitzondering vormt de natuurcompensatie waarvan RWS is belast met de uitvoering. EZ is het aan te spreken ministerie voor de 750 hectare en lenM is het ministerie voor de landaanwinning en het BRG.

lenM is in het kader van de Procedureregeling Grote Projecten (Kamerstukken II, 2006/07, 30 351, nr. 3) aangewezen als coördinerend projectministerie. Als zodanig is de Minister van lenM verantwoordelijk voor de overall-projectbeheersing. De projectbeheersing is zodanig ingericht dat zij adequaat kan rapporteren over de processen die leiden tot de realisatie van de deelprojecten en sturing kan geven aan de uitvoering van het deelproject Natuurcompensatie dat rechtstreeks onder haar verantwoordelijkheid valt.

Producten

In 2006 heeft het parlement de herstellende PKB PMR vastgesteld en ingestemd met het Bestuursakkoord (juni 2004) en de Uitwerkingsovereenkomsten van de afzonderlijke deelprojecten (september 2005). De PKB PMR (deel 4: de definitieve tekst na parlementaire instemming) is uitgebracht (*Staatscourant* nr. 247, 2006). De deelprojecten landaanwinning, natuurcompensatie en BRG zijn in uitvoering. Voor het deelproject 750 hectare zijn de bestemmingsplannen inmiddels onherroepelijk.

De volgende producten worden onderscheiden:

- Uitvoeringsorganisatie: betreft de kosten die samenhangen met de coördinatie van het project en de projectbeheersing;
- 750 hectare Natuur- en recreatiegebied: betreft de vaste bijdrage van het Rijk voor de omvorming van agrarisch gebied naar natuurgebied met recreatief medegebruik en tot openluchtrecreatiegebied met natuurwaarden. De deelbijdrage van lenM is in 2006 volledig betaald aan de Stichting Nationaal Groenfonds;
- Groene Verbinding: betreft de kosten voor een verbinding tussen Midden-IJsselmonde en het stedelijk gebied van Rotterdam-Zuid. Dit is een gemaximeerde lenM-bijdrage;
- BRG: dit bevat een serie projecten om het bestaande havengebied beter te benutten en de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren;
- Natuurcompensatie: betreft de instelling van een Bodembeschermingsgebied, de aanleg van de Duincompensatie Delfland en het Monitorings- en Evaluatieprogramma. Voorts worden uit dit budget de Stimuleringsregelingen recreatie en toerisme en visserij en de eventuele planschade/ nadeelcompensatie gefinancierd;
- Landaanwinning: betreft de vaste bijdrage van de rijksoverheid in de kosten van de aanleg van de buitencontour;
- BTW Buitencontour: betreft de niet-compensabele BTW over de buitencontour naar rato van de overheidsbijdrage;
- Onvoorzien: dient onder voorwaarden ter bekostiging van onvoorziene uitgaven aan PMR.

Meetbare gegevens

Project Mainportontwikkeling Rotterdam

- 2009 Procedures met betrekking tot landaanwinning en natuurcompensatie afgerond;
- 2010 Uitvoering Duincompensatie Delfland gereed;
- 2011 Eerste terreinuitgifte Maasvlakte II;
- 2011 Afronding procedure bestemmingsplanprocedures 750 hectare;
- 2012 Bestemmingsplannen 750 hectare onherroepelijk;
- 2013 Landaanwinning eerste fase gereed; eerste overslag;
- 2021 Deelprojecten 750 hectare natuur- en recreatieterrein en BRG afgerond;
- Voor 2040 Terreinen Tweede Maasvlakte volledig uitgegeven.

Projectoverzicht bij 17.06 Project Mainportontwikkeling Rotterdam; realisatie

Projectomschrijving	Totaal		t/m 2013	Budget in € mln							Oplevering		
	huidig	vorig		2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	vorig	
Project Mainportontwikkeling Rotterdam													
Uitvoeringsorganisatie ¹	24	24	17	1	1	1	1	1			4	pm	pm
750 ha	30	30										pm	pm
Groene verbinding	31	31										2011	2011
Bestaand Rotterdams Gebied (BRG)												2021	2021
Landaanwinning													
Voorfinanciering FES monitoringsprogramma	2	2	2									2007	2007
Voorfinanciering FES natuurcompensatie	114	113	79	3	2	2	2	2			24	pm	pm
Landaanwinning	742	742	742									2013	2013
BTW Buitencontour	138	138	138									2013	2013
Onvoorzien	73	72	2	1	1	1	1	1			66	pm	pm
Totaal	1.153		980	4	4	4	4	4	0	94			
Begroting (IF 17.06)				4	4	4	4	4	0	94			

¹ Als gevolg van een uitspraak van de Raad van State van 26 januari 2005 inzake de PKB+ heeft in 2005 en 2006 een hersteltraject gelopen. De kosten hiervan zijn opgenomen onder de uitvoeringsorganisatie.

17.07 European Rail Traffic Management System (ERTMS)

Motivering

Het hoofddoel van het Rijk in de Lange Termijn Spooragenda (LTSa) voor het spoorstelsel is de kwaliteit van het spoor als vervoersproduct te verbeteren zodat de reizigers en verladers de trein in toenemende mate als een aantrekkelijke vervoersoptie zien en gaan/blijven gebruiken. Om in Nederland een stap voorwaarts te kunnen zetten in de prestaties van het spoorstelsel, zal ERTMS ingezet kunnen worden als deel van het complete verkeersmanagement systeem. ERTMS is in de eerste plaats tevens bedoeld ter vervanging van het beveiligingssysteem en voor de verhoging van de spoorwegveiligheid. Daarnaast moet tijdig zijn voldaan aan de Europese eisen ten aanzien van de invoering van ERTMS voor de TEN corridors.

De bijdrage van ERTMS wordt afgemeten aan het op een hoger plan brengen van de

volgende doelstellingen:

- Verhogen van de veiligheid van het spoorstelsel;
- Verhogen van de interoperabiliteit van het spoorstelsel;
- Vergroten van de capaciteit van het spoorstelsel;

- Verhogen van de snelheid van de treinen;
- Verhogen van de betrouwbaarheid van het spoorstelsel.

Producten

Op 11 april 2014 is de Voorkeursbeslissing ERTMS genomen (Kamerstukken II, 2013/14, **33 652, nr. 14**). Deze Voorkeursbeslissing vormt de start voor de Planuitwerkingsfase. In deze fase zal de komende 3 jaar stap-voor-stap met go/no-go-momenten toegewerkt worden naar de definitieve investeringsbeslissingen en de daarop volgende aanbesteding voor de invoering van ERTMS zoals dat vastgelegd is in het Voorkeursbesluit.

Het voorkeursscenario houdt in dat ERTMS met beproefde technologie van Level 2 in de periode tot en met 2028 wordt ingevoerd op het spoor in grote delen van de brede Randstad. In 2022 is ERTMS bovendien ingebouwd in al het bestaande materieel dat rijdt op het Nederlandse spoor. Bij de uitrol van ERTMS staat de klant voorop. Reizigers en verladers moeten vooral profiteren van de voordelen en idealiter niets van de overgang merken. Meer in detail betekent dit dat bij de nadere uitwerking in de komende Planuitwerkingsfase de volgende punten leidend zijn:

- a) Ten minste voldoen aan de EU-verplichting om ERTMS in 2020 te hebben ingevoerd op de aangewezen lijnen (Amsterdam-Betuweroute en Kijfhoek-België).
- b) Ten minste voldoen aan de EU-verplichtingen om ERTMS in 2030 te hebben ingevoerd op de aangewezen lijnen.
- c) Voldoen aan de reeds genomen Voorkeursbeslissing over aanleg van ERTMS op de SAAL-corridor (Schiphol/Amsterdam/Almere/Lelystad; 2023).
- d) Voorzien van ERTMS op zoveel mogelijk lijnen uit het Programma Hoogfrequent Spoor (PHS).
- e) Verbinden met de nu reeds met ERTMS uitgeruste lijnen.
- f) De vervangingsopgave van de huidige treinbeveiliging, de met het oog op een aansluitend netwerk zoveel mogelijk corridorsgewijze uitrol en het tegengaan van transities tussen het huidige ATB en ERTMS om zodoende een tijdelijke lappendeken van beveiligingssystemen te voorkomen.

Hiertoe dient het in Nederland toegelaten materieel in 2022 van ERTMS te zijn voorzien.

De exacte omvang van de uitrol op de PHS-corridors bovenop de EU-TEN-corridors is afhankelijk van de uitkomsten van de Planuitwerkingsfase en de resultaten van de marktstrategie. Streven is om via een goede aanbestedingsstrategie zoveel mogelijk kilometers spoor van ERTMS te voorzien met het beschikbare budget. Hierbij wordt ingezet op een optimale uitrolplanning waarbij via een optimale aanbestedingsstrategie nadrukkelijk op de naadloze aansluiting tussen materieel en de baan wordt gestuurd. Door bovendien te streven naar een zoveel mogelijk aansluitend netwerk wordt het aantal interfaces tussen verschillende beveiligingssystemen beperkt.

Projectoverzicht 17.07 ERTMS

Voor de periode tot en met 2028 is in het Infrastructuurfonds een bedrag beschikbaar van € 2,57 miljard, dit budget is als volgt tot stand gekomen:

- € 2 miljard, reservering voor ERTMS zoals opgenomen in het regeerakkoord Rutte II;

- € 339 miljoen, een deel van het Mistral-budget voor vervanging van de bestaande
- beveiliging;
- € 225 miljoen, een deel van het OV-SAAL budget bestemd voor ERTMS; en
- € 6 miljoen, de planuitwerkingsbudgetten.

Projectomschrijving	Totaal			Budget in € mln							Planning	
	hui- dig	orig	t/m 2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	later	huidig	orig
Realisatiefase (17.07.01)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Planuitwerkingsfase (17.07.02)	2.570	2.570	0	25	40	30	221	242	230	1.782		
Studiekosten	95	95		25	40	30						
Pilotkosten	0	0										
Overige planuitwerking OV-SAAL	225	225					1	1	1	222		
Overige planuitwerking (excl. OV-SAAL)	2.250	2.250					220	241	229	1.560		
Totaal	2.570		0	25	40	30	221	242	230			
Begroting (IF 17.03)				25	40	30	221	242	230			

Nadat (deel)projectbeslissingen genomen zijn zal het budget overgeboekt worden naar artikelonderdeel 17.07.01 Realisatiekosten.

17.08 ZuidasDok

Motivering

De ruimtelijke ontwikkelingen in de corridor Haarlemmermeer-Almere en op de Zuidas versterken de toename van reizigers en verkeer. Door opening van de Noord-Zuidlijn, Hanzelijn en OV-SAAL neemt het aantal reizigers op station Amsterdam Zuid toe. De vergroting en kwalitatieve opwaardering van de stationscapaciteit is nodig om de groeiende reizigerstromen te accommoderen en te voldoen aan de NSP kwaliteitsnorm. Om ruimte te bieden aan de uitbreiding van de OV-terminal en de wegcapaciteit te vergroten, wordt de A10 ondergronds gebracht en verbreed. De investering in de ruimtelijke kwaliteit van de Zuidas draagt verder bij aan de versterking van een internationale toplocatie.

Producten

In 2012 is de voorkeursbeslissing genomen voor het project Zuidasdok. In deze begroting zijn de uitgaven van het project volledig begroot op dit artikel van het Infrastructuurfonds. Hiertoe zijn de Rijksbudgetten overgeheveld vanuit artikel 12 Hoofdwegennet en artikel 13 Spoorwegen.

In de bestuursovereenkomst Zuidasdok is afgesproken dat het project A10 Knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel, dat voor rekening en risico van het Rijk is, in samenhang met het project Zuidasdok wordt uitgewerkt. Het project A10 Knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel wordt als afzonderlijk project verantwoord op artikel 12 Hoofdwegennet, maar voor de voorbereidingskosten voor het project A10 Knooppunten De Nieuwe Meer en Amstel is vanuit het Wegenartikel een bijdrage van € 40 miljoen gedaan op artikel 17.08 planstudiekosten.

Het integrale project Zuidasdok is te onderscheiden in verschillende projectonderdelen. In de begroting zijn de volgende onderdelen onderscheiden:

- Projectorganisatie en voorbereiding;
- Uitbreiding van de OV-terminal (incl. keerspoeren, regionaal OV en ketenmobiliteit);
- Tunnel en uitbreiding van A10;
- Inrichting van de openbare ruimte en generieke uitgaven.

Het onderscheid tussen de projectonderdelen is in deze begroting gemaakt op basis van een uitwerking van de afspraken uit de bestuurs-overeenkomst. In de verdere uitwerking van de scope richting het vaststellen van (O)TB en (O)BP is het aannemelijk dat binnen de kaders van het taakstellend budget de raming van de verschillende onderdelen nog wijzigt.

In de volgende begroting worden op basis van een nieuwe raming voorafgaand aan de aanbesteding, de verdeelsleutels herijkt. Op basis van deze verdeelsleutels wordt budget toegekend aan de verschillende projectonderdelen. Dit heeft geen effect op het totale budget voor het integrale project Zuidasdok.

De op dit begrotingsartikel opgenomen bedragen zijn voor het totale project en worden als volgt bijgedragen, conform de bestuursovereenkomst van juli 2012:

- Bijdrage uit Infrastructuurfonds (artikel 12 Hoofdwegennet);
- Bijdrage uit Infrastructuurfonds (artikel 13 Spoorwegen);
- Bijdrage gemeente Amsterdam;
- Bijdrage Provincie Noord-Holland;
- Bijdrage Stadsregio Amsterdam;
- Bijdrage van de EU.

De bijdrage van de derden zijn in deze begroting als ontvangst onder dit artikel opgenomen.

Extracomptabele verwijzingen

Extracomptabel overzicht bijdragen					
Project-omschrijving	Begroting				waarvan:
	Totaal	Project-organisatie en voorbereiding	OVT incl. keer-sporen	Tunnel en A10	Generiek en Ruimtelijke inrichting
Totaal (17.08)	1.459	191	260	780	229
Waarvan:					
- Bijdrage IenM ¹	1.031	150	25	670	187
- Bijdrage Amsterdam ²	211	30	37	110	35
- Bijdrage provincie Noord-Holland	79		79		
- Bijdrage stadsregio Amsterdam ²	136	9	119		8
- EU-ontvangsten	3	3			

¹ De bijdragen die vanuit het TEN-T programma in 2013 is ontvangen en wordt uitgegeven, is apart inzichtelijk gemaakt bij EU-ontvangsten.

² De gemeente Amsterdam (€ 2,8 mln) en de stadregio Amsterdam (€ 3,8 mln) hebben tot en met 2013 reeds een bijdrage geleverd aan het project. Deze uitgaven zijn in dit overzicht meegenomen.

Toelichting:

Vanuit artikel 12 Hoofdwegen is € 694 miljoen overgeheveld naar Artikel 17 Zuidasdok (€ 111 miljoen voor projectorganisatie en voorbereiding en € 583 miljoen voor Tunnel en A10). Vanuit Artikel 13 Spoorwegen is € 338 miljoen overgeheveld naar Artikel 17 Zuidasdok (€ 40 miljoen voor

projectorganisatie en voorbereiding, € 25 miljoen voor OVT inclusief keersporen, € 87 miljoen voor Tunnel en A10 en € 187 miljoen voor Generiek en ruimtelijke inrichting).

In bijgaande tabellen wordt een overzicht gegeven van de financiering van het project. Deze middelen kunnen tijdens de realisatieperiode integraal aan alle productuitgaven worden besteed. Tussentijds, maar in ieder geval na voltooiing van het project Zuidasdok, zal achteraf inzichtelijk worden gemaakt waaraan de middelen zijn besteed (verantwoording).

Overzicht van de bijdragen								
Projectomschrijving	Totaal	t/m 2014	2015	2016	2017	2018	2019	later
ZuidasDok								
– Bijdrage lenM ¹	1.031	46	62	101	82	73	40	626
– Bijdrage provincie Noord-Holland	79						26	52
– Bijdrage stadsregio Amsterdam ²	136	4	21	10	7	17	16	61
– Bijdrage Amsterdam ²	211	9	11	13	28	15	14	121
– EU-ontvangsten ¹	3	1		1				
	1.459							

¹ De bijdragen die vanuit het TENT-programma in 2013 zijn ontvangen en worden uitgegeven, zijn apart inzichtelijk gemaakt bij EU-ontvangsten.

² De gemeente Amsterdam (€ 2,8 mln) en de stadregio Amsterdam (€ 3,8 mln) hebben tot en met 2013 reeds een bijdrage geleverd aan het project. Deze uitgaven zijn in dit overzicht meegenomen.

Overzicht van de uitgaven								
Projectomschrijving	Totaal	t/m 2014	2015	2016	2017	2018	2019	later
ZuidasDok								
	1.459							
– Projectorganisatie en voorbereiding	191	41	23	40	10	8	5	62
– OVT incl. keersporen	260	1	23	14	12	21	45	144
– Tunnel en A10	780	7	10	50	72	62	38	541
– Generiek en ruimtelijke inrichting	229	11	38	22	23	14	9	113

17.09 Ontvangsten

Motivering Op dit artikelonderdeel worden de bijdragen van derde-partijen voor de realisatie van de Megaprojecten verkeer en vervoer, die rechtstreeks aan lenM worden betaald, verantwoord.

Producten *HSL-Zuid*
Dit betreft voornamelijk de opbrengsten uit de verkoop van restgronden en uitkeringen van verzekeringen of schadevergoedingen van aannemers.

Ontvangsten (x € 1.000)							
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Schadevergoedingen	860	0	0	0	0	0	0
Grondverkoppen	0	0	765	0	0	0	0
Totaal	860	0	765	0	0	0	0

ZuidasDok

Zie hiervoor de verstrekte onderbouwing bij uitgavenartikel 17.08.

Artikel 18 Overigen uitgaven en ontvangsten

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Dit artikel bevat een aantal uiteenlopende onderwerpen.

Het projectartikel is gerelateerd aan de beleidsartikelen 18 Scheepvaart en havens (Intermodaal vervoer) en 22 Externe veiligheid en risico's (Externe veiligheid) van de Begroting hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 18 Overige uitgaven (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Verplichtingen	276.524	231.906	271.880	330.722	307.792	157.402	173.278
Uitgaven	287.566	242.089	272.602	330.151	307.243	157.290	172.969
Waarvan juridisch verplicht:			100%				
<i>18.02 Beter Benutten</i>			49.872	124.723	124.723		
<i>18.03 Intermodaal vervoer</i>	795	7.484	852				
<i>18.04 Gebiedsgerichte aanpak (UPR)</i>	842	2.027					
<i>18.05 Railinfrabeheer</i>		1					
<i>18.06 Externe veiligheid</i>	104	3.435	1.995	2.005	1.996	1.000	865
<i>18.07 Mobiliteitsonafhankelijke kennis en expertise</i>	0	306	42	42	42	42	36
<i>18.07.01 Nationale basisinform.voorz. en ov. uitgaven.</i>		168	42	42	42	42	36
<i>18.07.02 Subsidies algemeen</i>		138					
<i>18.08 Netwerkoverstijgende kosten</i>	285.824	228.836	219.841	203.381	180.482	156.248	153.727
<i>18.08.01 Apparaatskosten RWS</i>	218.424	205.235	200.208	174.107	152.124	136.382	131.081
<i>18.08.02 Overige netwerkoverstijgende kosten</i>	67.400	23.601	19.633	29.274	28.358	19.866	22.646
<i>18.11 Investeringsruimte</i>	0	0	0	0	0	0	0
<i>18.11.01 Programmaruimte</i>							
<i>18.11.02 Beleidsruimte</i>							
<i>18.12 Nader toe te wijzen BenO en Vervanging</i>	0	0	0	0	0	0	0
<i>18.12.01 Beheer en onderhoud</i>							
<i>18.12.02 Vervanging</i>							
<i>18.13 Tol gefinancierde uitgaven</i>							18.341
<i>18.14 Minregel: rentevrijval</i>							
Van totale uitgaven							
– Bijdrage aan agentschap RWS	276.424	219.958	212.497	187.316	166.068	150.237	145.026
– Restant	11.142	22.130	60.105	142.835	141.175	7.053	27.943
18.09 Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	18.341
<i>18.09.01 Ontvangsten</i>							
<i>18.09.02 Tolopgave</i>							18.341
18.10 Saldo van de afgesloten rekeningen	147.317	- 12.263					

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op het niveau van artikelonderdeel. In de verdiepingsbijlage bij de begroting zijn de mutaties op hetzelfde detailniveau toegelicht voor de periode tot en met 2028.

Bedragen x € 1.000

			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
18	Overige uitgaven	uitgaven	272.602	330.151	307.243	157.290	172.969	172.862	374.576
18.01	Saldo afgesloten rekeningen		0	0	0	0	0	0	0
18.02	Beter Benutten		49.872	124.723	124.723	0	0	0	0
18.03	Intermodaal vervoer		852	0	0	0	0	0	0
18.06	Externe veiligheid		1.995	2.005	1.996	1.000	865	763	0
18.07	Mobiliteitsonafh. Kennis en expertise		42	42	42	42	36	36	0
18.08	Netwerkoverstijgende kosten		219.841	203.381	180.482	156.248	153.727	153.722	154.174
18.11	Investeringsruimte		0	0	0	0	0	0	- 1
18.12	Nader toe te wijzen BenO en Vervanging		0	0	0	0	0	0	266.061
18.13	Tol gefinancierde uitgaven		0	0	0	0	18.341	18.341	18.342
18.14	Minregel: rentevrijval		0	0	0	0	0	0	- 64.000
18.09	Tolopgave	Ontvangsten	0	0	0	0	18.341	18.341	18.342

(vervolg) Bedragen x € 1.000

			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
18	Overige uitgaven	uitgaven	515.860	536.104	528.822	529.515	529.491	509.327	560.051
18.01	Saldo afgesloten rekeningen		0	0	0	0	0	0	0
18.02	Beter Benutten		0	0	0	0	0	0	0
18.03	Intermodaal vervoer		0	0	0	0	0	0	0
18.06	Externe veiligheid		0	0	0	0	0	0	0
18.07	Mobiliteitsonafh. Kennis en expertise		0	0	0	0	0	0	0
18.08	Netwerkoverstijgende kosten		154.964	155.077	147.911	148.604	148.579	148.758	146.320
18.11	Investeringsruimte		0	0	- 1	- 1	0	0	- 1
18.12	Nader toe te wijzen BenO en Vervanging		406.554	406.554	406.439	406.439	406.439	386.096	439.259
18.13	Tol gefinancierde uitgaven		18.342	38.473	38.473	38.473	38.473	38.473	38.473
18.14	Minregel: rentevrijval		- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000
18.09	Tolopgave	Ontvangsten	18.342	38.473	38.473	38.473	38.473	38.473	38.473

18.02 Beter Benutten

Motivering

In het nieuwe regeerakkoord is afgesproken dat het programma Beter Benutten wordt voortgezet. In de brief bezuinigingen Infrastructuurfonds van 13 februari 2013 (Kamerstukken II, 2012/13, **33 400 A, nr. 48**) wordt vermeld dat Bereikbaarheidsknelpunten niet alleen met grootschalige infrastructuurprojecten worden aangepakt maar dat breed en creatief gezocht wordt naar mogelijke oplossingen. Gedacht wordt aan de slimme aanpak gericht op gedragsverandering in het kader van het programma Beter Benutten.

Tussen Rijk en regio's is op 6 maart 2014 bestuurlijk afgesproken om gezamenlijk in de jaren 2015 tot en met 2017 hiervoor € 600 miljoen beschikbaar te stellen. De invulling van dit pakket zal in ieder geval onder dezelfde voorwaarden als het eerste regiopakket vorm krijgen, waarbij de eerste ervaringen van het huidige programma mee worden genomen.

De focus van het vervolgprogramma Beter Benutten ligt op de 12 regio's die de meeste spitsdrukte kennen. Voor het vervolg van beter Benutten is landelijk de volgende programma ambitie afgesproken: tenminste 10% vermindering van de reistijd van deur tot deur op de belangrijkste gesignaleerde knelpunten in de spits op de weg in de periode 2015 tot en met 2017. Dit ten opzichte van een situatie zonder het vervolgprogramma Beter Benutten. Over het vervolgprogramma is de Kamer per brief van 26 maart 2014 geïnformeerd (Kamerstukken II, 2013/14, **33 750 A, nr. 67**).

Op basis van Plannen van Aanpak die de regio's opstellen en waarin afspraken worden gemaakt tussen Rijk en regio zijn en worden de financiële middelen aan de regio's ter beschikking gesteld.

De werkwijze van Beter Benutten kenmerkt zich door:

- Het uitvoeren vooraf van een verkeerskundige analyse op resterende knelpunten in de Beter Benutten regio's;
- Duidelijke doelstelling (zowel qua effect als betrokkenheid werkgever/werknemers);
- Samenwerking met de regio's;
- Eisen cofinanciering als wel eisen aan de regionale uitvoeringsorganisatie;
- Zicht op doelgroepen en motieven voor gedragsverandering.

18.03 Intermodaal vervoer

Motivering

Realisatie van de doelen is in belangrijke mate afhankelijk van andere factoren, zoals het gedrag van verladers, vervoerders en consumenten en bestuurlijke afspraken over het ruimtelijk beleid. Het effect van deze beleidsdoelstelling is dat de bereikbaarheid van economisch belangrijke gebieden verbetert.

Producten

RSC Maasvlakte

Uit het BCI-onderzoek Goederenvervoer per spoor, marktontwikkelingen en beleid (2009) komt naar voren dat spoorgoederenknooppunten in het achterland een belangrijke rol kunnen spelen voor het havennetwerk en voor binnenlandse verladers in het achterland. Als vervolg hierop is in

2010 een beleidskader spoorgoederenknooppunten ontwikkeld met een beleidsvisie op de ontwikkeling van spooraansluitingen, railterminals, openbare laad- en losplaatsen, greenports en dergelijke. In 2012–2013 is een stimuleringsprogramma voor railterminals tot uitvoering gekomen.

Container Transferium Alblasserdam

Het Container Transferium Alblasserdam is gelegen aan de belangrijkste Europese binnenvaartcorridor Rijn/Maas-Main-Donau. Om de veiligheid en de betrouwbaarheid van deze corridor te garanderen en de private investeringsbereidheid voor de totale projectkosten te behouden, heeft lenM zich bereid verklaard om (een deel van) de hieruit voortvloeiende extra investeringen te financieren.

Als gevolg van een aangepaste terminal lay-out zijn de taakstellende bijdragen van het Rijk en de provincie Zuid-Holland gereduceerd. Omdat het initiële bedrag is gefinancierd uit artikel 15 Hoofdvaarwegen wordt de vrijval (€ 2 miljoen) aan de investeringsruimte (15.07) van hoofdvaarwegen toegevoegd.

Projectoverzicht Intermodaal vervoer

Projectomschrijving	Totaal		t/m 2013	2014	2015	2016	2017	Budget in € mln			Oplevering	
	huidig	vorig						2018	2019	later	huidig	vorig
Multi- en modaalvervoer												
Container Transferium												
Alblasserdam	3	5	1	4	-2						2015	2014
RSC Maasvlakte	8	8	1	4	3						2014	2014
Totaal	11		3	7	1	0	0	0	0	0		
Begroting (IF 18.03.01)				7	1	0	0	0	0	0		

18.06 Externe veiligheid

Motivering

Het budget is bestemd voor het oplossen van externe veiligheidsknelpunten in het kader van de Nota Vervoer Gevaarlijke Stoffen (NVGS, Kamerstukken II, 2005/06, 30 373, nr. 2). De opgenomen kasreeks heeft betrekking op het RWS-programma «aankopen en saneren van kwetsbare objecten in het kader van basisnet».

Producten

Saneringsopgave voor Basisnet vervoer gevaarlijke stoffen tot en met 2035.

18.08 Netwerkoverstijgende kosten

Motivering

Op dit artikelonderdeel worden de netwerkoverstijgende apparaatskosten (inclusief afschrijving en rente) en overige netwerkoverstijgende kosten van RWS verantwoord. Het gaat hierbij om zowel de kosten die met de overhead van RWS gemoeid zijn als bepaalde onderdelen van Landelijke taken die een netwerk overstijgend karakter kennen. Deze kosten hebben niet alleen betrekking op de activiteiten die verricht worden voor het Infrastructuurfonds, maar hebben tevens betrekking op de activiteiten voor het Deltafonds.

18.11 Investeringsruimte

Motivering

Op dit artikel werd de voor het Infrastructuurfonds beschikbare investeringsruimte tot en met 2028 verantwoord. In de brief bezuinigingen Infrastructuurfonds van 13 februari 2013 (Kamerstukken II, 2012/13, 33 400 A, nr. 48) is per modaliteit de ruimte afgeleid voor nieuwe investeringen en risico's. Bij Voorjaarsnota 2013 zijn hiertoe vervolgens per modaliteit aparte artikelonderdelen «Investeringsruimte» geïntroduceerd.

18.12 Nader toe te wijzen BenO en Vervanging

Motivering

Op dit artikelonderdeel zijn noodzakelijke middelen opgenomen voor Vervanging en Renovatie. Deze middelen kunnen nog niet worden toegewezen aan de afzonderlijke netwerken. Op een later moment worden deze middelen toegewezen aan het artikel 12 Hoofdwegennet, artikel 15 Hoofdvaarwegennet van het Infrastructuurfonds. Toewijzing van deze middelen zal geschieden op grond van een nadere onderbouwing van de onderhouds- en vervangingsbehoefte per netwerk. Om dit mogelijk te maken wordt door RWS onder meer een inventarisatie gemaakt van de

ouderdom en de te verwachten restlevensduur van de infrastructurele objecten.

18.13 Tol gefinancierde uitgaven

Motivering

Op dit artikel zijn de uitgaven opgenomen die uit tol gefinancierd worden bij de projecten ViA15 en NWO. Uit behoedzaamheid wordt deze uitgavenruimte pas als dekking ingezet op artikel 12 Hoofdwegennet na het afronden van de aanbesteding van de DBFM-contracten (Financial close). Dit artikelonderdeel is gekoppeld aan het ontvangstenartikel 18.09.02 Tolopgave.

18.14 Minregel rentevrijval

Motivering

Met het in 2009 uitgekeerde superdividend van NS (€ 1,4 miljard) is een eeuwig lopende schuld van ProRail afgelost. De rentevrijval die door deze aflossing ontstond binnen het Infrastructuurfonds tot en met 2020 werd daarbij ingezet voor de financiering van spoorambities (Kamerstukken II, 2009/10, **28 165, nr. 105**). Er vindt bij deze begroting een correctie plaats op Infrastructuurfonds voor de rentevrijval in de periode 2021–2028 (€ 64 miljoen per jaar). De verlaging wordt voorlopig technisch verwerkt via een minregel op artikel 18. Bij verlenging van het Infrastructuurfonds zal de minregel ingepast worden binnen de begroting van het Infrastructuurfonds.

Artikel 19 Bijdragen andere begrotingen Rijk

Omschrijving van de samenhang in het beleid

Op dit artikel worden de ontvangen bijdragen verantwoord die ten laste van de Begroting hoofdstuk XII komen. De doelstellingen van het onderliggende beleid zijn terug te vinden in de Begroting hoofdstuk XII.

Het productartikel is gerelateerd aan artikel 26 Bijdragen aan de Investeringsfondsen op de Begroting hoofdstuk XII.

Budgettaire gevolgen van de uitvoering van art. 19 Bijdrage andere begrotingen Rijk (x € 1.000)							
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ontvangsten	5.722.871	5.842.231	5.329.360	5.606.372	6.040.426	5.594.213	5.742.309
19.09 Ten laste van begroting lenM	5.722.871	5.842.231	5.329.360	5.606.372	6.040.426	5.594.213	5.742.309

Onderstaand zijn de beschikbare budgetten tot en met 2028 per jaar gepresenteerd op artikelonderdeelniveau. De mutaties zijn in de verdiepingsbijlage bij de begroting op hetzelfde detailniveau tot en met 2028 toegelicht.

Bedragen x € 1.000									
			2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
19	Bijdragen andere begrotingen Rijk								
19.09	Ontvangsten	Ontvangsten	5.329.361	5.606.373	6.040.427	5.594.211	5.742.309	5.907.875	5.225.323

(vervolg) Bedragen x € 1.000									
			2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
19	Bijdragen andere begrotingen Rijk								
19.09	Ontvangsten	Ontvangsten	5.484.780	5.479.489	5.380.244	5.362.977	5.366.592	5.373.674	5.365.621

19.09 Bijdragen ten laste van Begroting hoofdstuk XII

Motivering

Dit begrotingsartikel is technisch van aard.

4. DE BIJLAGEN

BIJLAGE 1 VOEDING VAN HET INFRASTRUCTUURFONDS EN BEGROTINGSTAAT PER PRODUCTARTIKELONDERDEEL

INFRASTRUCTUURFONDS		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bedragen x € 1 000															
12	Hoofdwegen	2.293.979	1.935.634	2.421.527	2.152.256	2.745.942	3.291.954	2.316.420	2.633.602	2.421.370	2.382.186	2.205.849	2.085.084	2.024.863	2.122.256
12.01	Verkeersmanagement	4.038	3.617	3.617	3.617	3.618	3.617	3.614	3.611	3.610	3.609	3.607	3.607	3.607	3.615
12.02	Beheer, onderhoud en vervanging	658.195	605.451	543.436	528.116	501.659	483.547	454.157	454.031	454.031	454.152	454.451	427.976	682.668	430.267
12.03	Aanleg	723.322	440.657	935.060	862.100	1.548.085	2.163.221	1.082.928	1.512.989	1.362.607	1.290.724	1.095.693	931.751	395.032	350.524
12.04	GLVPPS	545.431	527.315	595.329	395.843	333.259	280.398	276.481	246.065	238.753	220.928	245.892	327.917	176.853	283.995
12.06	Netwerkgebonden kosten HWVN	424.674	419.242	414.248	411.795	411.554	411.479	411.342	411.863	412.072	412.768	413.173	413.163	413.199	411.927
12.07	Investeringsruimte	- 61.881	- 60.648	- 60.163	- 49.215	- 52.233	- 50.308	87.898	5.000	- 50.703	5	- 6.967	- 19.330	353.524	672.328
12.09	Ontvangsten	533.670	87.200	66.346	28.414	38.276	226.716	719	64.019	719	719	719	719	0	0
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	1.760.309	1.848.434	2.355.181	2.123.842	2.707.666	3.065.238	2.315.701	2.569.583	2.420.651	2.381.467	2.205.130	2.084.365	2.024.863	2.122.256
13	Spoorwegen	2.387.881	2.464.491	2.238.605	2.207.063	1.933.701	1.790.138	1.469.637	1.359.403	1.613.478	1.783.330	1.787.309	1.853.443	1.906.176	2.008.502
13.02	Beheer, onderhoud en vervanging	1.240.257	1.319.800	1.167.051	1.110.815	1.185.320	1.162.653	1.169.571	1.174.223	1.177.245	1.197.156	1.196.858	1.197.926	1.165.259	1.147.811
13.03	Aanleg	952.335	972.202	910.500	940.776	569.774	439.964	81.391	- 33.954	211.020	293.257	316.907	382.762	418.967	209.947
13.04	GLVPPS	147.026	146.990	146.983	153.491	156.679	163.889	164.821	166.200	167.591	169.444	170.408	170.408	169.667	189.427
13.07	Rente en aflossing	48.397	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597
13.08	Investeringsruimte	- 134	8.912	- 2.526	- 14.626	5.331	7.035	37.257	36.337	41.025	107.476	86.539	85.679	135.686	474.720
13.09	Ontvangsten	232.720	171.161	193.583	192.830	204.490	202.884	207.681	210.507	213.240	215.862	177.953	177.953	177.953	177.953
	Concessie HSL	160.047	104.661	113.105	120.330	125.436	130.384	135.181	138.007	140.740	143.362	105.453	105.453	105.453	105.453
	Overige ontv.	72.673	72.500	80.478	72.500	79.054	72.500	72.500	72.500	72.500	72.500	72.500	72.500	72.500	72.500
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	2.155.161	2.287.330	2.045.022	2.014.223	1.729.211	1.587.254	1.261.956	1.148.896	1.400.238	1.568.068	1.609.356	1.675.490	1.728.223	1.830.549
14	Regionaal, lokale infrastructuur	181.447	273.935	348.376	341.694	248.418	218.512	82.518	135.853	120.885	10.228	43.935	74.529	99.201	132.200
14.01	Grote regionaal/lokale projecten	118.082	107.330	196.914	211.842	113.400	168.629	73.269	135.853	120.885	10.228	43.935	74.529	99.201	132.200
14.02	Regionale mobiliteitsfondsen	0	0	0	0	0	9.076	0	0	0	0	0	0	0	0
14.03	RSP-ZZL; pakket bereikbaarheid	63.365	166.605	149.462	129.852	135.018	40.807	9.249	0	0	0	0	0	0	0
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	181.447	273.935	348.376	341.694	248.418	218.512	82.518	135.853	120.885	10.228	43.935	74.529	99.201	132.200
15	Vaarwegen	883.428	741.836	692.846	638.590	630.935	511.941	779.258	686.475	696.818	667.063	816.006	885.226	927.365	586.565
15.01	Verkeersmanagement	7.516	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380
15.02	Beheer, onderhoud en vervanging	394.852	347.047	264.581	233.719	199.971	214.772	233.454	233.156	217.459	254.775	225.369	225.354	220.221	250.499
15.03	Aanleg	251.126	156.212	197.165	163.631	193.027	95.501	309.918	209.457	235.378	99.489	306.882	399.141	391.494	0
15.06	Netwerkgebonden kosten HWVN	246.589	244.533	242.728	241.145	240.989	241.087	243.061	243.298	243.400	243.925	244.179	244.172	244.192	243.390
15.07	Investeringsruimte	- 16.655	- 14.336	- 10.008	- 8.285	- 11.442	- 7.799	- 15.555	- 7.816	- 7.799	60.494	31.196	8.179	63.078	84.296
15.09	Ontvangsten	26.980	15.415	14.510	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	856.448	726.421	678.336	638.590	630.935	511.941	779.258	686.475	696.818	667.063	816.006	885.226	927.365	586.565
17	Megaprojecten	143.740	164.978	341.547	350.937	327.375	430.327	505.541	491.155	369.141	275.470	206.148	162.194	123.168	172.473
17.02	Beuweroute	5.055	5.055	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17.03	Hoge snelheidslijn HSL	614	765	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17.06	PMR	3.482	3.513	3.529	3.533	476	485	2.831	2.831	2.831	2.836	2.836	2.836	2.836	73.821
17.07	ERTMS Landelijke invoer	40.000	30.000	221.162	242.153	230.473	274.148	323.000	307.000	247.000	185.000	150.000	125.000	100.000	70.000
17.08	ZuidasDok	94.589	125.645	116.856	105.251	96.426	155.694	179.710	181.324	119.310	87.634	53.312	34.358	20.332	28.652
17.09	Ontvangsten	40.347	24.877	35.279	32.363	55.924	59.919	75.886	44.700	25.875	12.401	8.641	6.230	0	0
	Bijdrage van hfdst XII (art 26)	103.393	140.101	306.288	318.574	271.451	370.408	429.655	446.455	343.266	263.069	197.507	155.964	123.168	172.473
18	Overige uitgaven	272.602	330.151	307.243	157.290	172.969	172.862	374.576	515.860	536.104	528.822	529.515	529.491	509.327	560.051
18.01	Saldo afgesloten rekeningen	49.872	124.723	124.723	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.02	Beter Benutten	852	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.03	Intermodaal vervoer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

INFRASTRUCTUURFONDS

Bedragen x € 1 000	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
18.06	1.995	2.005	1.996	1.000	865	763	0	0	0	0	0	0	0	0
18.07	42	42	42	42	36	36	0	0	0	0	0	0	0	0
18.08	219.841	203.381	180.482	156.248	153.727	153.722	154.174	154.964	155.077	147.911	148.604	148.579	148.758	146.320
18.11	0	0	0	0	0	0	-1	0	0	-1	-1	0	0	-1
18.12	0	0	0	0	0	0	266.061	406.554	406.554	406.439	406.439	406.439	386.086	439.259
18.13	0	0	0	0	18.341	18.341	18.342	18.342	38.473	38.473	38.473	38.473	38.473	38.473
18.14	0	0	0	0	0	0	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000
18.09														
	0	0	0	0	18.341	18.341	18.342	18.342	38.473	38.473	38.473	38.473	38.473	38.473
	272.602	330.151	307.243	157.290	154.628	154.521	356.234	497.518	497.631	490.349	491.042	491.018	470.854	521.578
19														
19.09														
	5.329.361	5.606.373	6.040.427	5.694.211	5.742.309	5.907.875	5.225.323	5.484.780	5.479.489	5.380.244	5.362.977	5.366.592	5.373.674	5.385.621
	6.163.077	5.911.025	6.350.144	5.847.820	6.059.340	6.415.734	5.527.950	5.822.348	5.757.796	5.647.699	5.588.762	5.589.967	5.590.100	5.582.047
	6.163.077	5.911.026	6.350.144	5.847.817	6.059.340	6.415.735	5.527.951	5.822.348	5.757.796	5.647.699	5.588.762	5.589.966	5.590.100	5.582.047
	5.329.361	5.606.371	6.040.426	5.694.213	5.742.309	5.907.874	5.225.322	5.484.780	5.479.489	5.380.244	5.362.976	5.366.592	5.373.674	5.385.621

BIJLAGE 2. VERDIEPINGSBIJLAGE

Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Ontwerpbegroting 2014		19.189	20.674	20.258	20.257	20.257	20.259	20.257	20.301	20.275	20.261	20.247	20.220	20.221	20.218	20.303	
artikelonderdeel 12.01		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Verkeersmgt.		19.189	20.674	20.258	20.257	20.257	20.259	20.257	20.301	20.275	20.261	20.247	20.220	20.221	20.218	20.303	
Stand eerste suppletioire wet 2014 artikelonderdeel 12.01		232	250	245	245	245	245	245	246	245	245	245	245	245	245	246	3
Verkeersmgt.		-16.886	-16.886	-16.886	-16.885	-16.885	-16.886	-16.885	-16.933	-16.909	-16.896	-16.883	-16.888	-16.859	-16.934	-16.856	33
Verwerking index 2014		232	-16.636	-16.641	-16.640	-16.640	-16.641	-16.640	-16.688	-16.664	-16.651	-16.638	-16.613	-16.614	-16.611	-16.689	
Landelijke taken RWS		19.421	4.038	3.617	3.617	3.617	3.618	3.617	3.613	3.611	3.610	3.609	3.607	3.607	3.607	3.614	
Mutaties Miljoennota 2015		624.755	566.080	455.869	492.944	483.143	489.516	489.403	407.863	407.777	407.751	421.610	453.339	453.339	453.331	458.030	
Beheer, onderhoud & verv.		3.431	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletioire wet 2014 artikelonderdeel 12.02		628.186	566.080	455.869	492.944	483.143	489.516	489.403	407.864	407.778	407.752	421.610	453.340	453.340	453.332	458.031	
Beheer, onderhoud & verv.		-328	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Overboekingen binnen		-328	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Verwerking index 2014		85.493	7.569	5.516	5.965	5.846	5.923	5.922	4.935	4.934	4.934	5.101	5.485	5.485	5.485	5.542	2
V+R, tranche 2, wegen		28.378	0	0	0	0	0	0	28.378	28.378	28.378	0	0	0	0	0	3
V+R, tranche 2, wegen		0	106.200	33.700	8.000	32.600	23.000	5.000	-28.378	-28.378	-13.927	-45.747	-45.747	-45.747	-45.747	-50.154	4
Overboekingen over artikelen (wegen)		35.000	0	0	0	0	0	0	35.000	35.000	0	0	0	0	0	0	5
Kaschuiven		0	-73.754	67.596	53.306	23.299	0	0	-35.000	-35.000	0	0	0	0	0	0	6
SWUING		12.809	809	6.000	6.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28
Aarsalgroei wegen		799.500	25.400	53.600	0	0	0	0	58.245	58.245	58.245	58.245	58.245	31.770	286.470	33.735	29
Cyber security		8.824	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	30
Landelijke taken RWS		41.620	92.115	149.582	50.491	44.973	12.144	-5.866	46.293	46.296	46.299	32.543	1.112	-25.363	229.337	-27.764	33
Mutaties Miljoennota 2015		669.807	658.195	605.451	543.435	528.116	501.659	483.547	454.157	454.074	454.030	454.152	454.451	427.976	682.668	430.267	
Stand ontwerpbehoorting 2015 artikelonderdeel 12.02		1.201.347	634.054	479.311	978.381	1.135.101	1.801.488	2.295.343	1.242.548	1.678.928	1.453.075	1.307.279	1.146.138	1.024.108	575.569	82.229	
Beheer, onderhoud & verv.		-348.964	25.467	91.472	-111.912	-172.508	-160.732	-12.799	-3.940	-4.645	-4.081	-3.799	-3.376	-3.235	33.821	66.508	
Aanleg		852.383	659.521	570.783	866.469	962.593	1.640.756	2.282.544	1.238.608	1.674.283	1.448.994	1.303.480	1.142.762	1.020.873	609.390	148.737	
Desalderingen wegen		110.114	141.814	0	0	0	0	-60.000	28.300	28.300	0	0	0	0	0	0	1
Overboekingen binnen		-5.672	-28.209	-31.907	23.896	-1.025	-1.266	3.250	-24.863	-47.207	-47.207	0	0	-2.350	49.000	222.258	2
Verwerking index 2014		173.114	14.923	8.608	9.437	7.264	12.508	17.110	20.245	2.982	23.486	15.082	3.031	16.903	432	7.407	3
V+R, tranche 2, wegen		0	-21.200	-33.700	-8.000	-32.600	-23.000	-5.000	28.378	28.378	13.927	45.747	45.747	45.747	45.747	50.154	4
Overboekingen over artikelen (wegen)		24.582	3.281	16.068	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5
Kaschuiven		0	31.339	111.109	7.171	112.516	-63.611	-5.074	-45.927	10.719	11.300	62.763	-8.223	-92.608	-2.735	-94.813	6
SWUING		-809	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	-6.000	28
Aarsalgroei wegen		-797.534	-77.300	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	-53.600	29
Overboeking met HXII; wegen		-8.835	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31
Generale kasschuif		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	35
Conversie ZuidasDok		-660.335	-41.519	-66.765	-39.257	-40.205	-17.301	-69.608	-75.247	-97.844	-62.928	-46.255	-28.379	-25.043	-20.332	-28.652	36
Mutaties Miljoennota 2015		-63.517	63.799	-130.125	68.592	-100.492	-92.670	-119.322	-155.679	-161.295	-86.387	-12.758	-47.069	-89.121	-214.358	201.785	

Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Stad ontvooftbegroting 2015 artikelonderdeel 12.09 Ontvangsten		141.028	533.670	87.200	66.346	28.414	38.276	226.716	719	64.019	719	719	719	719	0	0	

Artikel 12 Hoofdwegen

1. Desalderingen wegen
  - A2 Holendrecht: In 2008 zijn bestuurskkoorden gesloten tussen Rijk en provincies. Hierbij is afgesproken dat de provincie Utrecht € 20 miljoen bijdraagt aan het project A2 Holendrecht – Ouderrijn. De rijksbijdrage aan het project is hiermee destijds niet verlaagd.
  - Sluiskil: Conform het advies van de commissie van wijzen ontvangt lenM vanuit Vlaanderen € 15,7 miljoen. De bijdrage wordt door Vlaanderen aan de Vlaams-Nederlandse Scheldec commissie (VNSC) overgemaakt en dan door de VNSC aan lenM.
  - A1 Apeldoorn – Azelo: Met de provincies Overijssel en Gelderland, en de regio Twente is afgesproken dat zij in een bijdrage leveren van € 142 miljoen aan dit project. Dit is vastgelegd in een bestuursovereenkomst. Een bedrag van € 28,5 miljoen wordt in 2024 terugbetaald aan provincie Overijssel en Gelderland.
  - SAA: Dit betreft een bijstelling van de ontvangsten voor het deeltraject 5 Amstelveen (– € 60 miljoen).
  - A28/A1 Knooppunt Hoewelaken: Dit betreft de bijdrage van de regio (€ 28,3 miljoen).
2. Overboekingen binnen wegen

Dit betreft diverse verschuivingen binnen artikel 12 Wegen tussen aanleg en de overige artikelonderdelen. Het betreft:

  - Dekking korting prijsbijstelling (naar aanleiding van begrotingsakkoord 2014).
  - Aanvullende dekking van de nalevingskosten SWUNG (€ 77 miljoen) voor de periode tot en met 2028.
  - Ophoging van verschillende taakstellende projectbudgetten (onder andere Zuidelijke Ringweg Groningen, A2 Passage Maastricht, A27 Houten-Hooipolder, N35 Nijverdal – Wierden).
  - Voor verschillende projecten is naar aanleiding van bestuurlijke afspraken met regionale partners in deze begroting budget gereserveerd (Landzijdige bereikbaarheid Lelystad Airport en Eindhoven Airport, Aansluiting A58 Goes).
  - Verlaging van de toltarieven bij de A12/A15 Ressen – Oudbroeken (€ 12 miljoen).
  - Verwerking van het saldo van mee- en tegenvallers binnen het realisatieprogramma.
  - De verwachte opbrengsten door vermindering van de inhuur zal optreden bij de externe productkosten (EPK) bij aanlegprojecten. Dit leidt tot een jaarlijkse afname van het EPK planuitwerkingsbudget bij HWN van € 1,0 miljoen en bij HVWN van € 0,4 miljoen.
3. Prijsbijstelling tranche 2014

Net als in de vorige begroting dekt lenM de korting op de prijsbijstelling tranche 2014 uit de resterende investeringsruimte per investeringsdomein. Er resteert dan een kasprobleem. lenM lost dit uiterlijk bij ontwerpbegroting 2017 op, maar zo mogelijk bij de eerstvolgende herijking van het investeringsprogramma. In het uitvoeringsjaar wordt een risico op een kasoverschrijding ter omvang van het minbedrag in de begroting geaccepteerd.
4. Vervanging en Renovatie (V&R), tranche 2, wegen

In deze begroting is aan het Programma voor Vervangingen en Renovaties een tweede tranche projecten voor het Hoofdwegenet toegevoegd. Deze projecten worden voor 2020 uitgevoerd. Voor V&R, tranche 2 zijn na 2020 middelen gereserveerd op de begroting. Om deze reden wordt een kasschuif voorgesteld vanuit de periode na 2020 naar de periode 2014–2020.

5. Overboeking over artikelen (wegen)
  - Voor een aanbestedingstegenvaller bij V&R project Velsertunnel wordt € 35 miljoen uit de reservering op artikel 18.12 van het IF voor het Programma Vervangingen en Renovaties toegevoegd aan het budget voor Tranche 1, waarvan project A22 Velsertunnel deel uitmaakt.
  - Overboeking vanuit IF13 naar IF12 voor PUB Autoparkeergarage Zuidas Dok en A10 Zuidas (totaal € 22,5 miljoen).
  - Overboeking van IF12 naar IF13 voor het Beter Benutten project Kort Volgen Utrecht Harderwijk (€ 2,1 miljoen).
6. Kasschuiven
Om voor alle modaliteiten tot een sluitende programmering te komen, zijn budgettaire neutrale kasschuiven over de diverse jaren tussen alle modaliteiten in het Infrastructuurfonds noodzakelijk.
28. SWUNG
Bij begroting 2014 is € 109 miljoen voor SWUNG aan BenO toegevoegd. Over de resterende budgetbehoefte was nog onzekerheid. De raming voor naleving SWUNG is geactualiseerd. Dit vergt € 77 miljoen voor de periode 2015–2028 ten laste van de Investeringsruimte Wegen. Hiervan wordt € 12 miljoen naar BOV overgeboekt (huidige SLA periode). Restant blijft gereserveerd binnen PUV.
29. Areaalgroei wegen
Voor de consequenties areaaluitbreiding op beheer en onderhoud van het hoofdwegennet is in de begroting 2014 binnen het artikelonderdeel voor verkenningen en planuitwerkingen (IF 12.03.02) een reservering getroffen, zie hiertoe bijlage 5 van de Infrastructuurbegroting 2014. Inmiddels is de omvang van de consequenties van areaalgroei op beheer en onderhoud van projecten met openstelling voor 2016 bekend. De middelen ter dekking van het beheer en onderhoud van deze areaalgroei inclusief de structurele doorwerking tot en met 2028 van € 799,5 miljoen worden in deze begroting overgeboekt van het artikelonderdeel voor verkenningen en planuitwerkingen naar het artikelonderdeel voor Beheer en Onderhoud (IF 12.02.01). De middelen tot en met 2016 (huidige SLA-periode) zijn met een kasschuif in de juiste jaren geplaatst. Voor de doorwerking van het beheer en onderhoud in de jaren daarna, zullen in de volgende begrotingen kasschuiven worden doorgevoerd om ook deze middelen in de juiste jaren beschikbaar te krijgen.
30. Cyber security
Beveiligd Werken richt zich op het «in control» brengen en houden van de missiekritieke systemen (MKS) en Industriële Automatisering ter ondersteuning van de maatschappelijk vitale en primaire processen van RWS. Missie Kritieke Systemen zijn ICT systemen die een essentiële rol spelen in een informatieketen (mensen, processen en techniek). Onderdeel hiervan is het voldoen aan de eisen van informatiebeveiliging (Cyber Security). In dit kader is nu € 21 miljoen vrijgemaakt voor die werkzaamheden die in 2014 noodzakelijk zijn.
31. Overboeking met Begroting hoofdstuk XII: wegen
Voor de IODS-kwaliteitsprojecten (Integrale Ontwikkeling Delft-Schiedam; Bestuurlijke Overeenkomst bij het Tracébesluit A4 Delft-Schiedam) «Sanering verspreid liggend glas» en «Groen ondernemen» wordt een bijdrage gedaan (2e tranche) aan de gemeente Midden-Delfland. Deze middelen worden via BZK in het Gemeentefonds gestort zoals ook bij de 1e tranche is gebeurd.
32. Loonbijstelling 2014
Dit betreft de toevoeging van de aan het Infrastructuurfonds uitgekeerde loonbijstelling 2014.

33. Landelijke Taken RWS
In het kader van de transparantie van de budgetten voor verkeersmanagement en beheer en onderhoud, zijn deze in de begroting intracomptabel inzichtelijk gemaakt. Hiertoe zijn de Landelijke taken van RWS zoals opgenomen in de artikelonderdelen Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud geraamd onder de Overige Netwerkgebonden Kosten. De verdeling naar ondermeer Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud is extracomptabel inzichtelijk gemaakt in de bijlage beheer, onderhoud, vervanging en renovatie bij de begroting
34. Maatwerk KNMI
Betreft afname meteorologische producten en diensten van KNMI voor uitvoering diverse taken RWS waaronder gladheidbestrijding. Deze dienstverlening werd aanvankelijk tussen agentschappen gefactureerd maar conform sturingafspraken nu door middel van budgettaire overboeking toegevoegd aan het KNMI.
35. Generale kasschuif
Bij Voorjaarsnota 2014 is een kasschuif van € 250 miljoen van 2014 naar 2016 (€ 150 miljoen) en 2017 (€ 100 miljoen) verwerkt. Bij het opstellen van de Miljoenennota bleek dat er binnen de volledige Rijksbegroting nog ruimte was om – aanvullend op deze reeds verwerkte kasschuiven – de budgettaire dip in 2016 verder te verlichten. Om deze reden wordt aanvullend € 40 miljoen versneld van 2017 naar 2016.
36. Conversie ZuidasDok
De budgetten voor het integrale project ZuidasDok worden met een specifiekeerschikking van artikel 12 (Hoofdwegennet) en artikel 13 (Spoor) overgeheveld naar het projectartikel 17.08 voor het integrale project ZuidasDok. Hiermee worden alle budgetten voor het project ZuidasDok begroot en verantwoord op één artikel. Daarnaast draagt het bij aan efficiënte projectadministratieve, conform de bestuurs-overeenkomst van 9 juli 2012. In de bestuursovereenkomst is ook vastgelegd dat de gemeente Amsterdam, stadsregio Amsterdam en de provincie Noord-Holland een bijdragen leveren aan het project. De bijdragen van de regio worden nu tevens verwerkt in de begroting van het Infrastructuurfonds.

Artikel 13 Spoorwegen	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 13.02																		
Beheer, onderh. & verv.			1.264.028	1.239.246	1.147.798	1.244.635	1.319.480	1.145.680	1.291.516	1.188.875	1.184.382	1.179.647	1.234.730	1.226.341	1.237.905	1.239.094	1.198.353	
Mutaties voorjaarsnota 2014			29.967	-34.400	-5.758	-125.088	-122.132	-72.073	-22.703	1.444	1.444	-6.056	-6.056	-6.056	-6.056	-6.056	-6.052	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 13.02																		
Beheer, onderh. & verv.			1.293.995	1.204.846	1.142.040	1.119.547	1.197.348	1.073.607	1.268.813	1.190.319	1.185.826	1.173.591	1.228.674	1.220.285	1.231.849	1.233.038	1.192.301	
Overboekingen over artikelen (spoor)	Intens./extens.	468																10
Overboeking met HXII: spoor	Intens./extens.	1.173																11
Kasschuiven	Intens./extens./neutraal	0	35.038	35.411	177.760	47.504	-80.533	117.813	-106.159	-20.748	-11.603	3.654	-31.518	-23.427	-33.923	-67.779	-44.490	6
Overboekingen binnen spoor							-6.000	-6.100										9
Mutaties Miljoenennota 2015			39.679	35.411	177.760	47.504	-86.533	111.713	-106.159	-20.748	-11.603	3.654	-31.518	-23.427	-33.923	-67.779	-44.490	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 13.02																		
Beheer, onderh. & verv.			1.333.674	1.240.257	1.319.800	1.167.051	1.110.815	1.185.320	1.162.654	1.169.571	1.174.223	1.177.245	1.197.156	1.196.858	1.197.926	1.185.259	1.147.811	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 13.03 Aanleg																		
Mutaties voorjaarsnota 2014			980.114	1.146.898	1.118.262	1.135.420	1.020.157	824.473	588.759	397.702	299.712	497.929	479.700	463.906	509.202	462.753	171.370	
Mutaties voorjaarsnota 2014 artikelonderdeel 13.03			-49.344	-42.200	-30.478	-104.451	-128.539	-165.932	-254.509	-327.650	-311.086	-251.650	-188.932	-154.932	-129.932	-104.932	1.018	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 13.03																		
Aanleg			930.770	1.104.698	1.087.784	1.030.969	891.618	658.541	334.250	70.052	-11.374	246.279	288.768	308.974	379.270	357.821	172.388	
Desalderingen spoor	desaldering	3.067																8
Overboekingen over artikelen (spoor)	Intens./extens.	34.545																10
Verwerking index 2014	Intens./extens.	9.125				521	521	4.815	695	1.391	1.182							3
Kasschuiven	Intens./extens./desaldering	0	-25.926	-132.899	-72.537	-77.190	74.796	-89.333	108.334	18.525	10.018	-4.752	32.467	25.094	31.577	64.277	37.559	6
Desalderingen spoor	desaldering	394																8
Overboekingen binnen spoor	neutraal	5.146																9
Kasschuiven	Intens./extens.	0	-253	628	-375													6
Conversie ZuidasDok	Intens./extens.		-14.178		-34.768	-42.320	-32.683	-23.201	-26.167	-28.577	-38.780	-30.507	-28.978	-15.292	-3.085	0	0	36
Overboeking met HXII: spoor	Intens./extens.		4.000	-4.000														11
Mutaties Miljoenennota 2015			-21.366	-152.363	-115.560	-120.467	49.159	-88.767	105.714	11.339	-22.580	-35.259	3.489	7.933	3.482	61.146	37.559	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 13.03																		
Aanleg			909.404	952.335	972.204	910.502	940.777	568.774	439.964	81.391	-33.954	211.020	293.257	316.907	382.762	418.967	209.947	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 13.04																		
GIV/PPS			145.588	163.596	148.560	148.790	149.422	152.578	161.354	162.228	163.666	164.985	166.604	167.547	168.015	166.165	152.496	
Mutaties voorjaarsnota 2014			12.128	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 13.04																		
GIV/PPS			157.716	163.596	148.560	148.790	149.422	152.578	161.354	162.228	163.666	164.985	166.604	167.547	168.015	166.165	152.496	
Overboekingen over artikelen (spoor)	Intens./extens.	7.146																10
Loonbijstelling 2014	Intens./extens.	26	-5	31														32
Kasschuiven	Intens./extens.	0	-17.027	-16.001	-1.600	-1.807	4.068	4.101	2.535	2.593	2.534	2.606	2.840	2.861	2.464	3.502	6.931	6
Mutaties Miljoenennota 2015			-9.886	-16.570	-1.600	-1.807	4.068	4.101	2.535	2.593	2.534	2.606	2.840	2.861	2.464	3.502	6.931	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 13.04																		
GIV/PPS			147.830	147.026	146.960	146.983	153.490	156.679	163.889	164.821	166.200	167.591	169.444	170.408	170.479	169.667	159.427	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 13.07 Rente & afl.																		
Mutaties voorjaarsnota 2014			16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 13.07																		
Rente & afl.			-19	31.800	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2015			16.578	48.397	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 13.07																		
Rente & afl.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Artikel 13 Spoorwegen	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 13.07 Rente & aff.			16.578	48.397	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	16.597	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 13.08 Investeringsruimte Mutaties voorjaarsnota 2014 Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 13.08 Investeringsruimte Verwerking index 2014			- 8.388 0	452 0	11.704 0	- 4.527 0	- 14.389 0	12.086 0	9.746 0	37.831 0	36.773 0	40.202 0	106.599 0	83.807 0	55.394 0	127.141 0	545.503 - 76.232	
Kasschuiven	Intens./ extens./ Intens./ extens./ desalide-	7.863	3.374	1.944	1.249	523	288	- 3.903	141	- 574	- 436	823	877	863	875	886	921	3
Desalderingen spoor	Intens./ extens./ ring	0	- 488	3.015	3.322	2.471	1.679	973	290	- 370	- 949	- 1.508	- 3.789	- 4.528	- 118			6
Overboekingen binnen spoor	neutral	2.749	- 9.306	- 3.322	- 3.322	- 2.471	- 1.679	- 973	- 290	370	949	1.508	3.789	4.528	4.528	4.528	4.528	8
Kasschuiven	Intens./ extens./	17.246	- 2.585	- 1.367	- 4.041	1.478	- 535	- 2.852	- 2.852					1.869	25.000	3.131		9
Mutaties Miljoenennota 2015 Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 13.08 Investeringsruimte	Intens./ extens./	0	242	- 242	- 2.791	2.000	- 237	- 6.755	- 2.711	- 574	- 436	824	877	2.732	30.285	8.544	5.449	6
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2014 Spoorwegen			- 17.151	- 134	8.913	- 2.527	- 14.626	5.331	7.035	37.257	36.337	41.026	107.476	86.539	85.679	135.685	474.719	
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2014 Spoorwegen			2.397.939	2.566.789	2.442.941	2.540.915	2.491.267	2.151.414	2.067.972	1.803.233	1.701.130	1.899.360	2.004.230	1.958.198	1.987.113	2.011.750	2.084.318	
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2014 Spoorwegen			2.390.671	2.521.989	2.406.705	2.311.376	2.240.596	1.913.409	1.790.760	1.477.027	1.391.488	1.641.654	1.808.242	1.797.210	1.851.125	1.900.762	2.003.052	
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2015 Spoorwegen			2.390.335	2.387.881	2.464.494	2.238.606	2.207.053	1.933.701	1.790.139	1.469.637	1.359.403	1.613.479	1.785.930	1.787.309	1.853.443	1.906.175	2.008.501	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten spoorw. Mutaties voorjaarsnota 2014 Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten spoorw. Kasschuiven			65.249 70.864	236.789 0	180.483 0	193.076 0	194.509 0	198.909 0	203.174 0	207.311 0	209.558 0	219.232 - 7.500	219.573 - 7.500	180.925 - 7.500	180.925 - 7.500	180.925 - 7.500	180.925 - 7.500	
Desalderingen spoor	Intens./ extens./ ring	0	- 9.399	- 133	- 3.322	- 2.471	- 1.679	- 973	- 290	370	949	1.508	3.789	4.528	4.528	4.528	4.528	8
Mutaties Miljoenennota 2015			- 15.244	- 4.069	- 3.322	507	- 1.679	5.581	- 290	370	949	1.508	3.789	4.528	4.528	4.528	4.528	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 13.09 Ontvangsten spoorw.			120.869	232.720	177.161	193.583	192.830	204.490	202.884	207.681	210.507	213.240	215.862	177.953	177.953	177.953	177.953	

Artikel 13 Spoorwegen

3. Prijsbijstelling tranche 2014
Net als in de vorige begroting dekt lenM de korting op de prijsbijstelling tranche 2014 uit de resterende investeringsruimte per investeringsdomein. Er resteert dan een kasprobleem. lenM lost dit uiterlijk bij ontwerpbegroting 2017 op, maar zo mogelijk bij de eerstvolgende herijking van het investeringsprogramma. In het uitvoeringsjaar wordt een risico op een kasoverschrijding ter omvang van het minbedrag in de begroting geaccepteerd.
6. Kasschuiven
Om voor alle modaliteiten tot een sluitende programmering te komen, zijn budgettaire neutrale kasschuiven over de diverse jaren tussen alle modaliteiten in het Infrastructuurfonds noodzakelijk.
8. Desalderingen spoor
Deze desaldering (uitgaven/ontvangsten) betreft:
  - Een afboeking op het saldo van de bijdragen van derden voor aanlegprojecten uit het verleden (€ 13,2 miljoen). Met uitzondering van de bijdragen van provincies voor de decentrale lijnen zijn alle bijdragen van derden tot en met 2013 ontvangen en resteert er feitelijk geen saldo meer.
  - Verwerking van de opgelegde boete NS.
  - Bijstelling naar aanleiding van afrekening 2012 voor HSA en indexering contract naar prijspeil 2014 (€ 13,5 miljoen).
  - Diverse kleinere bijstellingen, met name de afrekening van aanlegprojecten.
9. Overboekingen binnen spoor
Dit betreft diverse verschuivingen binnen artikel 13 Spoor tussen aanleg en de overige artikelonderdelen. Het betreft:
  - Ophoging van verschillende taakstellende projectbudgetten (onder andere Zwolle-Herfte, GSM-R, Externe Veiligheid Drechtsteden).
  - Daarnaast is de investeringsruimte door per saldo meevallers binnen het realisatieprogramma toegenomen.
  - De actualisatie en nadere uitwerking van OV SAAL naar aanleiding van de besluitvorming over de middellange termijn resulteert in een lager benodigd budget dan tot dusverre beschikbaar. Het projectbudget is met € 30 miljoen verlaagd. Deze gelden zijn toegevoegd aan de investeringsruimte (IF 13.08).
10. Overboeking over artikelen (spoor)
  - Bij Najaarsnota 2013 is de eerste fase van de pilot geluid overgeheveld van IF 17 Megaprojecten naar IF 13 Spoorwegen. Nu wordt ook de tweede fase pilot geluid overgeheveld alsmede een aantal andere maatregelen die infraspread zal uitvoeren (€ 7,1 miljoen).
  - De overdracht beheer HSL-Zuid van IF17 naar IF13 voor de door RWS aan ProRail overgedragen werkzaamheden (€ 0,5 miljoen).
  - Overboeking vanuit IF13 naar IF12 voor PUB Autoparkeergarage Zuidas Dok en A10 Zuidas (totaal € 22,5 miljoen).
  - Overboeking van IF12 naar IF13 voor het Beter Benutten project Kort Volgen Utrecht Harderwijk (€ 2,1 miljoen).
  - Voor het project Zwolle – Herfte is € 55 miljoen dit alternatief is € 170 miljoen beschikbaar gesteld. Daarnaast is gekozen taakstellend € 55 miljoen beschikbaar te stellen voor het faciliteren van de (toekomstige) behoefte aan opstel- en servicecapaciteit. De totale investering ad. € 225 miljoen wordt voor € 70 miljoen gedekt vanuit het projectbudget Sporendriehoek Noord

Nederland (middelen Motie Koopmans), voor € 55 miljoen uit de investeringsruimte van Artikel 14 Regionaal /Lokaal.

11. Overboeking met Begroting hoofdstuk XII: spoor
Uit dit artikel worden de volgende overboekingen naar de Begroting hoofdstuk XII aangebracht voor:
  - Actieplan groei op het spoor (€ 1,2 miljoen).
32. Loonbijstelling 2014
Dit betreft de toevoeging van de aan het Infrastructuurfonds uitgekeerde loonbijstelling 2014.
36. Conversie ZuidasDok
De budgetten voor het integrale project ZuidasDok worden met een specifieke herschikking van artikel 12 (Hoofdwegennet) en artikel 13 (Spoor) overgeheveld naar het projectartikel 17.08 voor het integrale project ZuidasDok. Hiermee worden alle budgetten voor het project ZuidasDok begroot en verantwoord op één artikel. Daarnaast draagt het bij aan efficiënte projectadministratieve, conform de bestuurs-overeenkomst van 9 juli 2012. In de bestuursovereenkomst is ook vastgelegd dat de gemeente Amsterdam, stadsregio Amsterdam en de provincie Noord-Holland een bijdragen leveren aan het project. De bijdragen van de regio worden nu tevens verwerkt in de begroting van het Infrastructuurfonds.

Artikel 14 Regionaal/lokale Infra.	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 14.01 Grote reg./lok.proj.			81.566	64.920	123.828	274.627	203.174	111.980	203.096	102.757	141.218	121.259	10.365	44.199	74.780	89.443	132.427	
Mutaties voorjaarsnota 2014			28.471	-282	-845	-845	-845	-564	-141	-282	-423	-423	-141	-282	-282	-282	-282	
Stand eerste suppletioire wet 2014 artikelonderdeel 14.01 Grote reg./lok.proj.			110.037	64.638	122.983	273.782	202.329	111.416	202.955	102.475	140.796	120.837	10.224	43.917	74.498	89.161	132.145	
Overboeking over artikelen (regio/lok)	Intens./ extens./	-55.000						-10.000	-20.000	-20.000	-5.000							13
Overboeking met HXII: Regio/lok	Intens./ extens./	-9.000																14
Verwerking index 2014	Intens./ extens./	278	295	89	162	-847	101	91	91	43	58	49	4	18	31	40	55	3
Kaaschuiven	Intens./ extens./	0	38.842	53.355	-15.815	-74.021	9.412	11.893	-14.417	-9.249	-4.942	49	4	18	31	40	55	6
Mutaties Miljoenennota 2015			30.137	53.444	-15.653	-74.868	9.513	1.984	-34.326	-29.206	-4.942	49	4	18	31	40	55	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 14.01 Grote reg./lok.proj.			140.174	118.082	107.329	198.913	211.842	113.400	168.629	73.269	135.853	120.886	10.228	43.935	74.528	99.201	132.200	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 14.02 Reg./Mob.fonds.			12.992	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			5.418	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletioire wet 2014 artikelonderdeel 14.02 Reg./Mob.fonds.			18.410	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Kaaschuiven	Intens./ extens./	0	-9.076	0	0	0	0	0	9.076	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Mutaties Miljoenennota 2015			-9.076	0	0	0	0	0	9.076	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 14.02 Reg./Mob.fonds.			9.334	0	0	0	0	0	9.076	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 14.03 RSP/ZZL			147.411	55.106	216.542	166.424	139.264	118.911	40.466	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			-71.715	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste suppletioire wet 2014 artikelonderdeel 14.03 RSP/ZZL			75.696	55.106	216.542	166.424	139.264	118.911	40.466	0	0	0	0	0	0	0	0	
Overboeking over artikelen (regio/lok)	Intens./ extens./	-4.127			-4.127													13
Verwerking index 2014	Intens./ extens./	1.017				1.017												3
Kaaschuiven	Intens./ extens./	0	39.245	8.259	-45.810	-17.979	-9.412	16.107	341	9.249								6
Overboeking met HXII: Regio/lok	Intens./ extens./	-92.287																14
Mutaties Miljoenennota 2015			-53.042	8.259	-49.937	-16.962	-9.412	16.107	341	9.249	0	0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 14.03 RSP/ZZL			22.654	63.365	166.605	149.462	129.852	135.018	40.807	9.249	0	0	0	0	0	0	0	
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2014 Reg./Lok.infra.			241.969	120.026	340.370	441.051	342.438	230.891	243.562	102.757	141.218	121.259	10.365	44.199	74.780	89.443	132.427	
Totaal uitgaven stand eerste suppletioire wet 2014 Reg./Lok.infra.			204.143	119.744	339.525	440.206	341.583	230.327	243.421	102.475	140.796	120.837	10.224	43.917	74.498	89.161	132.145	
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2015 Reg./Lok.infra.			172.162	181.447	273.934	348.375	341.684	248.418	218.512	82.518	135.853	120.885	10.228	43.935	74.529	89.201	132.200	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 14.09 Ontvangsten			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Artikel 14 Regionaal/lokale Infra.	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Stand eerste supplementaire wet 2014 artikelonderdeel 14.09																		
Ontvangsten Reg./lok.infra		600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoennota 2015																		
Stand ontwerpbegroting		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
2015 artikelonderdeel 14.09		600	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ontvangsten Reg./lok.infra																		

Artikel 14 Regionaal, lokale infrastructuur

2. Prijsbijstelling tranche 2014
Net als in de vorige begroting dekt lenM de korting op de prijsbijstelling tranche 2014 uit de resterende investeringsruimte per investeringsdomein. Er resteert dan een kasprobleem. lenM lost dit uiterlijk bij ontwerpbegroting 2017 op, maar zo mogelijk bij de eerstvolgende herijking van het investeringsprogramma. In het uitvoeringsjaar wordt een risico op een kasoverschrijding ter omvang van het minbedrag in de begroting geaccepteerd.
2. Kasschuiven
Om voor alle modaliteiten tot een sluitende programmering te komen, zijn budgettaire neutrale kasschuiven over de diverse jaren tussen alle modaliteiten in het Infrastructuurfonds noodzakelijk.
13. Overboeking over artikelen (Reglok)
Dit betreft diverse verschuivingen binnen artikel 14 Reglok tussen aanleg en de overige artikelonderdelen. Het betreft:
  - uitvoeringsbesluit Knooppunt A6/A7 Joure. Hiervoor vindt een budgetoverheveling plaats van IF14 RSP naar IF12.
14. Overboeking met Begroting hoofdstuk XII: Reglok
Uit dit artikel worden de volgende overboekingen naar de Begroting hoofdstuk XII aangebracht voor:
  - Een betaling aan de Waddenveren (€ 9 miljoen). De jarenlange concurrentiestrijd tussen TSM Doeksen en Eigen Veerdienst Terschelling (EVT) is beslecht. Doeksen neemt de veerdienst over van Eigen Veerdienst Terschelling. EVT stopt met varen. Hiermee is de veerverbinding voor de komende 15 jaar veiliggesteld.
  - Voor het project FlorijnAs, een concreet project binnen het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn, vervult de gemeente Assen de rol van contracterende partij. Om deze rol te kunnen vervullen stort lenM, in lijn met 2010, 2011 en 2012, delen van het taakstellende budget in het Gemeentefonds. BZK publiceert in haar circulaire vervolgens onder het kopje Decentralisatie-uitkering RSP hoe hoog de uitkering over 2014 zal zijn. Er wordt € 2,8 miljoen afgedragen aan het BTW Compensatiefonds.
  - Het regiodeel van het Ruimtelijk Economisch Programma, onderdeel binnen het RSP, is indertijd geparkeerd op de begroting van lenM. lenM stort, in lijn met 2010, 2011 en 2012, delen van dit budget in het Provinciefonds. BZK publiceert in haar circulaire vervolgens onder het kopje Decentralisatie-uitkering RSP hoe hoog over 2014 de uitkering aan de provincies Groningen, Fryslân, Drenthe en Flevoland zal zijn.

Artikel 15 Hoofdvraagwe- net	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Ontwerpbesluit 2014 artikelonderdeel 15.01			13.819	12.263	13.122	13.122	13.122	13.122	13.122	13.133	13.133	13.133	13.133	13.133	13.133	13.133	13.133	
Verkeersmgmt.																		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 15.01			13.819	12.263	13.122	13.122	13.122	13.122	13.122	13.133	13.133	13.133	13.133	13.133	13.133	13.133	13.133	
Verwerking index 2014	Intens./ extens.	2.381	167	148	159	159	159	159	159	159	159	159	159	159	159	159	159	3
Landelijke taken RWS	neutraal	-66.691	167	-4.895	-4.901	-4.901	-4.901	-4.901	-4.901	-4.912	-4.912	-4.912	-4.912	-4.912	-4.912	-4.912	-4.912	33
Mutaties Miljoennota 2015																		
Stand ontwerpbesluit 2015 artikelonderdeel 15.01			13.986	7.517	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	
Verkeersmgmt.																		
Ontwerpbesluit 2014 artikelonderdeel 15.02			402.465	413.012	324.217	256.929	218.659	216.384	224.885	242.618	247.356	247.155	267.144	238.085	238.070	235.964	230.329	
Beheer, onderh. & verv.																		
Mutaties Miljoennota 2014			-8.721	-12.907	-1.500	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	-9.000	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 15.02			393.744	400.105	322.717	247.929	209.659	207.384	215.885	233.618	238.356	238.155	258.144	229.085	229.070	226.964	221.329	
Beheer, onderh. & verv.																		
Overboekingen binnen voorwegen	neutraal	208	-57	-19.235													19.500	16
Overboeking over artikelen (voorwegen)	Intens./ extens.	25.013														25.013		17
Verwerking index 2014	Intens./ extens.	48.437	4.870	4.997	3.923	3.109	2.646	2.618	2.719	2.936	2.993	2.991	3.232	2.881	2.881	2.855	2.787	3
Kasschuiven	Intens./ extens.	0	-32.789	14.223	25.631	8.758	26.620	-4.814	1.577	2.329	-2.769	-18.294	-1.187	-1.187	-1.187	-29.205	12.294	6
Cyber security	Intens./ extens.	6.430	6.430															30
Landelijke taken RWS	neutraal	-74.606	-21.546	-5.238	-5.224	-5.215	-5.206	-5.217	-5.209	-5.429	-5.424	-5.393	-5.414	-5.410	-5.410	-5.406	-5.411	33
Mutaties Miljoennota 2015																		
Stand ontwerpbesluit 2015 artikelonderdeel 15.02			372.198	394.853	347.047	254.580	233.719	199.971	214.771	233.454	233.156	217.458	254.776	225.369	225.354	220.222	250.499	
Beheer, onderh. & verv.																		
Ontwerpbesluit 2014 artikelonderdeel 15.03 Aanleg			251.537	134.210	184.817	178.691	192.048	184.556	56.469	285.973	196.473	206.852	90.785	298.518	360.314	320.335	45.851	
Mutaties Miljoennota 2014																		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 15.03			-387.09	697	46.398	25.014	-986	-986	-563	-1.127	-1.127	-1.127	-1.127	-1.409	-1.550	27.626	-986	
Aanleg																		
Overboekingen binnen voorwegen	neutraal	7.213	-527	15.105	-375	-375	-375	-375	-375	-375	195.346	205.725	89.658	297.109	388.764	347.961	44.865	16
Verwerking index 2014	Intens./ extens.	23.345	3.343	1.906	1.492	936	372	3.487	118	4.048	65	65	65	65	65	7.250	65	3
Kasschuiven	Intens./ extens.	0	54.296	99.208	-86.120	2.899	-27.428	6.345	-147	7.024	46	15.588	-1.534	-1.502	-1.503	-7.703	-59.469	6
Areaalgroei voorwegen	Intens./ extens.	170.335							14.000	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000	41.815	43.982	14.559	26
Generale kasschuif	Intens./ extens.	0		10.000	-75.003	-6.540	-27.431	9.457	-404	25.072	14.111	29.653	9.831	9.773	40.377	43.529	-44.865	35
Mutaties Miljoennota 2015																		
Stand ontwerpbesluit 2015 artikelonderdeel 15.03			269.940	251.126	156.212	197.166	163.631	193.027	55.502	309.918	209.457	235.378	99.489	306.882	399.141	391.490	0	
Aanleg																		
Ontwerpbesluit 2014 artikelonderdeel 15.06			238.793	227.191	225.146	223.351	221.780	221.623	221.578	223.836	224.078	224.211	224.716	224.974	224.967	224.991	224.163	
Netwerk HVVN																		
Mutaties Miljoennota 2014			8.577	8.437	8.436	8.436	8.436	8.436	8.577	8.436	8.436	8.436	8.436	8.436	8.436	8.436	8.436	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 15.06			247.370	235.628	233.582	231.787	230.216	230.059	230.155	232.272	232.514	232.647	233.152	233.410	233.403	233.427	232.619	
Netwerk HVVN																		
Overboekingen binnen voorwegen	neutraal	2.625	375	375	375	375	375	375	375	375	375	375	375	375	375	375	375	16
Verwerking index 2014	Intens./ extens.	2.561	177	169	169	170	170	170	170	171	171	171	171	171	171	171	171	3
Loonbijstelling 2014	Intens./ extens.	4.194	300	285	282	280	277	277	277	277	277	277	277	277	277	277	277	32
Landelijke taken RWS	neutraal	143.297	10.132	10.125	10.116	10.107	10.107	10.118	10.110	10.341	10.336	10.305	10.325	10.321	10.321	10.317	10.323	33
Maatwerk KNMI	Intens./ extens.	-946																34

Artikel 15 Hoofdvraagwe- net	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Mutaties Miljoenennota 2015				10.961	10.951	10.941	10.929	10.940	10.932	10.788	10.783	10.753	10.773	10.769	10.769	10.765	10.771	
Stand ontwerpbegroting			- 94															
2015 artikelonderdeel 15.06			247.276	246.589	244.533	242.728	241.145	240.999	241.087	243.060	243.297	243.400	243.925	244.179	244.172	244.192	243.390	
Netwerk HVWN																		
Ontwerpbegroting 2014																		
artikelonderdeel 15.07				- 9.724	- 8.784	- 5.888	- 5.062	- 5.297	- 4.853	- 8.611	- 4.743	- 4.735	61.105	31.300	11.052	68.065	133.257	
Investeringsruimte HVWN				0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	- 29.180	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014																		
Stand eerste suppletioire wet																		
2014 artikelonderdeel 15.07				- 9.724	- 8.784	- 5.888	- 5.062	- 5.297	- 4.853	- 8.611	- 4.743	- 4.735	61.105	31.300	11.052	38.885	133.257	
Investeringsruimte HVWN																		
Overboekingen binnen																		
voorwegen	neutraal	- 7.191	3.064	3.755									2.700	2.790			- 19.500	16
Overboeking over artikelen	Intens./																	
(vanwegen)	extens./	2.197																
Verwerking index 2014	Intens./		- 73.022	- 6.930	- 5.552	- 4.120	- 3.223	- 6.146	- 2.946	- 6.944	- 3.073	- 3.064	- 3.312	- 2.893	- 2.874	- 10.027	- 4.256	3
	extens./																	
Kasschuiven	Intens./	0	- 3.064	- 5.952														
	extens./		- 7.663	- 6.930	- 5.552	- 4.120	- 3.223	- 6.146	- 2.946	- 6.944	- 3.073	- 3.064	- 6.12	- 103	- 2.874	34.221	25.205	6
Mutaties Miljoenennota 2015																		
Stand ontwerpbegroting																		
2015 artikelonderdeel 15.07				- 7.663	- 6.930	- 4.120	- 3.223	- 6.146	- 2.946	- 6.944	- 3.073	- 3.064	- 6.12	- 103	- 2.874	24.194	48.961	
Investeringsruimte HVWN																		
Overboekingen binnen																		
voorwegen																		
2015 artikelonderdeel 15.07				- 19.114	- 16.654	- 10.008	- 8.285	- 11.443	- 7.799	- 15.555	- 7.816	- 7.799	60.493	31.197	8.178	63.079	84.296	
Investeringsruimte HVWN																		
Totaal uitgaven stand																		
ontwerpbegroting 2014																		
HVWN			895.163	776.952	738.518	666.205	640.547	630.388	511.001	756.949	676.297	686.616	656.883	806.010	847.536	862.488	646.753	
Totaal uitgaven stand eerste																		
suppletioire wet 2014 HVWN																		
			856.310	773.179	791.852	690.655	638.987	628.838	510.015	755.258	674.606	684.925	655.192	804.037	845.422	860.370	645.203	
Totaal uitgaven stand																		
Miljoenennota 2015 HVWN																		
			884.286	883.431	741.835	692.847	638.590	630.934	511.941	779.258	686.475	696.818	667.063	816.006	885.226	927.362	586.566	
Ontwerpbegroting 2014																		
artikelonderdeel 15.09																		
Ontvangsten HVWN				6.676	7.530	14.510	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties voorjaarsnota 2014																		
				1.965	7.025	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stand eerste suppletioire wet																		
2014 artikelonderdeel 15.09																		
Ontvangsten HVWN				70.852	8.641	14.555	14.510	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Overboekingen binnen																		
voorwegen	neutraal	2.855																
Kasschuiven	Intens./																	
	extens./	0	- 19.199	18.339	860	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16
Mutaties Miljoenennota 2015																		
Stand ontwerpbegroting																		
2015 artikelonderdeel 15.09																		
Ontvangsten HVWN				54.508	26.980	15.415	14.510	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6

Artikel 15 Hoofdvaarwegennet

2. Prijsbijstelling tranche 2014
Net als in de vorige begroting dekt lenM de korting op de prijsbijstelling tranche 2014 uit de resterende investeringsruimte per investeringsdomein. Er resteert dan een kasprobleem. lenM lost dit uiterlijk bij ontwerpbegroting 2017 op, maar zo mogelijk bij de eerstvolgende herijking van het investeringsprogramma. In het uitvoeringsjaar wordt een risico op een kasoverschrijding ter omvang van het minbedrag in de begroting geaccepteerd.
2. Kasschuiven
Om voor alle modaliteiten tot een sluitende programmering te komen, zijn budgettaire neutrale kasschuiven over de diverse jaren tussen alle modaliteiten in het Infrastructuurfonds noodzakelijk.
16. Overboekingen binnen vaarwegen
Dit betreft diverse verschuivingen binnen artikel 15 Vaarwegen tussen aanleg en de overige artikelonderdelen. Het betreft:
  - Defensie heeft de Tweede Kamer schriftelijk (11 maart 2014, kamerstuk 25 928, nr. 57) geïnformeerd over verdere vertraging van de komst van de NH90 helikopter. Tot en met 1 juli 2020 wordt de helikoptercapaciteit voor zoek en reddingsacties op zee (SAR: search and rescue) uitbesteed.
  - De verwerking van het saldo van mee- en tegenvallers binnen het realisatieprogramma.
  - De verwachte opbrengsten door vermindering van de inhuur zal optreden bij de externe productkosten (EPK) bij aanlegprojecten. Dit leidt tot een jaarlijkse afname van het EPK planuitwerkingsbudget bij HWN van € 1,025 miljoen en bij HVWN van € 0,375 miljoen.
  - Maasroute, modernisering fase 2: In het verleden zijn door project Maasroute werken uitgevoerd in het kader van Beheer en Onderhoud; Maasroute heeft deze werken voorgefinancierd. Middelen komen weer terug.
17. Overboeking over artikelen (vaarwegen)
  - Eind 2011 is een convenant gesloten met de provincies Friesland en Groningen waarbij RWS de hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl in beheer en eigendom krijgt en de zijtakken bij de provincies blijven. Voor de afkoop van de zijtakken is aan de provincies destijds 186 miljoen betaald. Met betrekking tot het achterstallig onderhoud Harinxmakanaal is in dit kader destijds afgesproken om hier de RINK/RIO systematiek toe te passen zodat het achterstallig onderhoud conform RWS normen kan worden berekend. RWS en provincie Friesland hebben op basis van de uit deze systematiek voortkomende inspectieresultaten inmiddels een voorstel uitgewerkt. De totale omvang van het uitgewerkte voorstel ten behoeve van de afkoop van het achterstallig onderhoud bedraagt € 27,75 miljoen waarvan reeds € 6 miljoen betaald is in 2011 als onderdeel van de afkoop van de zijtakken. Het resterende te betalen deel aan de provincie Friesland bedraagt derhalve € 21,75 miljoen (alle bedragen exclusief 15% BTW).
  - Container Transferium Alblasterdam (CTA): Als gevolg van een aangepaste terminal lay-out zijn de taakstellende bijdragen van Rijk en provincie Zuid-Holland gereduceerd. Omdat het initiële bedrag (€ 6 miljoen) van de Container Terminal Alblasterdam is gefinancierd uit HVWN wordt de vrijval aan de investeringsruimte HVWN toegevoegd.

26. **Areaalgroei vaarwegen**
In deze begroting is in lijn met de gevolgde werkwijze bij het Hoofdwegennet, zoals beschreven in de bijlage 5 van de Infrastructuurbegroting 2014, een reservering getroffen voor de areaalgroei op het hoofvaarwegennet van in totaal circa € 170 miljoen tot en met 2028.
Deze reservering op het artikelonderdeel Verkenningen en Planuitwerkingen (IF 15.03.02) is afkomstig uit de eerder getroffen reservering op artikelonderdeel 18.12 van het Infrastructuurfonds. Op het moment dat de areaalgroei door openstelling van projecten is uitgehard, worden de middelen hiervoor overgeboekt van het artikelonderdeel voor verkenningen en planuitwerking en naar het artikelonderdeel voor Beheer en Onderhoud (IF 15.02.01).
30. **Cyber security**
Beveiligd Werken richt zich op het «in control» brengen en houden van de missiekritieke systemen (MKS) en Industriële Automatisering ter ondersteuning van de maatschappelijk vitale en primaire processen van RWS. Missie Kritieke Systemen zijn ICT systemen die een essentiële rol spelen in een informatieketen (mensen, processen en techniek). Onderdeel hiervan is het voldoen aan de eisen van informatiebeveiliging (Cyber Security). In dit kader is nu € 21 miljoen vrijgemaakt voor die werkzaamheden die in 2014 noodzakelijk zijn.
32. **Loonbijstelling 2014**
Dit betreft de toevoeging van de aan het Infrastructuurfonds uitgekeerde loonbijstelling 2014.
33. **Landelijke Taken RWS**
In het kader van de transparantie van de budgetten voor verkeersmanagement en beheer en onderhoud, zijn deze in de begroting intracomptabel inzichtelijk gemaakt. Hiertoe zijn de Landelijke taken van RWS zoals opgenomen in de artikelonderdelen Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud geraamd onder de Overige Netwerkgebonden Kosten. De verdeling naar ondermeer Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud is extracomptabel inzichtelijk gemaakt in de bijlage beheer, onderhoud, vervaging en renovatie bij deze begroting.
34. **Maatwerk KNMI**
Betreft afname meteorologische producten en diensten van KNMI voor uitvoering diverse taken RWS waaronder gladheidbestrijding. Deze dienstverlening werd aanvankelijk tussen agentschappen gefactureerd maar conform sturingafspraken nu door middel van budgettaire overboeking toegevoegd aan het KNMI.
35. **Generale kasschuif**
Bij Voorjaarsnota 2014 is een kasschuif van € 250 miljoen van 2014 naar 2016 (€ 150 miljoen) en 2017 (€ 100 miljoen) verwerkt. Bij het opstellen van de Miljoenennota bleek dat er binnen de volledige Rijksbegroting nog ruimte was om – aanvullend op deze reeds verwerkte kasschuiven – de budgettaire dip in 2016 verder te verlichten. Om deze reden wordt aanvullend € 40 miljoen versneld van 2017 naar 2016.

Artikel 17 Mega projecten Verkeer en Vervoer	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 17.01 W'scheldetunnel			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Mutaties voorjaarsnota 2014			102	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 17.01 W'scheldetunnel			102	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Mutaties Miljoenennota 2015			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 17.01 W'scheldetunnel			102	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute			6.114	6.114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Mutaties voorjaarsnota 2014			3.901	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute			9.615	6.114	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Kasschuiven			0	-3.996	-1.059	5.055	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	
Mutaties Miljoenennota 2015			-3.996	-1.059	5.055	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 17.02 Betuweroute			5.619	5.055	5.055	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 17.03 HSL			159	159	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Mutaties voorjaarsnota 2014			13.327	455	765	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 17.03 HSL			13.486	614	765	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Overboeking over artikelen (mega's)			-7.614	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	
Mutaties Miljoenennota 2015			-7.614	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 17.03 HSL			5.872	614	765	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 17.06 PMR			18.095	17.562	16.104	15.126	2.665	2.006	1.914	12.137	61	78	68	100	99	102	2		
Mutaties voorjaarsnota 2014			24.609	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 17.06 PMR			42.704	17.562	16.104	15.126	2.665	2.006	1.914	12.137	61	78	68	100	99	102	2		
Verwerking index 2104			2.086	76	60	60	60	1	1	47	47	47	47	47	47	47	1.439	3	
Kasschuiven			0	-38.642	-14.140	-12.651	-11.657	808	-1.531	-1.430	-9.353	2.723	2.706	2.721	2.689	2.690	2.687	72.380	6
Mutaties Miljoenennota 2015			-38.666	-14.080	-12.591	-11.597	868	-1.500	-1.429	-9.306	2.770	2.753	2.768	2.736	2.737	2.734	73.819		
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 17.06 PMR			4.138	3.482	3.513	3.529	3.533	476	485	2.831	2.831	2.831	2.831	2.836	2.836	2.836	73.821		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 17.07 ERTWS Landelijke invoer			25.000	40.000	30.000	221.162	242.153	230.473	274.148	323.000	307.000	247.000	185.000	150.000	125.000	100.000	70.000		
Mutaties voorjaarsnota 2014			25.000	40.000	30.000	221.162	242.153	230.473	274.148	323.000	307.000	247.000	185.000	150.000	125.000	100.000	70.000		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 17.07 ERTWS Landelijke invoer			25.000	40.000	30.000	221.162	242.153	230.473	274.148	323.000	307.000	247.000	185.000	150.000	125.000	100.000	70.000		
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 17.07 ERTWS Landelijke invoer			25.000	40.000	30.000	221.162	242.153	230.473	274.148	323.000	307.000	247.000	185.000	150.000	125.000	100.000	70.000		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 17.08 ZuidasDok			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Mutaties voorjaarsnota 2014			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 17.08 ZuidasDok			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Conversie ZuidasDok			1.399,090	94.588	125.644	116.856	105.251	96.426	155.695	179.710	181.323	119.311	87.634	53.311	34.357	20.332	28.652	36	
Mutaties Miljoenennota 2015			0	94.588	125.644	116.856	105.251	96.426	155.695	179.710	181.323	119.311	87.634	53.311	34.357	20.332	28.652		
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 17.08 ZuidasDok			0	94.588	125.644	116.856	105.251	96.426	155.695	179.710	181.323	119.311	87.634	53.311	34.357	20.332	28.652		
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2014 Mega VenV			24.368	23.835	16.104	15.126	2.665	2.006	1.914	12.137	61	78	68	100	99	102	2		
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2014 Mega VenV			90.907	64.290	46.869	236.288	244.818	232.479	276.062	335.137	307.061	247.078	185.068	150.100	125.099	100.102	70.002		
Totaal uitgaven stand Miljoenennota 2015 Mega VenV			40.731	143.740	164.978	341.547	350.937	327.375	430.327	505.541	491.155	389.141	275.470	206.148	162.194	123.168	172.473		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten Mega VenV			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Mutaties voorjaarsnota 2014			3.000	455	765	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten Mega VenV			3.000	455	765	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		
Kasschuiven			0	-1.000	1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	
Conversie ZuidasDok			420,222	38.892	24.112	35.279	32.363	55.924	59.919	75.886	44.700	25.875	12.401	8.641	6.230	0	0		
Mutaties Miljoenennota 2015			-1.000	39.892	24.112	35.279	32.363	55.924	59.919	75.886	44.700	25.875	12.401	8.641	6.230	0	0		
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 17.09 Ontvangsten Mega VenV			2.000	40.347	24.877	35.279	32.363	55.924	59.919	75.886	44.700	25.875	12.401	8.641	6.230	0	0		

Artikel 17 Megaprojecten Verkeer en Vervoer

2. Prijsbijstelling tranche 2014
Net als in de vorige begroting dekt lenM de korting op de prijsbijstelling tranche 2014 uit de resterende investeringsruimte per investeringsdomein. Er resteert dan een kasprobleem. lenM lost dit uiterlijk bij ontwerpbegroting 2017 op, maar zo mogelijk bij de eerstvolgende herijking van het investeringsprogramma. In het uitvoeringsjaar wordt een risico op een kasoverschrijding ter omvang van het minbedrag in de begroting geaccepteerd.
2. Kasschuiven
Om voor alle modaliteiten tot een sluitende programmering te komen, zijn budgettair neutrale kasschuiven over de diverse jaren tussen alle modaliteiten in het Infrastructuurfonds noodzakelijk.
19. Overboeking over artikelen (mega's)
  - Bij Najaarsnota 2013 is de eerste fase van de pilot geluid overgeheveld van IF 17 naar IF 13. Nu wordt ook de tweede fase pilot geluid overgeheveld alsmede een aantal andere maatregelen die infrasppeed zal uitvoeren (€ 7,1 miljoen).
  - De overdracht beheer HSL-Zuid van IF17 naar IF13 voor de door RWS aan ProRail overgedragen werkzaamheden (€ 0,5 miljoen).
36. Conversie ZuidasDok
De budgetten voor het integrale project ZuidasDok worden met een specifiekeerschikking van artikel 12 (Hoofdwegennet) en artikel 13 (Spoor) overgeheveld naar het projectartikel 17.08 voor het integrale project ZuidasDok. Hiermee worden alle budgetten voor het project ZuidasDok begroot en verantwoord op één artikel. Daarnaast draagt het bij aan efficiënte projectadministratieve, conform de bestuurs-overeenkomst van 9 juli 2012. In de bestuursovereenkomst is ook vastgelegd dat de gemeente Amsterdam, stadsregio Amsterdam en de provincie Noord-Holland een bijdragen leveren aan het project. De bijdragen van de regio worden nu tevens verwerkt in de begroting van het Infrastructuurfonds.

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Ontwerpbegroting 2014																		
artikelonderdeel 18.01 Saldo afgesl.rek.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.01			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Saldo afgesl.rek.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2015			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.01			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Saldo afgesl.rek.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 18.02 Beter Benutten			0	50.000	125.000	125.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			0	-128	-277	-277	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.02			0	49.872	124.723	124.723	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2015			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.02			0	49.872	124.723	124.723	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Beter Benutten																		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 18.03 Intermod.verv.			5.965	3.067	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			1.519	-8	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.03			7.484	3.049	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Intermod.verv.			0	-2.197	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Overboeking over artikelen (overig)																		
Mutaties Miljoenennota 2015																		
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.03			7.484	852	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Intermod.verv.																		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 18.04 Geb. aanpak			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			2.027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.04			2.027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Geb. aanpak			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2015			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.04			2.027	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Geb. aanpak																		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 18.06 Exct.veiligheid			2.526	2.000	2.009	2.000	1.000	1.000	898	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			909	-5	-4	-4	0	-135	-135	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.06			3.435	1.995	2.005	1.996	1.000	885	763	0	0	0	0	0	0	0	0	
Exct.veiligheid			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2015			3.435	1.995	2.005	1.996	1.000	885	763	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.06																		
Exct.veiligheid																		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 18.07 Mob.onafh. Kennis/Exp.			42	42	42	42	42	42	42	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			264	0	0	0	0	-6	-6	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.07			306	42	42	42	42	36	36	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mob.onafh. Kennis/Exp.			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties Miljoenennota 2015			306	42	42	42	42	36	36	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.07																		
Mob.onafh. Kennis/Exp.																		

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Ontwerpbegroting 2014																		
artikelonderdeel 18.08			228.499	216.996	199.892	179.884	155.677	153.169	153.050	153.749	154.303	154.684	147.383	148.082	148.063	148.127	145.937	
Netwerfverst.kosten			620	1.994	2.665	- 210	- 216	- 222	- 228	- 234	- 240	- 246	- 252	- 258	- 264	- 270	- 276	
Mutaties voorjaarsnota 2014																		
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.08			227.119	218.990	202.557	179.674	155.461	152.947	152.822	153.515	154.063	154.418	147.131	147.824	147.799	147.857	145.661	
Netwerfverst.kosten																		
Overboeking met HXII: overig	Intens./	710																23
Verwerking index 2104	extens./																	
Overboeking met HXII: overig	Intens./	9.085	610	587	596	606	605	606	726	485	727	495	606	606	606	727	495	3
Loonbijstelling 2014	extens./		125															23
Mutaties Miljoennota 2015	Intens./																	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.08	extens./	2.890	272	265	228	203	182	174	174	174	174	174	174	174	174	174	174	32
Netwerfverst.kosten	Intens./	1.717	852	824	824	809	787	780	900	659	901	659	780	780	780	901	659	
Ontwerpbegroting 2014																		
artikelonderdeel 18.12 Nader toe te wijzen B&O&V			228.837	219.842	203.381	180.483	156.248	153.727	153.722	154.174	154.964	155.077	147.911	148.604	148.579	148.758	146.320	
Mutaties voorjaarsnota 2014			0	0	0	0	0	0	0	355.729	432.729	438.859	438.859	438.859	465.334	465.334	465.334	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.12			0	0	0	0	0	0	0	- 1.409	- 1.268	- 1.268	- 1.409	- 1.409	- 1.409	- 1.409	- 1.409	
Nader toe te wijzen B&O&V V+R, tranche 2, wegen	Intens./		0	0	0	0	0	0	0	354.320	431.461	437.591	437.450	437.450	463.925	463.925	463.925	4
Overboeking over artikelen (overig)	extens./	- 28.378								- 28.378								
Areaalgroei vaarwegen	Intens./	- 60.013								- 35.000								22
Areaalgroei DF	extens./	- 170.335								- 14.000	- 14.000	- 14.000	- 14.000	- 14.000	- 41.815	- 43.982	- 14.539	26
Mutaties Miljoennota 2015	Intens./	- 107.479								- 10.881	- 10.907	- 17.037	- 17.011	- 15.671	- 57.486	- 77.829	- 24.666	25
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.12	extens./	0	0	0	0	0	0	0	0	- 88.259	- 24.907	- 31.037	- 31.011	- 31.011	- 57.486	- 77.829	- 24.666	
Nader toe te wijzen B&O&V			0	0	0	0	0	0	0	286.061	406.554	406.554	406.439	406.439	406.439	386.096	439.259	
Ontwerpbegroting 2014																		
artikelonderdeel 18.13 Tol			0	0	0	0	0	18.732	18.732	31.555	31.555	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	
gefinancieel uitgaven			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.13			0	0	0	0	0	18.732	18.732	31.555	31.555	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	
Tol gefinancieel uitgaven			0	0	0	0	0	- 391	- 391	- 13.213	- 13.213	- 12.972	- 12.972	- 12.972	- 12.972	- 12.972	- 12.972	21
Desideringen overig	Intens./	- 105.043								- 13.213	- 13.213	- 12.972	- 12.972	- 12.972	- 12.972	- 12.972	- 12.972	
Mutaties Miljoennota 2015	extens./		0	0	0	0	0	18.341	18.341	18.342	18.342	38.474	38.474	38.474	38.474	38.474	38.474	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.13			0	0	0	0	0	0	0	18.342	18.342	38.474	38.474	38.474	38.474	38.474	38.474	
Tol gefinancieel uitgaven			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ontwerpbegroting 2014																		
artikelonderdeel 18.14			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Minregel mandje spoor			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.14			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Minregel mandje spoor			0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Correctie rentevrijval	Intens./	- 512.000								- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	27
Mutaties Miljoennota 2015	extens./		0	0	0	0	0	0	0	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.14			0	0	0	0	0	0	0	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	
Minregel mandje spoor			0	0	0	0	0	0	0	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	- 64.000	
Totaal uitgaven stand ontwerpbegroting 2014			235.032	272.095	326.943	306.926	156.719	172.943	172.722	541.033	618.587	644.969	637.688	638.387	664.843	664.907	662.717	
Overige uitg.en ontv.																		

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Totaal uitgaven stand eerste supplettoire wet 2014. Overige uitg. en ontv.																		
		240.372	273.948	329.327	306.435	156.503	172.580	172.354	539.390	617.079	643.455	636.027	636.720	663.170	663.228	661.032		
Totaal uitgaven stand Miljoennota 2015 Overige uitg. en ontv.																		
		242.089	272.602	330.151	307.243	157.290	172.969	172.862	374.576	515.860	536.104	528.822	528.515	529.491	509.328	560.053		
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 18.09																		
Ontvangsten		0	0	0	0	0	18.732	18.732	31.555	31.555	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.09		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Ontvangsten Overige uitg. en ontv.		0	0	0	0	0	18.732	18.732	31.555	31.555	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	
Desalderingen overig																		
Mutaties Miljoennota 2015	desaldering	-105.043					-391	-391	-13.213	-13.213	-12.972	-12.972	-12.972	-12.972	-12.972	-12.972	-12.972	21
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.09		0	0	0	0	0	-391	-391	-13.213	-13.213	-12.972	-12.972	-12.972	-12.972	-12.972	-12.972	-12.972	
Ontvangsten Overige uitg. en ontv.		0	0	0	0	0	18.341	18.341	18.342	18.342	38.474	38.474	38.474	38.474	38.474	38.474	38.474	
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 18.10																		
Voordelig saldo		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Mutaties voorjaarsnota 2014		-12.263					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand eerste supplettoire wet 2014 artikelonderdeel 18.10		-12.263					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Voordelig saldo		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 18.10		-12.263					0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Voordelig saldo		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Totaal ontvangsten stand ontwerpbegroting 2014 Overige uitg. en ontv.																		
		0	0	0	0	0	18.732	18.732	31.555	31.555	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	
Totaal ontvangsten stand eerste supplettoire wet 2014 Overige uitg. en ontv.																		
		-12.263	0	0	0	0	18.732	18.732	31.555	31.555	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	51.446	
Totaal ontvangsten stand Miljoennota 2015 Overige uitg. en ontv.																		
		-12.263	0	0	0	0	18.341	18.341	18.342	18.342	38.473	38.473	38.473	38.473	38.473	38.474	38.474	

Artikel 18 Overige uitgaven en ontvangsten

2. Prijsbijstelling tranche 2014
Net als in de vorige begroting dekt lenM de korting op de prijsbijstelling tranche 2014 uit de resterende investeringsruimte per investeringsdomein. Er resteert dan een kasprobleem. lenM lost dit uiterlijk bij ontwerpbegroting 2017 op, maar zo mogelijk bij de eerstvolgende herijking van het investeringsprogramma. In het uitvoeringsjaar wordt een risico op een kasoverschrijding ter omvang van het minbedrag in de begroting geaccepteerd.
2. V+R, tranche 2, wegen
Op artikel 18 staat een reservering voor vaarwegen en wegen vooruitlopend op een nadere onderbouwing. Deze reservering wordt aangesproken als de opgave bekend is. Dit gebeurt in tranches. In deze begroting is aan het Programma voor Vervangingen en Renovaties een tweede tranche projecten voor het Hoofdwegennet toegevoegd. Deze projecten worden voor 2020 uitgevoerd. Het betreft: Renovatie fundering A27, Renovatie Suurhoffbrug, Vervanging tunneltechnische installaties Noord en Zuid Holland, Vervanging fundering N3 en A6 Ketelbrug-Lelystad Noord en de Vervanging van de Rijnlandse Boezemwaterbruggen in de N200. Met deze nieuwe tranche is een bedrag gemoeid van € 230 miljoen tot en met 2019.
21. Desalderingen overig
Deze desaldering (uitgaven/ontvangsten) betreft:
  - Afschaffen van tol op de A13/A16: Door de tol op de A13/16 wordt deze nieuwe schakel niet optimaal benut. Er is daarom besloten om af te zien van tol op de A13/16. Hiermee wordt deze nieuwe verbinding maximaal benut, zodat de bereikbaarheid en leefbaarheid in deze regio op peil gehouden kan worden.
  - De indexering van de tologgave naar prijspeil 2014.
22. Overboeking over artikelen (overig)
  - Eind 2011 is een convenant gesloten met de provincies Friesland en Groningen waarbij RWS de hoofdvaarweg Lemmer-Delfzijl in beheer en eigendom krijgt en de zijtakken bij de provincies blijven. Voor de afkoop van de zijtakken is aan de provincies destijds € 186 miljoen betaald. Met betrekking tot het achterstallig onderhoud Harinxmakanaal is in dit kader destijds afgesproken om hier de RINK/RIO systematiek toe te passen zodat het achterstallig onderhoud conform RWS normen kan worden berekend. RWS en provincie Friesland hebben op basis van de uit deze systematiek voortkomende inspectieresultaten inmiddels een voorstel uitgewerkt. De totale omvang van het uitgewerkte voorstel ten behoeve van de afkoop van het achterstallig onderhoud bedraagt € 27,75 miljoen waarvan reeds € 6 miljoen betaald is in 2011 als onderdeel van de afkoop van de zijtakken. Het resterende te betalen deel aan de provincie Friesland bedraagt derhalve € 21,75 miljoen (alle bedragen exclusief 15% BTW).
  - Container Transferium Alblasterdam: Als gevolg van een aangepaste terminal lay-out zijn de taakstellende bijdragen van Rijk en provincie Zuid-Holland gereduceerd. Omdat het initiële bedrag (€ 6 miljoen) van de Container Terminal Alblasterdam is gefinancierd uit HVWN wordt de vrijval aan de investeringsruimte HVWN toegevoegd.
  - Voor een aanbestedingstegenvaller bij V&R project Velsertunnel wordt € 35 miljoen uit de reservering op artikel 18.12 van het IF voor het Programma Vervangingen en Renovaties toegevoegd

aan het budget voor Tranche 1, waarvan project A22 Velsertunnel deel uitmaakt.

23. Overboeking met Begroting hoofdstuk XII: overig
Uit dit artikel worden de volgende overboekingen naar de Begroting hoofdstuk XII aangebracht voor:
- Deltares voor onderzoek naar de aardbevingsbestendigheid van kades bij de noordzijde van het Eemskanaal (€ 0,2 miljoen).
  - Voor de bekostiging van de afspraken baangarantie uit het sociaal akkoord wordt € 0,5 miljoen overgeboekt uit het Transitiebudget naar de RWS.
  - Overboeking aan RWS voor van AnaarBeter.nl.
25. Areaalgroei Deltafonds
Op artikelonderdeel 18.12 zijn in de periode 2020–2028 middelen gereserveerd ten behoeve van de areaalgroei (BenO) van het Deltafonds. In deze begroting is in lijn met de gevolgde werkwijze bij het Hoofdwegennet, zoals beschreven in de bijlage 5 van de Infrastructuurbegroting 2014, de areaalgroei op het Deltafonds in kaart gebracht. De middelen die hiervoor nog op het IF gereserveerd waren worden met deze mutatie overgeboekt naar het Deltafonds. Hiermee wordt een reservering op het Deltafonds getroffen voor de areaalgroei op het hoofdwatersysteem van in totaal circa € 107 miljoen tot en met 2028, zie ook mutatie 5 van de verdiepingsbijlage bij artikel 1 van het Deltafonds.
26. Areaalgroei vaarwegen
Op artikelonderdeel 18.12 zijn in de periode 2020–2028 zijn middelen gereserveerd ten behoeve van de areaalgroei (BenO) van het Hoofdvaarwegennet. In deze begroting is in lijn met de gevolgde werkwijze bij het Hoofdwegennet, zoals beschreven in de bijlage 5 van de Infrastructuurbegroting 2014, een reservering getroffen voor de areaalgroei op het hoofdvaarwegennet van in totaal circa € 170 miljoen tot en met 2028. Toewijzing en overboeken van de reservering voor HVWN naar het PUV-budget van artikel 15 Hoofdvaarwegennet vindt nu plaats in deze begroting. Op het moment dat de areaalgroei door openstelling van projecten is uitgehard, worden de middelen hiervoor overgeboekt van het artikelonderdeel voor verkenningen en planuitwerking en naar het artikelonderdeel voor Beheer en Onderhoud (IF15.02.01).
27. Correctie rentevrijval
Met het in 2009 uitgekeerde superdividend van NS (€ 1,4 miljard) is een eeuwig lopende schuld van ProRail afgelost. De rentevrijval die door deze aflossing ontstond binnen het Infrastructuurfonds tot en met 2020 werd daarbij ingezet voor de financiering van spoorambities (Kamerstukken II, 2009/10, 28 165, nr. 105). Er vindt bij deze begroting een correctie plaats op Infrastructuurfonds voor de rentevrijval in de periode 2021–2028 (€ 64 miljoen per jaar). De verlaging wordt voorlopig technisch verwerkt via een minregel op artikel 18. Bij verlenging van het Infrastructuurfonds zal de minregel ingepast worden binnen de begroting van het Infrastructuurfonds.
32. Loonbijstelling 2014
Dit betreft de toevoeging van de aan het Infrastructuurfonds uitgekeerde loonbijstelling 2014.

Artikel 19 Bijdragen andere begrotingen Rijk	Categorie	Totaal mutatie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	Toelichting
Ontwerpbegroting 2014 artikelonderdeel 19.09																		
Mutaties voorsjaanota 2014			6.363.354	5.342.183	5.293.820	5.992.468	5.657.539	5.854.917	5.916.322	5.308.933	5.568.182	5.569.271	5.469.885	5.452.624	5.454.908	5.455.040	5.448.522	
Stand eerste suppletore wet 2014 artikelonderdeel 19.09			-440.074	-14.040	288.538	83.522	-66.484	-116.490	-12.452	-12.458	-12.464	-12.470	-12.476	-12.482	-12.488	-12.494	-12.496	
Overboeking met HXII: spoor	Intens./ extens.	1.173	5.923.280	5.328.143	5.562.358	6.075.990	5.591.055	5.738.427	5.903.870	5.296.475	5.555.718	5.556.801	5.457.409	5.440.142	5.442.420	5.442.546	5.436.026	11
Overboeking met HXII:	Intens./ extens.	-101.287		-4.000														14
Reglok	Intens./ extens.	835																23
Overboeking met HXII: overig	Intens./ extens.	835																
Verwerking index 2014	Intens./ extens.	50.905	8.187	4.186	3.062	3.519	2.265	2.998	3.121	2.844	3.085	2.841	2.962	2.961	2.959	3.078	2.838	3
Areaalgroei DF	Intens./ extens.	-107.478																25
Correctie rentevrijval	Intens./ extens.	-512.000								-10.881	-10.907	-17.037	-17.011	-17.011	-15.671	-8.834	-10.127	
Cyber security	Intens./ extens.	15.254								-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	-64.000	27
Overboeking met HXII: wegen	Intens./ extens.	-8.835																30
Loonbijstelling 2014	Intens./ extens.	13.674	10.40	1.032	953	918	891	884	884	884	884	884	884	884	884	884	884	31
Maatwerk KNMI	Intens./ extens.	-1.416																32
Generale kasschuif	Intens./ extens.	0			40.000	-40.000												34
Mutaties Miljoenennota 2015			-81.049	1.218	44.015	-35.563	3.156	3.882	4.005	-71.152	-70.938	-77.312	-77.165	-77.165	-75.828	-68.872	-70.405	35
Stand ontwerpbegroting 2015 artikelonderdeel 19.09			5.842.231	5.329.360	5.606.372	6.040.426	5.594.213	5.742.309	5.907.874	5.225.322	5.484.780	5.479.489	5.380.244	5.362.976	5.366.592	5.373.674	5.365.621	
Totaal ontvangsten stand ontwerpbegroting 2014			6.363.354	5.342.183	5.293.820	5.992.468	5.657.539	5.854.917	5.916.322	5.308.933	5.568.182	5.569.271	5.469.885	5.452.624	5.454.908	5.455.040	5.448.522	
Totaal ontvangsten stand eerste suppletore wet 2014			5.923.280	5.328.143	5.562.358	6.075.990	5.591.055	5.738.427	5.903.870	5.296.475	5.555.718	5.556.801	5.457.409	5.440.142	5.442.420	5.442.546	5.436.026	

Artikel 19 Bijdragen andere begrotingen Rijk

2. Prijsbijstelling tranche 2014

Net als in de vorige begroting dekt lenM de korting op de prijsbijstelling tranche 2014 uit de resterende investeringsruimte per investeringsdomein. Er resteert dan een kasprobleem. lenM lost dit uiterlijk bij ontwerpbegroting 2017 op, maar zo mogelijk bij de eerstvolgende herijking van het investeringsprogramma. In het uitvoeringsjaar wordt een risico op een kasoverschrijding ter omvang van het minbedrag in de begroting geaccepteerd.

11. Overboeking met Begroting hoofdstuk XII: spoor

Uit dit artikel worden de volgende overboekingen naar de Begroting hoofdstuk XII aangebracht voor:

- Actieplan groei op het spoor (€ 1,2 miljoen).

14. Overboeking met Begroting hoofdstuk XII: Reglok

Uit dit artikel worden de volgende overboekingen naar de Begroting hoofdstuk XII aangebracht voor:

- Een betaling aan de Waddenveren (€ 9 miljoen). De jarenlange concurrentiestrijd tussen TSM Doeksen en Eigen Veerdienst Terschelling (EVT) is beslecht. Doeksen neemt de veerdienst over van Eigen Veerdienst Terschelling. EVT stopt met varen. Hiermee is de veerverbinding voor de komende 15 jaar veiliggesteld.
- Voor het project FlorijnAs, een concreet project binnen het Regiospecifiek Pakket Zuiderzeelijn, vervult de gemeente Assen de rol van contracterende partij. Om deze rol te kunnen vervullen stort lenM, in lijn met 2010, 2011 en 2012, delen van het taakstellende budget in het Gemeentefonds. BZK publiceert in haar circulaire vervolgens onder het kopje Decentralisatie-uitkering RSP hoe hoog de uitkering over 2014 zal zijn. Er wordt € 2,8 miljoen afgedragen aan het BTW Compensatiefonds.
- Het regiodeel van het Ruimtelijk Economisch Programma, onderdeel binnen het RSP, is indertijd geparkeerd op de begroting van lenM. lenM stort, in lijn met 2010, 2011 en 2012, delen van dit budget in het Provinciefonds. BZK publiceert in haar circulaire vervolgens onder het kopje Decentralisatie-uitkering RSP hoe hoog over 2014 de uitkering aan de provincies Groningen, Fryslân, Drenthe en Flevoland zal zijn.

23. Overboeking met Begroting hoofdstuk XII: overig

Uit dit artikel worden de volgende overboekingen naar de Begroting hoofdstuk XII aangebracht voor:

- Deltares voor onderzoek naar de aardbevingsbestendigheid van kades bij de noordzijde van het Eemskanaal (€ 0,2 miljoen).
- Voor de bekostiging van de afspraken baangarantie uit het sociaal akkoord wordt € 0,5 miljoen overgeboekt uit het Transitiebudget naar de RWS.
- Overboeking aan RWS voor van AnaarBeter.nl.

25. Areaalgroei Deltafonds

In deze begroting is in lijn met de gevolgde werkwijze bij het Hoofdwegenet, zoals beschreven in de bijlage 5 van de Infrastructuurbegroting 2014, een reservering getroffen voor de areaalgroei op het hoofdwatersysteem van in totaal circa € 107 miljoen tot en met 2028, zie mutatie 5 van de verdiepingsbijlage bij artikel 1 van het Deltafonds. Inmiddels is de omvang van de consequenties van areaalgroei op beheer en onderhoud van projecten met openstelling voor 2016 bekend. De middelen ter dekking van het beheer en onderhoud van deze areaalgroei inclusief de structurele doorwerking tot en met 2028 van € 78 miljoen zijn in deze begroting overgeboekt van het artikelonderdeel voor verkenningen en planuitwerkingen naar het artikelonderdeel voor

Beheer en Onderhoud (DF 03.02.01), zie tevens mutatie 5 in de verdiepingsbijlage bij artikel 3. De middelen tot en met 2016 (huidige SLA-periode) zijn met een kasschuif in de juiste jaren geplaatst. Voor de doorwerking van het beheer en onderhoud in de jaren daarna, zullen in de volgende begrotingen kasschuiven worden doorgevoerd om ook deze middelen in de juiste jaren beschikbaar te krijgen.

27. Correctie rentevrijval

Met het in 2009 uitgekeerde superdividend van NS (€ 1,4 miljard) is een eeuwig lopende schuld van ProRail afgelost. De rentevrijval die door deze aflossing ontstond binnen het Infrastructuurfonds tot en met 2020 werd daarbij ingezet voor de financiering van spoorambities (Kamerstukken II, 2009/10, 28 165, nr. 105). Er vindt bij deze begroting een correctie plaats op Infrastructuurfonds voor de rentevrijval in de periode 2021–2028 (€ 64 miljoen per jaar). De verlaging wordt voorlopig technisch verwerkt via een minregel op artikel 18. Bij verlenging van het Infrastructuurfonds zal de minregel ingepast worden binnen de begroting van het Infrastructuurfonds.

30. Cyber security

Beveiligd Werken richt zich op het «in control» brengen en houden van de missiekritieke systemen (MKS) en Industriële Automatisering ter ondersteuning van de maatschappelijk vitale en primaire processen van RWS. Missie Kritieke Systemen zijn ICT systemen die een essentiële rol spelen in een informatieketen (mensen, processen en techniek). Onderdeel hiervan is het voldoen aan de eisen van informatiebeveiliging (Cyber Security). In dit kader is nu € 21 miljoen vrijgemaakt voor die werkzaamheden die in 2014 noodzakelijk zijn.

31. Overboeking met Begroting hoofdstuk XII: wegen

Voor de IODS-kwaliteitsprojecten (Integrale Ontwikkeling Delft-Schiedam; Bestuurlijke Overeenkomst bij het Tracébesluit A4 Delft-Schiedam) «Sanering verspreid liggend glas» en «Groen ondernemen» wordt een bijdrage gedaan (2e tranche) aan de gemeente Midden-Delfland. Deze middelen worden via BZK in het Gemeentefonds gestort zoals ook bij de 1e tranche is gebeurd.

32. Loonbijstelling 2014

Dit betreft de toevoeging van de aan het Infrastructuurfonds uitgekeerde loonbijstelling 2014.

34. Maatwerk KNMI

Betreft afname meteorologische producten en diensten van KNMI voor uitvoering diverse taken RWS waaronder gladheidbestrijding. Deze dienstverlening werd aanvankelijk tussen agentschappen gefactureerd maar conform sturingafspraken nu door middel van budgettaire overboeking toegevoegd aan het KNMI.

35. Generale kasschuif

Bij Voorjaarsnota 2014 is een kasschuif van € 250 miljoen van 2014 naar 2016 (€ 150 miljoen) en 2017 (€ 100 miljoen) verwerkt. Bij het opstellen van de Miljoenennota bleek dat er binnen de volledige Rijksbegroting nog ruimte was om – aanvullend op deze reeds verwerkte kasschuiven – de budgettaire dip in 2016 verder te verlichten. Om deze reden wordt aanvullend € 40 miljoen versneld van 2017 naar 2016.

BIJLAGE 3. OVERZICHTSCONSTRUCTIE KUSTWACHT

De Kustwacht Nederland nieuwe stijl is sinds 1 januari 2007 actief. De Minister van IenM is als coördinerend Minister voor Noordzeelandgelegenheden verantwoordelijk voor het proces van totstandkoming van geïntegreerd beleid en het activiteitenplan en begroting voor de Noordzee. De Minister van Defensie is beheerder van de Kustwacht, wat betekent dat deze verantwoordelijk is voor het opstellen van het activiteitenplan en begroting Kustwacht NL alsmede de uitvoering daarvan met inzet van eigen en toegewezen mensen en middelen. Alle bij de Kustwacht betrokken ministeries behouden hun eigen wettelijke verantwoordelijkheden. Het integrale beleid en daarvan afgeleide activiteitenplan en begroting waarover de ministerraad beslist, worden zodanig concreet dat elke Minister zich daarover in het parlement kan verantwoorden en vormen in feite een integraal contract tussen de verschillende departementen en de Kustwacht NL.

De overzichtsconstructie is gebaseerd op het door het Ministerie van Defensie opgestelde activiteitenplan en begroting 2014 (APB-2014) en wordt door het Ministerie van IenM gepubliceerd in de rol van coördinerend ministerie. In de overzichtsconstructie wordt een onderscheid gemaakt in de uitgaven/kosten van de Kustwacht zelf en de uitgaven/kosten die de deelnemende departementen ten behoeve van de Kustwacht verrichten.

Defensie/kustwacht:

- Betreft het budget van de Kustwacht NL.
- Defensie is beheerder van het Kustwachtcentrum (KWC), nagenoeg de gehele personele bezetting is Defensiepersoneel. Het KWC is het informatiecentrum van de Noordzee, waar het actuele beeld van (scheeps-)activiteiten, (veiligheids-)incidenten en verontreinigingen op de Noordzee beschikbaar is.

Bijdragen andere departementen:

Veiligheid en Justitie:

- De inzet van politiehelikopters geschiedt op planning of afroep voor luchtwaarneming of spoedeisende zoekvluchten.
- De inzet van de politie (personeel), bestaande uit opstappers voor de schepen, luchtwaarnemers, Maritiem Informatie Knooppunt, handhavingsdesk en liaison.

Financiën:

- De inzet van de Douane (personeel), bestaande uit opstappers voor de schepen, luchtwaarnemers, Maritiem Informatie Knooppunt, handhavingsdesk en liaison.

Defensie:

- De inzet van de Koninklijke Marechaussee (personeel), bestaande uit opstappers voor de schepen, luchtwaarnemers, Maritiem Informatie Knooppunt, handhavingsdesk en liaison.
- De inzet van de Koninklijke Marine (personeel) voor het Maritiem Informatie Knooppunt.
- De salarissen van de vliegers ten behoeve van de Kustwachtvliegtuigen.
- De beheerskosten van Defensie.

Infrastructuur en Milieu:

- De inzet van vaarwegmarkering, loodsen, luchtwaarnemers en liaison.

Economische zaken:

- De inzet van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit/Algemene Inspectiedienst (personeel) voor visserijcontrole op het NCP en in internationaal verband, bestaande uit opstappers voor de schepen, Maritiem Informatie Knooppunt, handhavingsdesk en liaison.
- De inzet van Staatstoezicht op Mijnen (personeel), bestaande uit opstappers en liaison.

Overzichtsconstructie Kustwacht											
Departement	Begroting	Activiteit	Doel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	
Defensie / Kustwacht:											
Defensie / kustwacht	X	Uitvoering Kustwachttaken	Centrale coördinatie kustwachttaken	20.828	21.977	21.971	21.422	21.422	16.837	16.837	
Defensie / kustwacht	X	Salarissen (MP en BP)		3.573	3.675	3.675	3.675	3.675	3.675	3.675	
Defensie / kustwacht	X	Uitvoering Kustwachttaken	Tijdelijke extra financiering noodsleephulp		3.728	3.907					
<i>Subtotaal uitgaven kustwacht</i>				<i>24.401</i>	<i>29.380</i>	<i>29.553</i>	<i>25.097</i>	<i>25.097</i>	<i>20.512</i>	<i>20.512</i>	
Bijdragen andere departementen:											
Veiligheid en Justitie	VI	Inzet KLPD-personeel & helikopter	Algemene handhaving / wetgeving scheepvaartverkeer / bemanning-controle	1.061	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	1.261	
Financiën	IX	Inzet Douane personeel	Fraudecontrole	1.987	1.926	1.926	1.926	1.926	1.926	1.926	
Defensie	X	Inzet Kmar-personeel voor grensbewaking, luchtwaarneming, liaison & HH-desk / inzet vliegtuigen Dornier en beheerskosten	Uitvoering grensbewaking / luchtsurveillance / beheerskosten Defensie	4.916	5.880	5.880	5.880	5.880	5.880	5.880	
Infrastructuur en Milieu	XII	Inzet vaarwegmarkering, loodsen, liaison, luchtwaarnemers	Bijdragen aan veilig vaarwater, handhaving via luchtsurveillance	3.114	3.390	3.390	3.390	3.390	3.390	3.390	
Economische zaken	XIII	Inzet NVWA- en Sodm-personeel	Visserijcontrole en Staatstoezicht op de Mijnen	986	969	969	969	969	969	969	
<i>Subtotaal kosten/uitgaven andere departementen</i>				<i>12.064</i>	<i>13.426</i>	<i>13.426</i>	<i>13.426</i>	<i>13.426</i>	<i>13.426</i>	<i>13.426</i>	
Totale uitgaven ten behoeve van de Kustwacht				36.465	42.806	42.979	38.523	38.523	33.938	33.938	

Realisatie conform Jaarverslag 2013

Begroting 2014 – 2019 conform APB 2014 Kustwacht NL

BIJLAGE 4. BEGROTING BEHEER, ONDERHOUD, VERVANGING EN RENOVATIE RWS ²

In deze bijlage wordt, in aanvulling op de eerdere bijlagen, een beeld gegeven van de budgettaire ontwikkelingen bij beheer, onderhoud, vervanging en renovatie. Ingegaan wordt op de wijzigingen ten opzichte van het in de begroting 2013 gepresenteerde beeld over de efficiency en versobering van beheer en onderhoud (BenO). Bij de budgettaire aspecten per netwerk wordt aandacht besteed aan de wijze waarop met de groei van het netwerk (areaalgroei) rekening wordt gehouden. Tot slot is een overzicht opgenomen van de middelen en werkwijze voor vervanging en renovatie.

1. Voortgang implementatie versoberingen en efficiency

In bijlage 4.2 van de Infrastructuurbegroting 2012 heb ik u geïnformeerd over de niet gedekte onderhoudsproblematiek tot en met 2020 en over de mix van maatregelen om deze problematiek te beheersen.

Programma Versobering en Efficiency

Een van de maatregelen betreft een pakket aan efficiencymaatregelen en versoberingen van het onderhoudsniveau. De afspraken over deze te realiseren maatregelen zijn opgenomen in het Programma Versobering en Efficiency. De versoberingen en efficiencymaatregelen worden stapsgewijs geïmplementeerd, omdat dit de mogelijkheid biedt om binnen het afgesproken budgettaire kader door een verstandige mix van maatregelen passend bij de lokale situatie optimalisaties aan te brengen. Hierdoor kunnen eventuele negatieve gevolgen voor doorstroming en veiligheid worden beperkt.

In bijlage 5 van de Infrastructuurbegroting 2013 is de verdeling van het totale pakket efficiency- en versoberingmaatregelen van € 1,64 miljard naar netwerk gepresenteerd. Hiervan is tot en met 2013 € 385 miljoen reeds gerealiseerd. Tevens is een inschatting opgenomen van de effecten op de veiligheid en doorstroming.

In aanvulling hierop wordt onderstaand ingegaan op de verdeling van het totale pakket efficiency- en versoberingsmaatregelen a € 1,64 miljard naar netwerk. Hierbij worden zowel de initiële verwachting als de verwachte bandbreedte op basis van de verdere uitwerking en implementatie van de maatregelen in beeld gebracht. Daarnaast wordt ingegaan op de opgetreden effecten met betrekking tot veiligheid en doorstroming en de gewijzigde invulling van de post bijzondere baten. Wanneer het totaalpakket aan maatregelen bij de onderkant van de bandbreedte dreigt uit te komen, zal worden bijgestuurd door nieuwe maatregelen te treffen. Op basis van het huidige beeld is de inschatting dat het realiseren van het totale pakket van € 1,64 miljard aan versobering- en efficiencymaatregelen mogelijk is.

---

² RWS beheert en onderhoudt zowel het Hoofdvaarwegennet, Hoofdwegennet als het Hoofdwatersysteem en voert bepaalde taken vanuit het oogpunt van effectiviteit en efficiëntie centraal uit. Vanuit transparantieoogpunt is ervoor gekozen de tekst van deze bijlage volledig in zowel Infrastructuurfonds als Deltafonds op te nemen.

Netwerk	Maatregel	Initiële bedrag in mln. tot en met 2020	Bandbreedte bedragen in mln. tot en met 2020
HWN	Verminderen communicatie bij onderhoud	30	30
HWN	Versoberen bermbeheer	40	30–40
HWN	Onderhoud kunstwerken uiterste jaar	50	45–50
HWN	Versoberen verlichting	35	35–40
HWN	Verruimen werkvensters en op delen van het netwerk overdag werken met minder flankerende maatregelen	75	75–80
HWN	Versoberen Dynamisch Verkeers-Management (DVM)	165	145–150
HVWN	Minder maaien taluds	10	10–15
HVWN	Minder baggeren hoeken zeetoegangen	35	40
HVWN	Verminderen (wal)voorzieningen schippers	10	10
HVWN	Minder baggeren vaarwegen	45	55
<i>Subtotaal versoberingen</i>		<i>495</i>	<i>475–510</i>
Alle	Efficiencymaatregelen	800	720 – 840
<i>Subtotaal efficiencymaatregelen</i>		<i>800</i>	<i>720–840</i>
Alle	Besparing Landelijke Taken	200	200
Alle	Bijzondere baten ten behoeve van beheer en onderhoud ¹	100	100
HWN	Verhoging BenO budget	45	45
<i>Subtotaal overige maatregelen</i>		<i>345</i>	<i>345</i>
<i>Totaal</i>		1.640	1.540 – 1.695

¹ de invulling van de post bijzondere baten wordt gewijzigd. De voorbereidingen hiertoe zijn in gang gezet.

Effecten

De maatregel waarover vooraf ten aanzien van verkeersveiligheid de meeste zorgen bestonden, het doven van de verlichting, heeft tot eind 2013 geen aantoonbare effecten gehad op het aantal incidenten. Ook effecten van de versoberingen op de doorstroming zijn beperkt. De totale jaarlijkse hinder van werkzaamheden wijkt niet af van het patroon sinds 2009 van rond de vijf á zes procent van de totale filezwaarte. Hierbij past de nuancering dat de verruimende werkvensters nog niet optimaal worden benut. De Tweede Kamer is in de publieksrapportage rijkswegennet van juni 2014 geïnformeerd over deze effecten (Kamerstukken II, [33 750 A, nr. 72](#)).

Bijzondere Baten ten behoeve van het Beheer en Onderhoud

Een deel van de oplossing van de BenO problematiek was gevonden in het inzetten van bijzondere baten. De verwachting was een bijdrage van € 10 miljoen per jaar, in totaal € 100 miljoen tot en met 2020. Deze bijzondere baten (zoals terugontvangen BTW) zijn in hun aard niet goed voorspelbaar. De daadwerkelijke realisatie loopt achter bij de verwachting. Daarom wordt de dekking uit deze bron in het kader van de mix aan maatregelen ter oplossing van de tekorten beheer en onderhoud, langs onderstaande lijnen ingevuld, waarmee de totale beoogde opbrengsten hetzelfde blijven.

1. De opbrengsten voor Beheer en Onderhoud HVWN liggen structureel € 3 miljoen per jaar hoger dan geraamd.
2. In het IBO rapport naar BenO is vermeld dat het heffen van leges voor de vergunningen die worden verleend op grond van de Waterwet gemiddeld € 4 miljoen per jaar kan opleveren.
3. Hiermee resteert een dekking uit bijzondere baten van € 3 miljoen per jaar.

In deze begroting is deze wijziging in financiële termen nog niet verwerkt omdat de regelgeving waarin de leges worden uitgewerkt nog niet gereed is.

2. Budgettaire aspecten verkeersmanagement, watermanagement en beheer en onderhoud 2014-2028

Onderstaand is per netwerk het budget tot en met 2028 gepresenteerd, uitgesplitst naar de budgetten voor het reguliere verkeers- en watermanagement, het reguliere beheer en onderhoud, de direct toewijsbare landelijke taken en de areaalgroei.

De weergegeven budgetten voor areaalgroei betreffen uitsluitend projecten waarvoor in de ontwerpbegroting 2011 nog geen BenO middelen waren voorzien. Voor nieuwe projecten, waarvan de planuitwerking is gestart na de ontwerpbegroting 2011, worden bij het voorkeursbesluit naast de middelen voor aanleg ook middelen voor BenO gereserveerd op het artikelonderdeel voor planuitwerking en verkenningen. Op het moment dat wordt besloten daadwerkelijk met de realisatie te starten worden deze middelen vanuit het artikelonderdeel voor Planuitwerking en verkenningen aan het BenO budget toegevoegd.

Artikel 12 Hoofdwegen

Tabel 1 Budget verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud Hoofdwegen									
Hoofdwegen	Artikel onderdeel	2014 ¹	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
12.01	Verkeersmanagement	2.592	4.038	3.617	3.617	3.617	3.618	3.617	3.613
12.06.02	Verkeersmanagement Landelijke Taken	16.829	16.886	16.886	16.885	16.885	16.886	16.885	16.933
	Totaal verkeersmanagement inclusief Landelijke taken	19.421	20.924	20.503	20.502	20.502	20.504	20.502	20.547
12.02.01	Beheer en Onderhoud	517.948	427.979	486.602	478.751	472.217	478.659	478.547	454.157
12.06.02	Beheer en Onderhoud Landelijke Taken	13.038	16.888	16.830	16.780	16.773	16.780	16.778	16.887
	Totaal Beheer en Onderhoud inclusief Landelijke Taken	530.986	444.867	503.432	495.531	488.989	495.439	495.325	471.043
	Totaal verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud	550.407	465.791	523.935	516.033	509.491	515.943	515.827	491.590

¹ de middelen voor de landelijke taken verkeersmanagement en beheer en onderhoud staan in het jaar 2014 respectievelijk op artikelonderdeel 12.01 en 12.02

Hoofdwegen	Artikel onderdeel	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2014–2028
12.01	Verkeersmanagement	3.611	3.610	3.609	3.607	3.607	3.607	3.614	53.597
12.06.02	Verkeersmanagement Landelijke Taken	16.909	16.896	16.883	16.858	16.859	16.856	16.934	253.269
	Totaal verkeersmanagement inclusief Landelijke taken	20.520	20.506	20.492	20.465	20.466	20.463	20.549	306.865
12.02.01	Beheer en Onderhoud	454.073	454.030	453.984	453.898	427.423	682.115	429.660	7.150.042
12.06.02	Beheer en Onderhoud Landelijke Taken	16.883	16.880	16.877	16.872	16.872	16.872	16.887	248.894
	Totaal Beheer en Onderhoud inclusief Landelijke Taken	470.956	470.910	470.861	470.769	444.294	698.986	446.547	7.398.936
	Totaal verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud	491.477	491.416	491.353	491.234	464.760	719.449	467.096	7.705.801

Toelichting

Tot en met 2028 is circa € 7,7 miljard beschikbaar voor beheer, onderhoud en verkeersmanagement inclusief de gerelateerde landelijk georganiseerde taken voor het Hoofdwegennet op artikel 12 van het Infrastructuurfonds (IF). Gegeven de beschikbare budgetten voor regulier onderhoud in de periode 2014–2020 heeft een prioritering plaatsgevonden waarbij ook is bepaald welke werkzaamheden nog konden worden uitgesteld tot latere jaren.

Voor de consequenties van areaaluitbreiding door aanleg op de budgetbehoefte voor het beheer en onderhoud van het hoofdwegennet is in de begroting 2014 binnen het artikelonderdeel voor verkenningen en planuitwerkingen (IF 12.03.02) een reservering getroffen, zie hiertoe bijlage 5 van de Infrastructuurbegroting 2014. De middelen ter dekking van het beheer en onderhoud van als gevolg van aanleg (areaalgroei) voor projecten met openstelling voor 2016 inclusief de structurele doorwerking tot en met 2028 van € 799,5 miljoen zijn in deze begroting overgeboekt van het artikelonderdeel voor verkenningen en planuitwerkingen naar het artikelonderdeel voor Beheer en Onderhoud (IF 12.02.01), zie tevens mutatie 29 in de verdiepingsbijlage bij artikel 12 IF. De middelen tot en met 2016 (huidige SLA-periode) zijn met een kasschuif in de juiste jaren geplaatst. Voor de doorwerking van het beheer en onderhoud in de jaren daarna, zullen in de volgende begrotingen kasschuiven worden doorgevoerd om ook deze middelen in de juiste jaren beschikbaar te krijgen.

Artikel 15 Hoofdvaarwegen

Tabel 2 Budget Verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud Hoofdvaarwegen

Hoofd- vaarwegen	Artikel onderdeel	2014 ¹	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
15.01	Verkeersmanagement	9.070	7.517	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380
15.06.02	Verkeersmanagement Landelijke Taken	4.916	4.895	4.901	4.901	4.901	4.901	4.901	4.912
	Totaal verkeersmanagement inclusief Landelijke taken	13.986	12.411	13.281	13.281	13.281	13.281	13.281	13.292
15.02.01	Beheer en Onderhoud	193.041	170.683	259.987	199.882	200.585	193.811	201.348	227.038
15.06.02	Beheer en Onderhoud Landelijke Taken	4.671	5.238	5.224	5.215	5.206	5.217	5.209	5.429
	Totaal Beheer en Onderhoud inclusief Landelijke Taken	197.712	175.921	265.211	205.098	205.791	199.028	206.557	232.467
	Totaal verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud	211.699	188.332	278.492	218.378	219.072	212.309	219.838	245.759

¹ de middelen voor de landelijke taken verkeersmanagement en beheer en onderhoud staan in het jaar 2014 respectievelijk op artikelonderdeel 15.01 en 15.02.

Hoofd- vaarwegen	Artikel onderdeel	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2014–2028
15.01	Verkeersmanagement	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	8.380	125.530
15.06.02	Verkeersmanagement Landelijke Taken	4.912	4.912	4.912	4.912	4.912	4.912	4.912	73.608
	Totaal verkeersmanagement inclusief Landelijke taken	13.292	13.292	13.292	13.292	13.292	13.292	13.292	199.137
15.02.01	Beheer en Onderhoud	226.679	201.537	220.455	220.401	220.404	217.637	230.711	3.184.199
15.06.02	Beheer en Onderhoud Landelijke Taken	5.424	5.393	5.414	5.410	5.410	5.406	5.411	79.277
	Totaal Beheer en Onderhoud inclusief Landelijke Taken	232.102	206.930	225.869	225.811	225.813	223.043	236.122	3.263.476
	Totaal verkeersmanagement en Beheer en Onderhoud	245.394	220.222	239.161	239.103	239.105	236.334	249.414	3.462.613

Toelichting

Tot en met 2028 is circa € 3,5 miljard beschikbaar voor de externe kosten van beheer, onderhoud en verkeersmanagement inclusief de direct toewijsbare landelijk georganiseerde taken en de geormerkte gelden ten behoeve van Overdracht Brox-Nat en de Fries-Groningse kanalen op artikel 15 van het Infrastructuurfonds. Met de budgetten worden de afgesproken prestaties gerealiseerd. Gegeven de beschikbare budgetten voor regulier onderhoud in de periode 2014–2020 heeft een prioritering plaatsgevonden waarbij ook is bepaald welke werkzaamheden nog konden worden uitgesteld tot latere jaren.

In deze begroting is in lijn met de gevolgde werkwijze bij het Hoofdwegennet, zoals beschreven in de bijlage 5 van de Infrastructuurbegroting 2014, een reservering getroffen voor de areaalgroei op het hoofdvaarwegennet van in totaal circa € 170 miljoen tot en met 2028. Deze reservering op het artikelonderdeel Verkenningen en Planuitwerkingen (IF 15.03.02) is afkomstig uit de eerder getroffen reservering op artikelonderdeel 18.12 van het Infrastructuurfonds, zie tevens mutatie 26 in de verdiepingsbijlage bij artikel 15 IF en artikel 18 IF. Op het moment dat de areaalgroei door openstelling van projecten is uitgehard, worden de middelen hiervoor

overgeboekt van het artikelonderdeel voor verkenningen en planuitwerking en naar het artikelonderdeel voor Beheer en Onderhoud (IF 15.02.01).

Artikel 3 Deltafonds watersystemen

Tabel 3 Budget Watermanagement en Beheer en Onderhoud watersystemen									
Water-systemen	Artikel onderdeel	2014 ¹	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
3.01	Watermanagement	7.245	7.734	6.964	6.962	6.962	6.962	6.962	6.962
5.02.01	Watermanagement Landelijke Taken	4.032	3.882	3.878	3.880	3.880	3.880	3.880	3.891
	Totaal Watermanagement inclusief Landelijke taken	11.277	11.616	10.842	10.842	10.842	10.842	10.842	10.853
	Beheer en Onderhoud Waterveiligheid	127.101	119.654	122.786	101.742	101.711	93.758	62.786	98.824
	Beheer en Onderhoud Zoetwatervoorziening	22.816	17.379	17.349	17.348	17.343	17.350	17.343	17.343
3.02.01	Beheer en Onderhoud	149.917	137.033	140.134	119.090	119.054	111.108	80.129	116.167
5.02.01	Beheer en Onderhoud Landelijke Taken Waterveiligheid	6.795	6.795	6.794	6.794	6.794	6.794	6.794	6.806
	Beheer en Onderhoud Landelijke Taken Zoetwatervoorziening	1.878	1.967	2.128	2.301	2.301	2.301	2.301	2.308
	Totaal Beheer en Onderhoud inclusief Landelijke Taken	158.590	145.795	149.056	128.185	128.149	120.203	89.224	125.281
	Totaal Watermanagement en Beheer en Onderhoud	169.867	157.411	159.898	139.027	138.991	131.045	100.066	136.134

¹ de middelen voor de landelijke taken watermanagement en beheer en onderhoud staan in het jaar 2014 respectievelijk op artikelonderdeel 3.01 en 3.02.

Water-systeem	Artikel onderdeel	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2014–2028
3.01	Watermanagement	6.962	6.962	6.987	6.987	6.987	7.183	6.790	105.609
5.02.01	Watermanagement Landelijke Taken	3.891	3.891	3.866	3.866	3.866	3.974	3.758	58.317
	Totaal Watermanagement inclusief Landelijke taken	10.853	10.853	10.853	10.853	10.853	11.157	10.548	163.926
	Beheer en Onderhoud Waterveiligheid	98.379	138.098	114.177	151.072	108.019	100.684	102.012	1.640.802
	Beheer en Onderhoud Zoetwatervoorziening	17.233	17.454	17.343	17.343	17.343	17.831	16.856	265.678
3.02.01	Beheer en Onderhoud	115.612	155.552	131.520	168.415	125.362	118.515	118.868	1.906.479
5.02.01	Beheer en Onderhoud Landelijke Taken Waterveiligheid	6.806	6.806	6.806	6.806	6.806	7.000	6.615	102.014
	Beheer en Onderhoud Landelijke Taken Zoetwatervoorziening	2.308	2.308	2.308	2.308	2.308	2.373	2.242	33.636
	Totaal Beheer en Onderhoud inclusief Landelijke Taken	124.726	164.666	140.634	177.529	134.476	127.888	127.725	2.042.129
	Totaal Watermanagement en Beheer en Onderhoud	135.579	175.519	151.487	188.382	145.329	139.045	138.273	2.206.055

Toelichting

Tot en met 2028 is circa € 2,2 miljard beschikbaar voor de externe kosten van beheer, onderhoud en watermanagement inclusief de direct toewijsbare landelijk georganiseerde taken voor het Hoofdwatersysteem op artikel 3 van het Deltafonds (DF). Met de budgetten worden de afgesproken prestaties gerealiseerd.

In deze begroting is in lijn met de gevolgde werkwijze bij het Hoofdwegennet, zoals beschreven in de bijlage 5 van de Infrastructuurbegroting 2014, een reservering getroffen voor de areaalgroei op het hoofdwatersysteem van in totaal circa € 107 miljoen tot en met 2028, zie mutatie 5 van de verdiepingsbijlage bij artikel 1 van het Deltafonds. Inmiddels is de omvang van de areaalgroei van projecten met openstelling voor 2016 bekend. De middelen voor het beheer en onderhoud van deze areaalgroei inclusief de structurele doorwerking tot en met 2028 van € 84,5 miljoen zijn in deze begroting overgeboekt van het artikelonderdeel voor verkenningen en planuitwerkingen (DF 01.02.01) naar het artikelonderdeel voor Beheer en Onderhoud (DF 03.02.01), zie tevens mutatie 5 in de verdiepingsbijlage bij artikel 3 DF. De middelen tot en met 2016 (huidige SLA-periode) zijn met een kasschuif in de juiste jaren geplaatst. Voor de jaren daarna, zullen in de volgende begrotingen kasschuiven worden doorgevoerd om ook deze middelen in de juiste jaren beschikbaar te krijgen.

3. Vervangingen en renovaties

De veiligheid en de beschikbaarheid van het hoofdwegennet, het hoofdvaarwegennet en het hoofdwatersysteem moeten in stand worden gehouden tegen de achtergrond van een beperkte technische levensduur van kunstwerken en andere infrastructurele objecten. Het einde van de levensduur kan ontstaan door de ouderdom van het kunstwerk of door intensiever gebruik dan bij het ontwerp is voorzien. Door de intensieve aanleg in de eerste helft en voornamelijk ook vanaf de jaren »60 van de vorige eeuw valt te verwachten dat de omvang van de te vervangen of renoveren objecten toeneemt.

In de onderstaande tabel staan de in de begroting beschikbare middelen voor het hoofdwegennet, de hoofdvaarwegen en het hoofdwatersysteem ten behoeve van Vervanging en Renovatie voor de projecten waartoe reeds is besloten en de gereserveerde budgetten voor vervangingen en renovaties. Deze projecten zijn ondergebracht in het programma vervangingen en renovaties.

Vervanging	Artikel	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Wegen</i>	12	138.820	230.216	118.849	64.684	55.899	23.000	5.000	0
<i>Vaarwegen</i>	15	168.159	219.311	82.186	49.806	28.229	1.185	7.305	337
<i>reservering wegen/ vaarwegen</i>	18	0	0	0	0	0	0	0	266.061
<i>Watersysteem</i>	3	16.807	45.254	61.731	20.690	10.538	2.076	129	3.661
Totaal		323.787	494.780	262.766	135.180	94.666	26.261	12.434	270.059

Vervanging	Artikel	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2014–2028
<i>Wegen</i>	12	0	0	169	553	553	553	606	638.902
<i>Vaarwegen</i>	15	337	9.594	29.855	503	486	335	- 2.326 ¹	595.302
<i>reservering wegen/ vaarwegen</i>	18	406.553	406.553	406.439	406.439	406.439	381.426	406.439	3.086.352
<i>Watersysteem</i>	3	70.699	70.818	160.832	141.296	106.936	108.694	105.892	926.053
Totaal		477.589	486.965	597.295	548.792	514.414	491.009	510.612	5.246.610

¹ Het minbedrag in dit jaar zal bij het eerstvolgende begrotingsmoment kasmatig worden rechtgetrokken. Op het volume heeft dit geen invloed.

Toelichting

Hoofdwegennet

Op artikel 12 staan de budgetten die reeds zijn toegewezen in het Programma voor Vervanging en Renovaties aan concrete objecten die in het MIRT Projectenboek inzichtelijk worden gemaakt. Op artikel 18 staat een reservering voor vaarwegen en wegen vooruitlopend op een nadere onderbouwing. Deze reservering wordt aangesproken als de opgave bekend is. Dit gebeurt in tranches. In deze begroting is aan het Programma voor Vervangingen en Renovaties een tweede tranche projecten voor het Hoofdwegennet toegevoegd. Deze projecten worden voor 2020 uitgevoerd.

Het betreft: Renovatie fundering A27, Renovatie Suurhoffbrug, Vervanging tunneltechnische installaties Noord en Zuid Holland, Vervanging fundering N3 en A6 Ketelbrug-Lelystad Noord en de Vervanging van de Rijnlandse Boezemwaterbruggen in de N200. Met deze nieuwe tranche is een bedrag gemoeid van € 230 miljoen tot en met 2019. Het totale Programma Vervanging en Renovatie HWN 2014–2019 (inclusief programma Stalen Bruggen) bedraagt daarmee circa € 631 miljoen. De projecten zijn opgenomen in het MIRT Projectenboek 2015.

Hoofdvaarwegen

Op artikel 15 staan de budgetten die reeds zijn toegewezen aan het Programma voor Vervanging en Renovaties aan concrete objecten die in het MIRT Projectenboek inzichtelijk worden gemaakt. Op artikel 18 staat een reservering voor vaarwegen en wegen vooruitlopend op een nadere onderbouwing. Deze reservering wordt aangesproken als de opgave bekend is. Dit gebeurt in tranches. In deze begroting is geen extra tranche aan het programma voor Vervanging en renovaties HVWN toegevoegd. Het totale Programma Vervanging en Renovatie HVWN 2014–2019 (inclusief NoMo AOV) bedraagt circa € 549 miljoen. De projecten zijn opgenomen in het MIRT Projectenboek 2015.

Hoofdwatersysteem

Op artikel 3 van het Deltafonds staan de budgetten die reeds zijn toegewezen aan het Programma voor Vervanging en Renovaties aan concrete objecten. Op dit artikel staat ook een reservering opgenomen in afwachting van onderbouwing. Deze reservering wordt aangesproken als de opgave bekend is. De opdrachtverlening hiervoor gebeurt in tranches.

In deze begroting is € 30 miljoen toegevoegd aan het budget voor de renovatie van de Sluis en Stuwcomplexen in de Neder-Rijn en de Lek. Hiermee is het budget in overeenstemming gebracht met de scope. Het totale Programma Vervanging en Renovatie voor het hoofdwatersysteem

in de periode 2014–2019 bedraagt circa € 157 miljoen. De projecten zijn opgenomen in het MIRT Projectenboek 2015.

Reservering wegen, vaarwegen en water

Het in beeld brengen van de benodigde investeringen in vervanging of renovatie van kunstwerken op de Rijksinfrastructuur, is een continu proces. De behoefte aan vervanging en renovatie van kunstwerken en andere objecten van het hoofdwegennet, hoofdvaarwegennet en het hoofdwatersysteem wordt langs twee lijnen in beeld gebracht.

In de eerste plaats wordt op basis van ouderdom en ontwerplevensduur van kunstwerken globaal ingeschat in welk decennium vervanging of renovatie naar verwachting aan de orde zal zijn. Deze meer theoretische benadering wordt naast de resultaten van de uitgevoerde inspecties en nader onderzoek naar de toestand van de kunstwerken en andere objecten gelegd. Op basis van deze gegevens wordt het theoretische beeld verder verfijnd doordat een duidelijker beeld wordt verkregen waar op een termijn van ca. 5 tot 15 jaar vervanging of renovatie aan de orde zal zijn.

Vanuit het steeds scherper wordende beeld wordt dan vervolgens een concrete planning opgesteld van de objecten die naar verwachting binnen een termijn van 5 tot 8 jaar aan vervanging of renovatie toe zijn. Voor de vervanging of renovatie van deze objecten wordt dan de voorbereiding concreet ter hand genomen. Deze planning wordt elke 2 tot 3 jaar herijkt op basis van inspecties en onderzoeksresultaten.

Zoals toegezegd (Kamerstukken II, 2013/14, **33 930 A, nr. 5**) zal in de ontwerpbegroting 2016 een nadere onderbouwing opgenomen worden van de vervangingsopgave langs de hierboven geschetste lijn.

BIJLAGE 5. TOELICHTING ARTIKEL 13 SPOORWEGEN

In de kabinetsreactie op het rapport van de Tijdelijke Commissie Onderhoud en Innovatie spoor (Kamerstukken II, 2011/12, 32 707, nr. 16) is een pakket maatregelen aangekondigd om de informatievoorziening naar de Tweede Kamer beter en transparanter te maken (aanbevelingen 14 en 15). Een deel van deze maatregelen is verwerkt in de artikelsgewijze toelichtingen en de verdiepingsbijlagen. In deze bijlage wordt met name de informatie verstrekt die de aansluiting tussen de middelen op het Infrastructuurfonds en de bestedingen door ProRail betreft. In deze bijlage zijn de volgende onderdelen opgenomen:

- A. Specificatie inkomsten en uitgaven ProRail: Aansluiting tussen de verwachte inkomsten en uitgaven voor de periode 2014–2019.
- B. Specificatie apparaatskosten ProRail: Een specificatie van de apparaatsuitgaven van ProRail en de aansluiting op de bedragen in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 13.02
- C. Aansluiting tussen Infrastructuurfonds en ProRail: Een schematische weergave van de financiële stromen van de spoorinfrastructuur in 2015.

Onderdeel A – Specificatie inkomsten en uitgaven ProRail

Naast de rijksbijdragen voor beheer, onderhoud en vervanging, aanlegprojecten (MIRT) en rente en aflossing ontvangt ProRail ook gebruiksvergoeding van vervoerders en bijdragen van derden voor omgevingswerken (zowel aanleg als onderhoud). In onderstaande tabel is het totaaloverzicht opgenomen van de verwachte inkomsten en uitgaven van ProRail voor de periode 2014–2019.

Bedragen x € 1 mln						
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Rijksbijdrage aanlegprojecten (artikel 13)	905	956	972	911	941	570
Rijksbijdrage aanlegprojecten (artikel 14/17)	12	15	12	0	0	0
Bijdragen aanlegprojecten derden	320	230	190	170	180	185
Rijksbijdrage beheer, onderhoud en vervanging	1.326	1.230	1.317	1.164	1.111	1.185
Onderhoudsbijdragen derden	52	43	42	42	42	42
Gebruiksvergoeding vervoerders	259	344	347	351	356	361
Rijksbijdrage rente en aflossing	17	48	17	17	17	17
Totaal inkomsten ProRail	2.891	2.886	2.897	2.655	2.647	2.360
Uitbesteed werk nieuwbouw	998	952	923	843	878	576
Uitbesteed werk vervangingen	368	401	490	375	355	431
Uitbesteed werk beheer en onderhoud	664	623	622	621	607	596
Apparaatskosten	409	399	386	380	373	372
Rente en aflossing	14	45	14	14	14	14
Totaal uitgaven ProRail excl. BTW	2.453	2.433	2.464	2.268	2.253	2.008
Afdracht BTW (Belastingdienst)	438	448	468	429	426	375
Totaal uitgaven ProRail incl. BTW	2.891	2.886	2.897	2.655	2.647	2.360

Voor het jaar 2015 is in onderdeel C een schematische weergave van de financiële stromen spoorinfrastructuur opgenomen.

Onderdeel B – Specificatie apparaatskosten ProRail

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de apparaatsuitgaven van ProRail en de aansluiting op de bedragen in de artikelsgewijze toelichting bij artikel 13.02.

Bedragen x € 1 mln

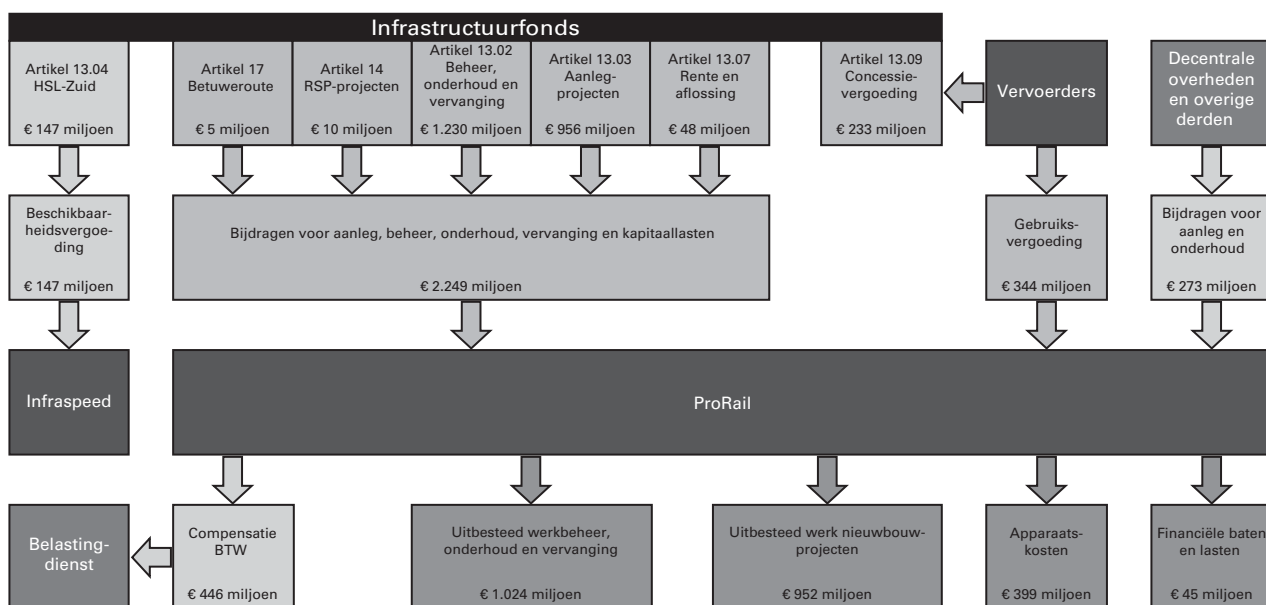
	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Apparaatskosten niveau 2012	397	390	382	382	382	382
Taakstelling Regeerakkoord Rutte II ¹	0	0	- 5	- 11	- 17	- 17
Apparaatskosten niveau 2013	397	390	377	371	365	365
Overheveling Betuweroute ²	12	9	9	9	8	7
Apparaatskosten niveau 2014 (zie onderdeel A)	409	399	386	380	373	372
Totaal apparaatsuitgaven ProRail (zie onderdeel A)	409	399	386	380	373	372
Waarvan door te belasten aan investeringsprojecten	- 110	- 110	- 110	- 110	- 110	- 110
Waarvan door te belasten aan Keyrail	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10	- 10
Beheer en onderhoud (incl. verkeersleiding)	289	279	266	260	253	252
Compensatie BTW	61	59	56	54	53	53
Apparaatskosten t.l.v. artikel 13.02	350	338	322	314	306	305

¹ incl. BTW: 2016 € 6,825 miljoen; 2017 € 13,650 miljoen; 2018: € 20,475 miljoen

² budgettair neutraal, voorheen onder «onderhoud Betuweroute» gerubriceerd

Prognose FTE's	2013	2014	2015	2016
FTE's niveau begin jaar	4.191	4.146	4.016	3.816
FTE-reductie	- 45	- 130	- 200	- 225
FTE's niveau eind jaar	4.146	4.016	3.816	3.591

Onderdeel C – Aansluiting tussen Infrastructuurfonds en ProRail

BIJLAGE 6. LIJST VAN AFKORTINGEN

AIS	Automatic Identification System
AKI	Automatische Knipperlichtinstallaties
AOV	Achterstallig Onderhoud Vaarwegen
APB	Activiteitenplan en Begroting
ATB-Vv	Automatische Treinbeïnvloeding – Verbeterde versie
BDU	Brede Doeluitkering
BenO	Beheer en Onderhoud
BRG	Bestaand Rotterdams Gebied
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
DBFM	Design, build, finance and maintain
DF	Deltafonds
DSSU	Doorstroommaatregelen station Utrecht
DVM	Dynamisch Verkeersmanagement
ERMTS	European Rail Traffic Management System
EU	Europese Unie
EVT	Eigen Veerdienst Terschelling
EZ	Ministerie van Economische Zaken
G3	de drie stadsregio's Amsterdam, Rotterdam en Haaglanden
GIV	Geïntegreerde contractvormen
GSM-R	GSM-Rail
HRN	Hoofdrailnet
HSA	High Speed Alliance
HSL	Hogesnelheidslijn
HVWN	Hoofdvaarwegennet
HWN	Hoofdwegennet
lenM	Ministerie van Infrastructuur en Milieu
IBOI	Index voor de Bruto Overheidsinvesteringen
IF	Infrastructuurfonds
IMPULS	Plan van aanpak Beheer en Onderhoud
IODS	Integrale Ontwikkeling Delft-Schiedam
KLPD	Korps Landelijke Politiediensten
KPI	Kernprestatie indicatoren
LTSa	Lange Termijn Spooragenda
LVO	Landelijk Verbeterprogramma Overwegen
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
MJPO	Meerjarenprogramma Ontsnippering
MKS	Missiekritieke Systemen
MOBZ	Modernisering Object Bediening Zeeland
NDW	Nationale Databank Wegverkeergegevens
NoMo	Nota Mobiliteit
NS	Nederlandse Spoorwegen
NSP	Nieuwe Sleutelprojecten
OTB	Ontwerp Tracébesluit
OV	Openbaar Vervoer
OVS	Openbaar Vervoer en Spoor
OV SAAL	Openbaar Vervoer Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad
OVT	Openbaar Vervoer Terminal
PHS	Programma Hoogfrequent Spoorvervoer
PKB	Planologische Kernbeslissing
PMR	Project Mainportontwikkeling Rotterdam
PPS	Publiek-Private Samenwerking
PUB	Partieel Uitvoeringsbesluit
PVVO	Programma Verbeteren Veiligheid Overwegen

REP	Ruimtelijk Economisch Programma
RINK	Risico inventarisatie natte kunstwerken
RMf	Regionale Mobiliteitsfondsen
RSP	Regiospecifiek Pakket
RWS	Rijkswaterstaat
SAA	Schiphol-Amsterdam-Almere
SVIR	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
SWUNG	Samen Werken in de Uitvoering van Nieuw Geluidbeleid
TB	Tracébesluit
TEN-T	Trans Europese Transport Netwerken
TVP'n	Treinvrije perioden
V&R	Vervanging en Renovatie
VNSC	Vlaams-Nederlandse Scheldecommissie
ZZL	Zuiderzeelijn

Rijksbegroting 2015

A Infrastructuurfonds

Aangeboden aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal door de Minister van Financiën.

Vervaardiging parlementaire stukken en begeleiding productieproces

Sdu Uitgevers
afdeling Dataverwerking
e-mail traffic@sdu.nl

Vormgeving omslag
Studio Dumbar

Uitgave
Ministerie van Financiën

www.rijksbegroting.nl

Sdu UITGEVERS

